

Проект „Фантастично читалище”

Сборник от научно-фантастични произведения

Списание „Наука и техника за младежта”

1975 г.

София, 2014

Библиография

[Ръката](#)

Научно-фантастичен разказ. Автор Збигниев Пристик. Преведе от полски със съкращения Божидар Барбанakov. Списание „Наука и техника за младежта“, брой 1 от 1975 г.

[Пеещата гора](#)

Фантастичен разказ. Автор Виктор Колупаев. Превела Лиляна Георгиева. Списание „Наука и техника за младежта“, брой 2 от 1975 г.

[Бягство от ада](#)

Научно-фантастичен разказ. Автор Стефан Никитов. Списание „Наука и техника за младежта“, брой 3 от 1975 г.

[Бълходав](#)

Фантастичен разказ. Автор Е. Бъчър. Преведе от руски Николай Тодоров. Списание „Наука и техника за младежта“, брой 4 от 1975 г.

[Мезонната игла](#)

Фантастичен разказ. Автор Лен Кошевой. Преведе от руски със съкращения Маргарита Стефанова. Списание „Наука и техника за младежта“, брой 5 от 1975 г.

[Още един мъртъв град](#)

Научно-фантастичен разказ. Автор М. Грешнов. Превод А. Грозданова. Списание „Наука и техника за младежта“, брой 6 от 1975 г.

[Заточеният градинар](#)

Фантастичен разказ. Автор Кирил Буличов. Преведе Лиляна Георгиева. Списание „Наука и техника за младежта“, брой 7 от 1975 г.

[Над бездната](#)

Фантастичен разказ. Автор Михаил Пухов. Превела А. Грозданова. Списание „Наука и техника за младежта”, брой 8 от 1975 г.

[Звездата на Макилвейн](#)

Научно-фантастичен разказ. Автор Огъст Дърлет. Преведе от руски Маргарита Стефанова. Списание „Наука и техника за младежта”, брой 9 от 1975 г.

[Надалеч, надалеч](#)

Научно-фантастичен разказ. Автор Тошо Лижев. Списание „Наука и техника за младежта”, брой 10 от 1975 г.

[Инспекторът от отдел „Полезни изкопаеми”](#)

Научно-фантастичен разказ. Автор Иля Варшавски. Превела А. Грозданова. Списание „Наука и техника за младежта”, брой 11 от 1975 г.

[Инспекторът от отдел „Полезни изкопаеми”](#)

Научно-фантастичен разказ. Автор Иля Варшавски. Превела А. Грозданова. Списание „Наука и техника за младежта”, брой 12 от 1975 г.

Ръката

Научно-фантастичен разказ

Збигниев Пристик

Полските разкази „Ръката“ от Збигниев Пристик и „Макс“ от Войтех Страйх и Анджей Грайек са наградени на втория, международен тур на конкурса за научнофантастични разкази.

Българските разкази отличени на конкурса са „Нищо и никаква бензиностанция“ от Г. К. Кирилов и „Трудни времена“ от Ангел Шишков.

Виждаш ли момче, не е така просто. На мен самият понякога ми се струва, че е приказка. Да ми се е присънило? Ама, не братче, двете ми ръце са най-добрият довод за това. Дори уважаемите господа лекари не успяват да го обяснят нито на себе си, нито на мен.

Какво общо имат ръцете ми с това ли? То е цяла история! Ръцете за радио-телеграфиста – това е самият той. В тях е знанието и изкуството му. А моите? Е, какво? Те са доводът, че не съм луд, нито маниак, въпреки заключението на многууважаемия консулт от психиатри. Живял ли си някога в къща без дръжки? Не? Разбира се, че не. Там, братче, също има много време за размисъл. Защо

също? Е, като прелетиш няколко милиона километра от Земята имаш толкова много време, че не знаеш какво да правиш с него.

Не вярвай на тези, които ти внушават, че астронавтите са железни хора, че нищо не правят освен да наблюдават звездите, планетите, метеорите и през цялото време работят. Безвъздушното пространство разяжда мозъка, сърцето, нервите...

Летеше се, момче, на примитивни апарати, без електронноسمетачни машини, анабиоза, силови защиты и всички тези финтифлюшки, с които така са свикнали днешните пилоти и екипажи. Впрочем и днес нашите кораби са примитивни. Трябваше да видиш техните кораби. Дали съм ги видял? Хитрец си ти, момче. Нали ме познаваш добре. Сигурно са ти казвали, че старият психопат Берт е побъркан на тази тема. Не са ти казвали ?...

Това се случи, отдавна. Тогава бях радио-телеграфист в Патрула и ме биваше за всичко. Всеки искаше Берт да е в екипажа.

Това беше веднага след обединяването на света. На линиите, наричани някога граници, още проверявах документите. Още беше объркано, обаче всички се чувствуваха граждани на света. Стартирахме от космодрума Байконур. Рейс като рейс. Нищо особено. Корабът не беше нов, но не беше и стар, бях летял и на по-лоши. Екипажът – както трябва. Командуваше Васил Никитин, а трябва да знаеш, момче, Васка Никитин не беше кой да е. Сигурно сте учили за първата колективна експедиция около Сатурн. Ето, виждаш ли! Именно Васил Никитин командуваше „Експлорер“. Суров беше, но с фантазия. Няма го вече Васка... Навигатор беше младият немец Курт. Още млякото му по устата, но в главата, о-хо-о, и храбрец. Също остана там. Това беше отвратителен рейс. И

лошо започна. Излетяхме на автомат. Командуваше космодрумът, обаче още в четиридесет и седмата минута излязохме от трасето и трябваше да направим ръчна корекция. На четвъртия ден от полета се развали поглъщащото устройство за въглеродния двуокис и включихме аварийното. Никой екипаж не обича това нещо. Знае се, че аварийната инсталация няма с какво да се подмени. Васил ругаеше на четири езика. И аз имах много работа. Земята като че ли побесня. Сипеха се телеграма след телеграма. Кодирано и на фония. Никитин също не се жалеше. И така, свирех на моя сандък по четири, пет часа на денонощие. Два пъти ускоряхме и можехме по човешки да хапнем, да пийнем и да се умием. След това летяхме без тяга. Безтегловността е добра само за фантастичните повести, и за такива фантазъори като теб. За всеки ден това е порядъчен ад. Разбира се, не бяхме новаци и навикът действуваше.

Петата седмица от полета започна нормално. Никитин даде малко тяга и всички се обръснахме, умихме и закусихме. В 11.00 трябваше да се свържа със Земята, и то не само на фония, а и на визия. Също като „концертче“ за подкрепване на сърцата. Създаваха ни прекрасно настроение. Васил се шегуваше с Курт и годините му. Нареди да мина в кърмата и да проверя вакуумната камера и скафандрите. След „концерта“ той и Курт щяха да излязат навън и да контролират антените. Отидох. Облякох най-напред скафандъра на Никитин. Проверих интеркома. Работеше. Облякох моя. Притиснах обтяжките на шлема и тогава ракетата се спря. Като че ли внезапно беше попаднала в мека стена или в задържащи мрежи. Намали движението си. Телата ни – не. Полетях като

снаряд. Сгромолясах се в отсека, та чак ми притъмня пред очите. Залепих се на стената като муха. След малко настъпи второ задържане и ме притисна още повече. Може би имах ускорение 10 g. Именно тогава нещо се откъсна и падна върху дясната ми ръка. Почувствувах неопишуема болка. Чух или почувствувах пукота на раздробената ми кост и изгубих съзнание.

Отначало беше само болката. Не съществувах, корабът също. Съществуваше само болката. След това топлина и вятър. Топъл, миришещ на гора вятър. Болката премина и отворих очите. Случвало ли ти се е някога да се събудиш след тежък, мъчителен сън и да зърнеш през прозореца слънцето, синьото небе, зелените клонки на дърветата и изведнъж да се почувствуващ много добре. Имаш чувството, че всичко лошо е отминало и сега остава само хубавото. Така беше и с мене. Още чувах пукането на костта, чувствувах болката, а вече знаех, че всичко е наред. Дали се страхувах? Не. Не се страхувах. Нямах време за страх. Това дойде по-късно. Лежах, а високо над мен беше синьото небе и белите кълба на облаците. Лежах на пясъка, до брега на просторното езеро, чийто противоположен бряг смътно синееше на хоризонта. Слънцето печеше от зенита като през юли. Слабият вятър браздеше водната повърхност и леко разклащаше тръстиките. Зад мен имаше гора. Седнах рязко. Сън? Загребах пясъка с двете си ръце. Сух, топъл, с тихо шумолене изтичаше между пръстите ми. Доста реално, за да бъде сън. Илюзия? Плод на умирация мозък? А може би?... И тогава дойде страхът. Станах. Полудял съм! виждах това, което не съществуваше, тъй като беше невъзможно. Катастрофата стана някъде около орбитата на Марс. Земята беше на милиони

километри от там, а аз стоя на брега на езеро, обикновено земно езеро. Лудост! Влязох във водата до колене. Беше топла. Слънцето грееше непрекъснато. Цареше тишина. На Земята често съм бил край езера. Обичах водата, вятъра. Да не се хваля, но бях добър ветроходец. И когато стоях до колене във водата, изведнъж съобразих, че нещо не е в ред. Нещо липсваше в този селски пейзаж. Какво? Огледах се. Имаше гора, вода, духаше вятър. имаше слънце, и тишина. Тишината. Точно така! Беше много тихо. Липсваше онова оживление сред тръстиките, врявата на птиците. Във въздуха цареше абсолютен покой. Нито птица, нито водни кончета, пеперуди, мухи.

Излязох от водата. Бях облечен с обикновените дрехи, с които бях по-рано. Бледосин комбинезон с множество изобретателно закопчаващи се джобове. А ръката? Нали помня удара в ръката и болката. Беше цяла. Под загара синкави жилки и... Отново бях поразен. Вгледах се още веднъж, повдигайки дланта към очите си. Не! Това не беше илюзия. В детството си се бях сбил с едно момче... Раната дълго време не зарастваше, а като зарасна остана малък, но добре различим белег, следа от четири зъба. Сега белегът го нямаше. Просто нямаше го и това е. дланта беше гладка, загоряла, здрава. Не беше моята длан. Какво ми се е случило? Къде съм? Къде са Курт, Васил? Какво е станало с нашия кораб? А може след произшествието по чудо да ни е намерила някоя от ракетите с далечен радиус на действие, и да ни е докарала на Земята? Може цели месеци да съм бил в безсъзнание, болен и едва сега да съм дошъл на себе си?

Знаеш ли, братче, никога не съм обичал никакви новости: апарат за хубави сънища, концерт це-мол в небесносиня тонация и т.н. и т.н. Направих само едно отстъпление. Набавих си универсален часовник, който показва всичко: час, ден, месец, година, век и заедно с това – барометър и компас. Бръкнах в един от многобройните джобове на гърдите. Погледнах циферблата. Бледозеленият лъч на стрелката бавно се движеше по края. От произшествието, когато нещо задържа ракетата ни, бяха минали четири денонощия. А до Земята с най-бързата от познатите ракети имаше повече от месец...

Тръгнах в посока към гората. Не бих казал, че се чувствавах съвсем уверен. Не, но и не се страхувах вече. Навлязох между първите дървета и внезапно в очите ми помътня. По тялото ми премина гореща тръпка. Олюлях се, затворих очи и протегнах ръцете си напред. Дланите ми докосваха студен метал. Отворих очи. Съвсем до мен беше гладка стена, от която на някакви си три метра височина стърчаха в хоризонтален ред прътите на нещо, което не беше нито тръби, нито антени. Зад гърба ми имаше мъгла, в която се кълбяха цветни ивици, разтапящи се в опалова сивкавина. Направих крачка назад. Отново това неприятно чувство на главозамайване и гореща тръпка: стоях в боровата гора, а от всички страни се простираха стволлове. Крачка напред и гладка стена с редица антени. Върнах се при езерото. Седнах на пясъка. Трябваше да премисля всичко това. В едно вече бях сигурен: не бях на Земята. Земята беше далеч. Бях затворен в изкуствено помещение, не знаех дори колко голямо, където някой беше създал

мираж. Ето, няколко десетки метра плаж, няколко дървета и всичко това удължено с пространствена илюзия.

Илюзията беше фантастична, пълна. На нашата стара Земя никой още не беше измислял подобно нещо. Значи някой е направил това? И отново – къде съм? Не чувствавах глад, нито желание. А все пак са минали четири денонощия. Помни, момче, че аз обичах да си похапна. Тръгнах по брега на езерото и след няколко крачки попаднах на удобна, открояваща се пътечка. Тръгнах по нея, нали все някъде ще ме изведе. Простираше се направо, сред високите тръстики и завършваше с вратичка. Неправилно се изразявам, не вратичка, а примитивна рисунка на врата върху някакъв, подобен на метал материал. Няма да повярваш, дори имаше дръжка. Нямахме какво да губя. Натиснах дръжката и влезнах.

Това беше много дори за мен. Намирах се във вътрешността на кабината ми на нашия кораб. Огледах се бързо. Беше празна. На пръв поглед нищо не беше пипано – единствено фотографията, която беше на масичката и автоинформатора бяха на пода, до леглото. Машинално ги повдигнах и ги поставих на мястото им. Седнах на леглото. А нататък? Бях си у „дома“. Но в кабината ми, по дяволите, не се влизаше през вратичка откъм езеро. Ако съм на някакъв кораб или другаде, ако някой си беше направил този труд, за да подреди всичко това заради мен, защо не се покаже? Какво значи всичко това? Какво искат да правят с мен?... Ако тези, в чиито ръце се намирах, искаха да ми направят нещо лошо, имаха достатъчно възможности за това. Значи няма от какво да се опасявам. Трябва внимателно да изследвам цялото помещение и да

се постарая по някакъв начин да им дам да разберат, че съм жив. че съществувам.

Отново отидох при езерото. Реших да го обиколя. Тръгнах по брега. След като изминах сто метра – отново познатите нервни тръпки, топлина и гладка стена. Не се връщах повече, а тръгнах покрай стената. Беше гладка, без каквито и да са отвори или издатини, без да се смята редицата антени или пръти над главата ми. След петдесет метра лек завой наляво. Отново тридесет-четиридесет метра и завой. Още един завой и се намерих пред входа на кабината. Така... И сега какво? Влезнах в кабината и приседнах на края на койката. Нещо трябва да се измисли...

Изведнъж скочих на крака. Екранът на телевизора за вътрешна връзка в ракетата засия с бледозеленикав блясък. Втрещих се. Но на екрана не се появи образ, затова пък във високоговорителя лекото шумолене нарастваше, докато от него се раздаде отчетлив глас. Познах го веднага. Говореше автомат. Това знаех от Земята. Един такъв, безцветен, без всякаква отсянка на оригиналност, хрипкав глас започна бавно:

– Същество от третата планета. Трябва да се извиним за произшествието, въпреки че трябваше да го предвидим. За съжаление, дори най-превъзходната техника не изключва възможностите за авария. Нашите учени вече изследват процеса на това произшествие и наистина никога няма да се повтори. Автоматът на ракетата ви веднага след аварията даде сигнал. Усилихме го и вече в тая минута трябва да достигне до вашата планета. Ако изпратят за помощ спасителен кораб, ще се

постараем да те предадем на него. Засега бъди наш гост. Имаш ли някакви желания?

– Какво стана с нашия кораб? Къде останаха членовете на екипажа? Какво стана с Курт?

– Ти си на кораба за далечна навигация на Космическото разузнаване. Работим в този район още от периода, през който вашата планета обиколи звездата ви няколко стотици пъти. Изследвахме вашата цивилизация. Вие сте в началния стадий на доста примитивна техническа цивилизация. Ние сме преминали това преди милиони години. Не трябва да се намесваме във вашите работи. В най-близко бъдеще ще влезем в контакт с вас. Корабът ви беше заловен от гравитационното поле, поставено на изхода от междупространството на нашата изследователска сонда. Това не можахме да избегнем. Двамата ти другари са мъртви. Не успяхме да ги съживим. Късно беше. Невъзвратими промени в мозъчната кора.

Мъртви. Бях потресен.

– Защо нищо не забелязахме? Защо не се задействува радарът?

– Бяхме в междупространството. Не можехте да ни забележите. За вашето визуално и радиолокационно наблюдение в тази точка на времепространството ние въобще не съществувахме.

– Какво е това междупространство?

– Не знам дали ще успеем да ти обясним. Пространството в много силно гравитационно поле подлежи на изкривяване. Накратко казано, ако се извие пространството така, че да се получат два затворени с хорди полукръга, вътрешността става извънпространствено място. или по-скоро междупространство. За

материите и предметите, движещи се в обикновеното пространство, такова място не съществува. Няма го. Пространството е празно. Не можехте да ни видите.

– Е да, въпреки че малко разбрах от всичко това. Но имам въпрос. Защо екранът е празен? Кой разговаря с мен?

– С теб разговаря XBM-7, главният координатор.

– Автомат?

– Не, автоматът е специализирано за определени изследвания устройство. Аз съм мозък. Наистина не с белтъчна форма, но основаваща се на органични съединения, непознати в тази част на Галактиката.

– Значи не си живо, същество?

– Какво значи живо? Какво значи същество? Мисля, значи съществувам. Говоря и работя, значи живея. Не разглеждай проблеми, надвишаващи твоите познавателни възможности. Не съди според собствените си образци.

– Как изглеждат тези, които са те създали?

– Готридите? Нямам зрителни рецептори. Такива като теб са.

– Какви? Приличат на хората?

– Вие, жителите на третата планета. сте самонадеяни. Защо мислите, че някой трябва да прилича на вас. Защо нито ти, нито братята ти не допускате, че сте вторични? Че не някой прилича на вас, а вие приличате на някого, който е бил преди вас? Дали приликата е само съответствие на броя специализирани крайници и разположението на мозъка? Приликата – това е разумът, мисълта и желанието за познания. Да, приличате си.

– А откъде е името Готридн? Откъде сте?

– Името, което ти казах, е само свободен превод на слуховата вълна, достъпна за вашите слухови апарати.

– Добре, а откъде знаеш езика ни?

– Засичахме вашите предавателни станции още от времето, когато за пръв път излъчихте радиосигнал. Знаем всичките диалекти на вашата планета. В нашите запомнящи хранилища сме събрали всичко, което се отнася до вас. Засега достатъчно. Ако искаш нещо, извикай ме с глас. Аз съм XBM-7.

– Чакай, почакай само минутка, XBM-7.

– Слушам те.

– Как стои въпросът с яденето и пиенето?

– Това наистина не ти е необходимо, когато си получил препаратa XII, но ако нещо ти се прииска, поръчай го в каютата. Изключвам се.

Останах сам в тишината. Едва сега забелязах, че през цялото време на тази чудновата дискусия, стоях. Придърпах фотьойла и седнах. Всичко това трябваше добре да се обмисли. Усилили са сигнала SOS. Това е добре. Сигурно от Кейп Кенеди ще стартира спасителна ракета. Кога може да стане това? Да допуснем, че ще стартира утре. За да достигне мястото на аварията, ѝ са необходими около двадесет и осем дни. Значи ми предстои още един месец почивка край езерото. Не е лошо...

– Моля, омлет и минерална вода.

Нищо. Тишина.

– Моля, омлет и вода.

Нещо щракна до мен на шкафчето, където си държа различни дреболии и както преди нищо. Може би бяха минали десет минути.

Вече наистина се съмнявах, когато щракането се повтори и от стената се подаде овален поднос с димящ омлет и две бутилки минерална вода. Развеселих се. Знаех, че имам достатъчно време да обиколя внимателно мястото на тази принудителна почивка. Излезнах и веднага зад вратата завих покрай стената. Тръгнах бавно между стената и кълбящата се мъгла. Обиколих залата и отново застанах пред вратата си.

Спокойно. Само спокойствие. Нали отнякъде трябваше да са ме вкарали. Обещаха ми, че ще ме пренесат на спасителната ракета. Трябваше да съществува някакъв вход или изход. значи ще го намеря.

Минаха часове. Слънцето започна да клони към залез. Как са го направили? Целият този прекрасен пурпурен зала на слънцето, предвещаващ за следващия ден слънчево време и малко вятър. Утре ще започна от сутринта. Сега да спя. Достатъчно впечатления за един ден. Легнах на койката облечен.

На разсъмване беше мъгливо, но тази мъгла предвещаваше зноен ден. По тревата покрай пътеката имаше роса. Няколкото енергични клякания и бягането до езерото премахнаха от очите остатъците от съня. Бързо хвърлих дрехите и след малко плувах в студената, отрезвяваща вода. Бях добър плувец и реших да преплувам до отсрещния бряг. Дори се разсмях с глас. До отсрещния бряг? Та това са едва няколко метра. Разсичах с бързи движения водата, очаквайки всеки момент познатите тръпки и стоманената стена. Мъглата постепенно се разсея, но въпреки това видимостта се ограничаваше до няколко метра. Плувах около минута. По дяволите! Вече трябваше да стигна до края на това

езерце. А може би плувам в кръг. Може мъглата да ме заблуждава? В този момент мъглата свърши като отрязана с нож. Бях съвсем близо до някаква площадка, опряна на спирално извити розови подпори. Платформата беше издигната над водната повърхност на някакви си тридесет сантиметра. Без да мисля заплувах под площадката, удряйки си главата в стоманата. Още метър, два и ударих с ръцете си в скосена, издигаща се нагоре преграда. Наклонът не беше доста стръмен и въпреки че отгоре с тихо шумолене по нея се спускаше вода, метър по метър запълзях нагоре. Все по-светло. Стоманената площадка над главата ми внезапно преминаваше в стръмнината на стената. Бях в друго помещение. Беше светло, въпреки че не можех да забележа светлинния източник. Просто пространството беше наситено от него. Като че ли самият въздух светеше и някак чудно деформираше перспективата. На разстояние може би пет метра стояха някакви устройства, свързани с преплетени тръби. По повърхността им прелитаха искри. Напред и надолу се появяваше пурпурен пламък, избухваше нагоре, получавайки жълтеникави цветове, докато не изчезнеше в техните сплитания. И отново отдолу същото нещо. Бавно, ритмично като дишане. От черен фланец с тих плясък извираше водата. Един път повече, следващия по-малко. Забелязах, че дебитът на водата чувствително се усилваше, когато по горните сплетения преминаваха зелени искри. При червени водата едва се стичаше. Защо? Помпа? Фабрика? Какво? Наближих. Искрите чувствително се намаляваха и едновременно се отблъскваха помежду си. Да, това светене на въздуха

деформираше картината. Още крачка напред и дочух достигащ неизвестно откъде безчувствен глас.

– Аз съм ХВМ-7. Върни се до мястото, определено за теб. Върни се в кабината си и ме повикай. Върни се!

Какво можех да направя. Тихомълком като смърсен ученик се смъкнах под площадката и отново бях в езерото. С няколко ритмични движения доплувах до брега. Облякох се и след минута вече бях в кабината.

– ХВМ-7, тук съм!

– Знаем. Молба към теб. Не се отделяй от определеното пространство. Условието на междупространството създават голямо облъчване за белтъчинните структури. Впрочем нямаме нищо за криене. Кое то може, ще ти го покажем. Искане на екрана. Ще получиш връзка с централната памет чрез информтрансформатора. От твоята планета тръгна спасителна ракета от същия клас, както вашата. Ще те прехвърлям на нея.

Това вече беше нещо. Накрая можех по собствен избор да поискан от централната им памет информация за произшествието, което причини смъртта на Васил и Курт. Сведението за старта на спасителната ракета също беше ценно.

Седнах удобно пред телевизора.

– ХВМ-7. Моля за данните, относно катастрофата.

Екранът засия. По него пробягнаха коси проблясквания и изведнъж видях...

На фона на черното, осеяно със златния прах на звездите, небе стоеше сребърната стрела на нашия кораб. Познатият силует с разположените встрани конзоли на соплото. Строен, видимо

неподвижен. Само по изгасването на закритите звезди и бавното преместване на звездните системи можеше да се досетиш за огромната скорост, с която се движеше ракетата. Внезапно картината на небето пред кораба затрептя. Залюля се като отражение във водата, размаза се, а сребърният силует започна леко да се извива наляво. За момент се поколеба и този път се изви надясно. Пред кораба се появи чужд кораб, изплува от небитието. В продължение на десетина секунди блестеше с ярък блясък и изчезна така внезапно, както се появи. Замислих се. Това може би е тяхната сонда. Значи така изглеждаше. И отново проблясване. Този път отдолу, малко откъм задната страна на ракетата ни. Нарасна във формата на кръг и бавно започна да се придвижва към ракетата. Все по-бързо, все по-близо, докато закри сребърния силует. Сега си дадох сметка за размерите на този вероятно звезден кораб. Нали знаех точната големина на нашата ракета. Освен това имах и сравнителна скала. Дълго време кръгът стоя неподвижно, докато накрая започна да се придвижва в посоката, откъдето дойде. Отново картината затрептя, кратко проблясване и на екрана остана само самотната стрелка на нашата ракета и звездния пясък. После се показва вътрешността, пълна с някакви проблясквания и с размазващи се форми. Нещо напомняше разноцветните кълба на облаци около някакъв малък удължен предмет. Приближаване. Небеса! Та това бях аз! Виждах отчетливо лицето си със затворени очи, неестествено отменната назад глава и нещо окървавено на мястото, където трябваше да бъде дясната ми ръка. Кълбовидните облаци се състяваха, а вихърът като че ли отслабваше. След това към лежащата фигура като че ли започнаха

да се протягат пипала. Обхванах ме, отдръпнах се, за да се върнат след малко пак. По едно време ме захриха целия. Вихровото движение стана толкова силно, че наистина не можеше да се наблюдава. Сега това беше монолитно, сиво тяло, какавида, чието ядро бях аз. И изведнъж тъмният екран блесна. Лежах на пясъка край езерото. И имах две ръце. Две цели, здрави ръце. Е да, показах ми накратко как беше станало всичко. Показах ми, но по-нататък нищо не разбирах.

Повече не се опитвах да се промъквам извън района на изкуственото езеро. По-голямата част от времето си прекарвах пред телевизора. Показваха ми всичко, което исках да видя. Разгледах устройството на космическата им станция, прекрасните квартали на родната им планета, приказно красивите, макар и необикновено чужди за очите ни, изгледи на градовете им. Само едно не желях да покажат – самите себе си.

Дори не забелязах как изминаха двадесет и пет дни. двадесет и пет дни – като сън. Сутринта на двадесет и шестия ден станах и след къпането в езерото седнах да закуся. Изглежда въздействието на препаратата ХИ беше преминало, защото от няколко дни бях вечно гладен...

– Моля нещо за пиене.

Нищо. Махнах с ръка. Сигурно след къпането ми желанието ще премине. Отворих вратата и останах като втрещен. Пред мен – ярко осветен коридор. Надясно вратите за каютите на Васил и Курт, по-нататък тъмното петно на аварийния люк и вратите на асансьора. Та това е нашият кораб! Бях на нашия кораб. Като буря се втурнах в кабината на Никитин. Изглеждаше като че ли току-що е напусната от

собственика си. Добре оправена койка. Всички дреболии на местата си. Със затаен дъх прибягах до Курт. И тук всичко беше по старому.

Преминах скоростно десетината метри на аварийната шахта, но там ме чакаше неприятна изненада. Коридорът, завършващ до командната кабина, беше преграден от стоманената стена на аварийната преграда. Очевидно, по време на катастрофата автоматите бяха отделили тази част на кораба от останалата. Батерията беше включена, тъй като осветлението беше нормално и въздухът беше чист – значи устройството за регенерация на въздуха работеше. Но откъде блокирането на централната част на кораба? Нима е имало разкъсване на обвивката и изпитане на въздуха в безвъздушното пространство? Невъзможно. Нали знам, че корабът не се беше удрял в нищо, нямаше никакво сблъскване с метеорит или друго някакво материално тяло. Тогава какво? Погледнах отделящата ме от останалата част на кораба преграда. Беше покрита с лек, бял налеп. Докоснах я с ръкав и веднага разбрах. Това беше скреж. Там, някъде зад стоманената преграда бяха повредени тръбопроводите за течния кислород, охлаждащ двигателите. Там никой не можеше да остане жив.

Бавно се върнах в жилищната част на кораба. Сега бях оставен на собствените си сили. Корабът се движеше в пространството с малка скорост. Ако ме бяха пренесли така неочаквано на кораба, то очевидно спасителната ракета е вече наблизо. Трябва да вляза във връзка с нея.

Повече от шест часа ми отне монтирането на нещо, което само по име беше приемоподавателно устройство. Всеки свързочен инженер би се хванал за главата, ако видеше тези плетеници от

кабели и проводници. Не се вълнувах от това. Само да можеше да работи. С тръпнесто сърце седнах пред монитора и включих захранването. Веднага малката каюта се изпълни с шум от гласове.

– Тук Р-12. Викам Р-10. Викам Р-10.

През този сигнал се промъкваше далечният глас на шпикера:

...в двадесет часа и тридесет минути средноевропейско време спасителната ракета се приближи на оптично разстояние до мъртвата ракета Р-10. Р-10 не отговаря на сигналите. Командуването на спасителната ракета не изключва възможността, че цялата тройка астронавти на Р-10 е загинала. От момента на замлъкването на предавателя на ракетата и подаването на първия сигнал SOS са минали двадесет и осем дни.

– Викам Р-10... Викам Р-10... Тук Р-12...

Взех микрофона:

– Тук Р-10. Тук Р-10. Чувам ви. Чувам ви добре. На какво разстояние сте?

– Викам Р-10... Викам Р-10... Тук Р-12...

Не ме чуват. Не съм направил както трябва предавателя, а може и някакво външно устройство да е повредено? Така или иначе не мога да се разбера с тях. Не знаят дали някой от екипажа е жив. По-скоро са убедени, че всички са загинали. Трябва по някакъв начин да им дам да разберат за мен. Бързо отидох до края на коридора. където зад бронираната плоча се намираше разпределителното табло. Бутонът за включването на аварийния сигнал се намираше в кабината, но там отиваха проводниците. Бях сигурен. че ще ги намеря бързо. Демонтирането на панела беше дреболия. Веднага се насочих към десния ъгъл с разноцветни проводници. Отдръпнах

изолацията и свързах двата проводника. Сега бързо до каютата. Още не бях затворил вратата зад себе си и вече знаех, че съм успял. Високоговорителят се задъхваше от радостни викове:

– Р-10... Р-10... Виждам аварийния сигнал... Живи сте! Прекрасно! Защо мълчиш? Предавателят ли е повреден? Мини на прием! Ще ти предаден инструкция. След няколко часа ще се доближим до вас откъм десния борд и ще започнем да се сближаваме. Бъди на прием...

Млъкна, а аз седях като оглушал. Каза ми да приемам. А какво друго мога да правя в това положение? Не знаех да се смея ли или да плача. Бързо стана, много бързо дори за мен самия. Вчера още принудително почиващ край езерото, днес жертва на катастрофа, чакаща помощ, а утре? Ба, ако знаех, ако можех поне за минутка да си представя какво ме чакаше. Не знаех. И добре, че не знаех. Бях изпълнен с възторг към Готридите, че ме прехвърлиха точно навреме. А може и нищо да не е имало? Може да съм бил в безсъзнание? Реших да се върна към опитите да се свържа със спасителната ракета. Казаха, че ще се доближат едва след няколко часа. Хванах се за работа, систематично, внимателно. И намерих – късо съединение. Нищо работа – оправих я за десетина секунди. Включих захранването.

– Тук Р-10... Тук Р-10... Викам Р-12...

Отговори наистина веднага. Очевидно беше през цялото време на прием.

– Тук Р-12. Чувам те слабо, но те чувам. Ти ли си, Берт? Нека се обади Никитин. Командирът иска да говори с него. Чува ли ме? Никитин на апарата. Приемам.

– Тук е радиотелеграфистът на Р-10. Командирът на кораба Васил Никитин е мъртъв. Навигаторът също. От целия екипаж на Р-10 останах жив само аз. Централната част на кораба е блокирана – авария на охладителната система. Течният кислород е залял командната кабина. Затворен съм в жилищната част. Болшинството от подсистемите на кораба действуват.

– Ще се приближим с „Голем“ към товарния люк. Имаш ли достъп до люка откъм вътрешната страна?

Започна се. Имах достъп. Знаех какво трябва да правя. По нареждане на командира на Р-12, облечен в пълен космически скафандър, чаках в моята кабина. Не трябваше да я напускам без разрешение. Трябваше да срежат бронята и се страхувах да не би и аз да пострадам.

Накрая отново стиснах човешка ръка. Остатъците на Р-10 останаха във вечна орбита с останките на своя командир и навигатора, а Р-12 с пълна тяга се приближаваше към Земята. Познавах всичките от екипажа. С някои от тях бях летял. Отначало се отнасях с мен като с яйце, но след няколко дни и няколко остри приказки престанаха. Бях един от тях. Въпреки че бях забелязал, че ме гледаха някак си особено. Не с неприязън, не, по-скоро като че ли с известно съчувствие. Не обръщах внимание на това.

Естествено бях им разказал цялата история с подробности. Нали нямах нищо за криене. Само за ръката нищо не говорех. За нараняването и оздравяването – да, но за белега – нито дума. Слушаха, учудваха се, малко не вярваха. Това го разбирах – на тяхно място самият не бих вярвал много.

Пътуването мина бързо. Кацнахме на Кейп Канаверал. Веднага попаднах в ръцете на лекарите. След това, момче, обикновеният ред на нещата: институт, изследвания, продължаващи до безкрайност и накрая присъдата – неподходящ за работа и полети. Това беше за мен удар. Нали бях напълно здрав. Без полети, момче, това за мен беше смърт. Вдигнах голям шум. Тогава започна пътуването от комисия в комисия. Казаха: временна амнезия, психически смущения, невъзвратими промени и всичко в тоя дух – на три пълни печатни страници. Един ден не се овладях и ударих смеещия се болногледач. Е, и заминах в къщата без дръжки. Бях здрав и след четири месеца ме пуснаха. Прибрах се в къщи – естествено в компанията на ангела-хранител от Института по космическа психиатрия. Получих също разрешение за работа в провинциален склад за радиоапаратура. Говорейки за това-онова с моя другар се изкачих на единадесетия етаж на сградата, в която живеех. Поставих ръката си на визъора на ключалката. Нищо. По дяволите! Автоматът ли се е развалил? Фотоклетките са престанали да работят? Нямаше ме цяла година, всичко е възможно. Повикахме техник. Дойде след петнадесет минути. Провери ключалката, погледна ме подозрително и каза със зловна усмивка:

– Ключалката е в ред. На теб ръката ти се е променила. Очевидно сега имаш други папиларни линии. – И се засмя доволен от шегата. – А може би е сбъркал етаж?

Погледнах ръката си и без да кажа дума тръгнах към асансьора. Другарят ми от Института, замислен, тръгна след мен.

– Къде отиваме?

– В института по космическа медицина.

Хванахме жиробуса и след минута влязох в кабинета по дактилоскопия.

– Докторе, моля ви да ми вземете отпечатьци. Нещо не е в ред. Не мога да си отворя вратата на жилището.

Беше много учуден, но се съгласи. Притиснах върху пластично фолио лявата и дясната ръка. Докторът взе листовите и изчезна в дъното на кабинета. Не минаха петнадесет минути и той изскочи оттам като попарен. Гледаше ме продължително, като че ли не ме познаваше. Накрая извади два нови листа и сам, държейки ръцете ми, направи отпечатьци, старателно отбелязвайки лявата и дясната ръка. Отново изчезна в дъното на кабинета. Този път беше за по-дълго.

Бях изгубил вече търпение, когато излезе.

– Моля, почакайте тук – хвърли се в прохода и побягна. След минута се върна и махна с ръка. – Моля, след мен.

Замислен тръгнах след него в главния кабинет. Там вече имаше пет лекари. Някои от тях познавах, другите – не. Главният ми подаде ръка:

– Моля, разкажете ни за случая с ръката – и погледна многозначително останалите.

Какво ми оставаше да правя? Още веднъж разказах цялата история, спирайки се конкретно особено на случая с ръката. Този път разказах и за белега. Видях замислените им и неуверени лица. Казаха ми да изляза и да чакам в коридора. После отново ме повикаха.

Знаеш ли, момче, какво беше? Имах ни по-малко, ни повече два идентични отпечатька на пръстите и на двете ръце. Изглежда

Готридите бяха възстановили разтрошената ми ръка като копие на здравата лява. А ключалката и фотоклетката се задействуваха само от шифъра на отпечатьците на дясната ми ръка. И обиколките започнаха отново. Изследвания, изследвания и пак изследвания. Но нищо не можеше да се направи: отпечатьците от старата ми ръка бяха в Института, в Бюрото за отчет на движението на населението, а аз имах еднакви отпечатьци и на двете ръце. Трябваше да се промени всичко, свързано с картата за личността.

И не могат да обяснят това. Най-големите авторитети изследваха ръката ми, двете ръце и нищо. Само аз знам цялата истина. Не се изразявам добре – другите също знаят, но не вярват в нея. Там някъде в междупространството стои звездолетът на Готридите, а изследователските им сонди наблюдават Земята и хората. И ще дойдат при нас. Никой не знае, кога, но ще дойдат. Ако някога, момче, забележиш на небето нещо необикновено, непознато, знай, че това може да е сондата им. Чакам ги. Ще долетят, обещаха ми го.

Пеещата гора

Фантастичен разказ

Виктор Колупаев

„Гръмовежнецът“ – стар товарен кораб, подобен на сплескана консервна кутия – вече втора седмица се движеше с такава недостижима за него скорост, че бе с цяло денонощие напред от графика за излизане от хиперпространството около Земята.

Игор – капитанът на кораба и единственият член на екипажа – здравата се бе потрудил, за да може „Гръмовежнецът“ да поглъща парсеците с такава скорост и сега, седнал в командирското кресло, той ласкаво галеше обшивката на пулта за управление и се вслушваше в многогласната симфония на корабните двигатели. Настроението му бе чудесно и само една единствена мисъл малко го огорчаваше. Сигурен беше, че този спечелен ден ще бъде безсмислено пропилян в скитания по канторите и складовете на земния космодрум.

Разбира се, можеше да навлезе за няколко часа в тримерното пространство около някоя планета, да поскита из някоя гора, която никак не прилича на земните, да подиша въздух със странен мирис или да облече скафандъра, осигуряващ неуязвимост, да вземе бластера и да иде на лов за невиджани дотогава чудовища. Правилникът не забраняваше подобни екскурзии, стига само да се спазва графика.

Игор извади от едно чекмедже в пулта за управление звездния атлас и го отвори на съответната страница. Пръстът на капитана

бавно се плъзгаше по дебелия гладък лист и спираше за миг пред всяка от черните точки с надписи на галактически език. Тобус, Цинта, Бугиламия, Превтеч, Адерс... Игор се помъчи да си припомни нещо за тези звезди и планетите им, но не можа и махна с ръка. Та нима можеше да помисли за това по време на предишните курсове, когато старият товарен кораб непрекъснато закъсняваше и всяко пристигане на местоназначението струваше на командира му много безсънни нощи.

Капитанът се опита да извлече някакви сведения от имената на звездите, но скоро бе принуден да си признае, че това е невъзможно. Тогава затвори очи и сложи пръст върху атласа. После полека отвори очите си, махна пръста си от страницата и прочете: Карамбуня.

Добре. Карамбуня да бъде! Той подаде координатите ѝ на кибернетичния пилот. Трябваше да натисне копчето, за да излезе в тримерното пространство, но Игор превъзмогна изкушението да направи това незабавно и отиде най-напред в товарния отсек да провери добре ли са закрепени малките кутийки с листчета от рози от планетата Цидия. Само след няколко дни момичетата на Земята ще окичат с тях косите си.

Всичко бе в безупречно състояние. Игор се върна в командното помещение, огледа набързо приборите и натисна копчето за излизане в тримерното пространство.

След половин час той вече попълваше анкетата на космодрума край град Асха, столицата на Карамбуня; Скоро всички формалности свършиха и услужливите карамбунийски кибери предложиха на Игор изящна кола, за да иде по-бързо в столицата,

но той се отказа от нея и тръгна полека към планините, обрасли с гъста зелена гора, които се виждаха наблизко.

Игор вървеше по тревата с леки стъпки, вдишваше непознатите аромати, понякога спираше, за да полежи под сянката на дърветата. После се качи на едно покрито с мъх пънче и погледна натам, откъдето бе дошъл. Долу, в ниското, през леката розова мъглица в трепкащия въздух и нежните, полупрозрачни връхчета на храстите, още се виждаха неясните очертания на космодрума. Игор пресметна колко километра е изминал. Май че приблизително пет. Но не чувствуваше никаква умора. Никак не съжаляваше, че се бе отказал от услугите на любезните кибери и че не се бе възползувал от ни един вид транспорт, с който само за няколко минути щеше да стигне в Асха.

До града оставаха още около пет километра. Десет километра пеш в такъв ясен слънчев ден! И по тази ярка, сочна трева! И тази гора, която на стометрови прекрасни колони се изкачва по полегатия склон на планината! Не, той не сбърка, че тръгна пеш. Струваше си да спре на Карамбуния, макар и само за да види тази гигантска, могъща и едновременно някак странно нежна и замислена гора, да се заслуша в прозрачната ѝ стъклена тишина.

Игор вече бе забелязал, че ако се вслушаш по-дълго в тишината, в главата ти се прокрадват мимолетните звуци на непозната музика. Дори слънчевите лъчи тихичко звънтят. Но щом изпраци някое клонче... Всичко изчезва и отново настъпва тишина.

Игор шумно скочи от пъна, търкулна се по гръб, разпери ръце и се засмя. Просто ей така, без всякаква причина. И веднага стана тихо. Много странно. Колкото повече шум вдигаш, толкова по-

дълбока става тишината. Игор гледаше облаците, които се носеха над главата му, без да мигне, без да мръдне, без да диша. И в гората отново зазвъня странната, непозната музика. За миг му се стори, че знае тази мелодия. Но не! Откъде ще я знае? И без да забелязва това. Игор запя. Запя само мелодията без думи.

– Извинете – чу се съвсем наблизо безстрастен глас.

Игор скочи. На няколко крачки от него върху четирите си членести крачета, вдигнал високо глава, стоеше един кибер.

– Извинете – повтори той, – това беше нова песен.

– Е и какво? – попита Игор. Съвсем ненавреме се появи този кибер.

– Това беше нова песен – пак повтори киберът и капитанът на „Гръмовежцът“ като че долови в гласа му недоумение. Сякаш фразата, произнесена от кибера, имаше единствен, известен на всички смисъл, а Игор кой знае защо не бе разбрал. – Ще Ви дам патент. Това беше нова песен.

– Не ми трябва патент – каза Игор, само за да се отърве от досадния си събеседник. – Не съм я измислил аз. Дърветата я пееха.

– Никой няма да повярва, че дърветата могат да пеят. Песента е Ваша.

Киберът докосна гърдите си с паяшкото си краче и оттам излезе печатащ механизъм на колелца. Киберът сръчно зачука с металическите си пръсти по клавишите и след няколко секунди подаде на човека тясно картонче с водни знаци. То удостоверяваше, че Игор има патент върху песента.

– Но защо е всичко това? – попита Игор.

В гората отново бе настъпила мъртва тишина.

– Такъв е редът – безстрастно отвърна киберът.

– Какъв ред? Кой го е въвел?

– Не отговарям на безсмислени въпроси – каза киберът.

На Игор му се стори, че в гласа му звъннаха подигравателни нотки. Киберът не без изящество скри печатащия механизъм в тялото си.

– Все едно. Песента няма нужда от патент! Това е безсмислено – твърдо каза Игор.

Киберът замря за момент, сякаш се опитваше да си спомни нещо, колената му леко потрепваха. Лявото му око гледаше малко накриво.

– Извинете. Това беше нов афоризъм. Ще Ви дам патент – и киберът бързо изкара пак машината и чевръсто зачука по клавишите. – Ето Ви патентът.

– Това е до такава степен безсмислено, че почва да става интересно.

Чу се бързо прекъслено почукване и киберът мълком подаде на Игор трето картонче с водни знаци.

– Пак ли казах афоризъм? – попита Игор съвсем смаян.

– Да – късо отвърна киберът, прибра печатащия си механизъм и смешно, по кучешки размърда уши.

– Пасик! – чу се иззад дърветата.

Киберът подскочи няколко пъти от нетърпение и хукна през глава по посока на гласа.

– Пасик, къде изчезна? – каза капризно звънък женски глас. – Колко си лош. Пасик... Остави ме сама.

Издад дърветата излезе невисока загоряла девойка с яркочервена рокля и с пищни коси с пепелен цвят. Приличаше на някакво рядко цвете. Тя бавно слизаше надолу по хълма; беше боса. Киберът подскачаше нависоко и се мъчеше да я близне по носа. Девойката сърдито го пъдеше. Като видя непознатия, тя се поспря, след това решително се приближи към него и попита:

– Разговаряхте, нали?

– Да – каза киберът и наведе глава.

– Имахме много интересен разговор – отвърна Игор и погледна кибера с лека неприязън.

– 'Пасик ми е много любопитен. И обича навсякъде да си пъха носа. Впрочем, те тъкмо затова са създадени. – И без всякакъв преход тя изведнъж изтърси: – Здравейте! Казвам се Арика. Имам четири патента и два допълнителни.

– Много ми е приятно – вежливо се поклони капитанът на „ГръмOVERЖЕЦЪТ“ и прибра в джоба си картончетата с водните знаци; през цялото време поглеждаше под око членестоногия кибер, който се моташе около краката му. – Игор. Капитан на една консервна кутия... Аз пък май имам три патента. Впрочем, Вашият Пасик най-добре знае.

– Три патента?! – Учуди се девойката. – О! Това съвсем не е малко.

Но когато говореше за своите четири патента и за двата допълнителни, в гласа ѝ имаше толкова гордост и превъзходство, че Игор се засрами заради своите три, при това получени бог знае за какво.

– Втория си допълнителен го получих преди три месеца за зелената крава.

– За зелената крава ли? – попита Игор.

– Да. Дойде ми наум внезапно, като някакво вдъхновение. Кметът на града ни има патент за картината „Крава с пет крака“.

– С пет крака! – възкликна капитанът на „Гръмовержецът“.

– Да. Аз пък промених цвета.

– Вашите крави имат ли по пет крака? – попита Игор.

– Ама какви пет крака? Разбира се, че са с по четири. Но нали за четирикрака крава никой няма да ти даде патент. Много е умен този Жажога.

– Жажога ли?

– Да. Той е кметът на града ни. Нима не знаете?

– Не. А защо е нарисувал крава с пет крака?

– Ама защо не разбирате? Нали патент се дава само в случай, че има налице нещо наистина ново. И той взе и я нарисува с пет крака.

– А в действителност крави с пет крака няма, така ли?

– Че откъде ще се вземат? Всички крави са с по четири крака.

– Аха... – измърмори Игор. – Сега вече всичко разбрах. Само че защо я е нарисувал с пет крака?

– Ама нали Ви казах. Какъв сте глупав! Че за какво ли са Ви дали три патента?

– И аз не знам.

– За да получиш патент, трябва нещо да изобредиш. Разбирате ли?

Игор кимна с глава в знак на съгласие.

– А за изобретение се признава решението на дадена естетическа задача, в която и да е област на изкуството, решение, което се характеризира със значителна оригиналност и има положителен ефект.

Объркан, Игор се отпусна на тревата и като я погледна отдолу нагоре, попита:

– Само в областта на изкуството ли?

Арика сви рамене в недоумение.

– Че в коя друга област може да се изобрети нещо?

– Ами на науката, на техниката?

Арика седна до Игор и предпазливо докосна с ръка челото му.

– Пасик, той май е болен.

– Здрав съм като бик – опита се да се пошегува Игор.

– Патент № 1278329. Издаден преди 243 година. Незаконно използване – избърбори киберът. Игор успя да го закачи с върха на обувката си. Пасик се претърколи, избяга зад най-близкия храст, като накуцваше и, без ни най-малко да се обиди, продължи: – ...наказва се по член № 1 от Кодекса за нарушенията. Глоба в размер от 211 бурени в полза на собственика на патента.

– Каква глоба? – възмути се Игор. – От какво съм се възползувал незаконно?

Арика боязливо погледна Пасик.

– Но нали ти каза: „Аз съм здрав...” и тъй нататък.

– Но аз наистина съм здрав като бик – каза Игор и разпери в недоумение ръце. – Че какво незаконно има тук?

– Глоба още 211 бурени, – отбеляза киберът.

Игор го замери с първата попаднала му пръчка, но не го улучи.

– За тази фраза вече има патент. Ако нямаш лиценз за нея, нямаш право да я използваш – каза Арика. Тя явно бе огорчена от случилото се.

– Ама че глупости. Тук винаги ли така посрещат новодошлите?

– Значи си от провинцията? – в гласа на Арика трепна съчувствие

– Да. Аз съм от Земята.

– Това в югозападна посока ли е?

Игор печално кимна:

– Да, съвсем близко. В съседната спираловидна галактика.

– Така си и знаех – каза Арика и отново премина на „ви“. – Глобата можете да платите направо на Пасик. Той ще предаде всичко, където трябва.

Игор легна на тревата, разсеяно захапал стъбълцето на някакво цвете. Арика дойде по-близо до него и го погали по главата.

– Какъв си смешен и недодялан. Най-елементарни неща не знаеш.

Игор се обърна по гръб и попита:

– А на тебе за какво са ти патентите?

– Но те могат да се продадат, – оживи се момичето.

– Много ли е изгодно това?

– Да. Само че моята зелена крава... – момичето се запъна и изхлипа. – Никой не я иска.

– Никой ли? – учуди се Игор.

– Никой. Е, нищо. Затова пък никой няма право да рисува зелена крава.

– Това сигурно е голямо утешение?

– Да – отвърна предизвикателно Арика. – Представи си, голямо е!

– А-а-а! – Игор с всички сили се стараеше да изглежда схватлив.

– И върху какво издавате патенти вие тук? Върху цялото изкуство ли?

– Да. Върху музиката. Върху живописата. Върху поезията. Върху хумора. Върху афоризмите. Върху танците.

И изведнъж, пак без всякакъв преход:

– Не, Игор, ти не си от югозападния район. Ти сигурно си паднал от Нула. Или може би си от Бугиламия? Да не си шпионин?

– Ах, Арика – засмя се капитанът на „Гръмовежецът“, – ти просто ме поразяваш с проникателността си. И какво щеше да направиш, ако наистина бях шпионин от Бугиламия? Междувпрочем, накарай твоя Пасик да иде някъде по-надалеч. Не ми харесва. Много е досаден. Все подслушва, наднича, души. Махай се!

Игор замахна с ръка. Пасик отскочи на безопасно разстояние и лениво са почеса по коремчето с паяшкото си краче.

Арика погледна Игор подозрително:

– Защо го пъдиш?

– А на тебе не ти ли пречи? И тебе ще глоби. Или ти знаеш всичките патенти наизуст?

– Всеки трябва да си има кибер. Винаги е било така. Иначе цялата система на патентите губи смисъла си. Всеки ще може да се възползува от което и да е изобретение. Ще каже например някоя шега, а после ще отрече. Върви доказвай тогава, че се е възползувал от чужд патент. О, това значи безкрайни съдебни процеси. Хаос. Край. Край на всичко разумно. Но киберите ни

помагат. Всеки си има кибер, който следи дали се спазва патентната дисциплина. Той едновременно издава патенти и налага глоби за незаконно ползуване на чужди патенти: Но защо ме разпитваш за тези неща? Всеки е длъжен да ги знае.

– Вече ти казах, че не съм жител на Карамбуния. Всичко това е съвсем ново за мене!

– Щом не си жител на Карамбуния, значи си от Бугиламия. – Арика изплашена закри уста с ръката си, дръпна са настрани и се огледа, за да се увери, че паякообразният Пасик е наблизо. – Нали знаеш, че киберите пазят стопаните си? Те имат електрически камшици.

– Не, не зная – отвърна Игор и като помълча малко, попита: – А нима във вселената няма други обитаеми светове освен Карамбуния и Бугиламия?

– Че откъде ще се вземат?

– Да, доводът ти е неопровержим. – Игор отново легна на тревата, а Арика забърбори с приятния си глас нещо за нещастната си зелена крава.

Гората мълчеше. Всичко в нея бе замряло.

– Арика – внезапно попита Игор, – ти често ли идваш в Пеещата Гора?

– Нима гората може да пее? – учуди се момичето. – Ти нещо бъркаш, Игор.

– Никой няма да повярва, че гората може да пее, – ехидно забеляза Пасик. – Аз му казах.

Сега Игор погледна момичето.

– Та гората, в която сме сега с тебе, е Пеещата Гора!

– Грешиш, – твърдо каза Арика и веднага стана сериозна. – Тази гора се нарича Вечно Мълчащата Гора. Тук винаги е тихо. Много тихо.

– Сега тя наистина кой знае защо мълчи. Но тя пееше! Аз чух музиката. И даже сам запях, а твоят Пасик ми даде патент. Пасик, нали така беше? – Но аз не запомних мелодията. Твоят паякокибер веднага ми връчи ей тоя патент, – Игор извади продълговато листче от джоба си и го подаде на девойката. – Имам патент, но не и самата песен. Забравил съм я. Разбираш ли, забравил съм я! А Гората сигурно се е обидила. И затова мълчи. Не вярваш ли?

– Песента ти сигурно е записана в запомнящото устройство на Пасик – каза Арика.

– Тогава заповядай му да я изсвири!

– Не мога. Песента е твоя. Ти му заповядай.

Игор вдигна листчето с водните знаци до самите очи на кибера; той изсъска: „Виждам, виждам!“, натисна копчето на гърдите си и капитанът на „Гръмовержецът“ отново чу мелодията, която преди малко бе пял тук, в Пеещата Гора.

Арика цяла се устреми напред. Почуда и възхищение се изписаха на лицето ѝ. Мелодията беше простичка, пък и Игор не бе бог знае какъв певец. Но въпреки това девойката бе много развълнувана. Мелодията скоро свърши.

– Е, какво ще кажеш? – попита Игор. – Сега вярваш ли, че Гората е съчинила тази песен?

– Ти си изобретил чудесна песен, Игор. Понякога ще си я пея на ум.

– Пей я на глас, щом ти харесва.

– Да не мислиш, че имам хиляди бурени? С какво ще плащам глобите?

– Само защото аз имам патент за нея ли? Но аз нямам нищо против. Пей си я.

– Ами Пасик за какво е? Веднага ще ми наложи глоба от хиляда бурени.

– Че как пеете тогава? Купувате лицензи за любимите си песни ли?

– Разбира се. Само че това е много скъпо. За последен път пях, когато бях на седемнадесет години. Беше на рождения ми ден. Татко ми подари еднократен лиценз за една много тъжна песен. О, колко хубаво беше!... А ти казваш – Пеещата Гора. Нима има такива неща?

– Имаше – упорито повтори Иго. – Имаше! Искаш ли да ти подаря тази песен? А?

Арика най-напред не разбра какво й каза той, после изплашено размаха ръце.

– Какво приказваш! Недей!

– Пасик, ела тук! – извика капитанът на „Гръмовежецът“. Киберът се приближи, но спря на почтително разстояние. – Този патент принадлежи на Арика. Подарявам ѝ го. Разбра ли?

Пасик предпазливо пое подадения му лист, нахъса го на малки парченца, докосна гърдите си и зачука по клавишите на машината.

– Недей, Игор! Аз вече няма да кога да ти върна патента. Той се подарява само веднъж!

– Глупавичката ми! Аз ти го подарявам завинаги! Какво толкова има в това?

– Ти сигурно имаш много бурени.

– Нямам ни един.

– Тогава защо подари патента? Трябваше да се откажеш от него за сметка на глобата. Или може би и това не знаеше?

– Не знаех. Но и да знаех, пак нищо нямаше да се промени. Подарих ти го – и толкова. Имам още два патента. Ще стигнат ли, за да се разплатя?

– Да. Но тогава нищо няма да ти остане. Какво ще правиш без патенти и без бурени? Аз имам пари, ще ги внеса вместо тебе. Съгласен ли си?

– Не. По дяволите патентите. Пасик, дръж! Е, сега вече нищо ли не ти дължа?

– Дългът е погасен – мрачно отвърна Пасик.

– Чудесно. Хайде, Арика, изпей своята песен. А аз с удоволствие ще послушам.

– Толкова отдавна не съм пяла. Не зная ще излезе ли нещо.

– Ще излезе.

По небето, гонейки се, плуваха облаци. Те ставаха все повече и повече. Вятърът промени посоката си. Въздухът трептеше в клоните на безмълвните неподвижни дървета. А дърветата все така мълчаха. Арика коленичи, вдигна ръце и запя. Гласът ѝ беше красив и силен.

Гласът ѝ отлиташе нагоре, към облаците, меко се стелеше по тревата, раздвижваше листата на дърветата. Гласът на девойката пробуди Мълчащата Гора. Игор се огледа наоколо поразен. Гората пееше. Не, тя не пееше, а акомпанираше на човешкия глас със

стотици цигулки, флейти, арфи, виолончела. И тогава гласът плавно замря, стихна.

Притихна и Гората.

Пасик крадешком избърса очите си с кърпичка и веднага я прибра в нишата от дясната си страна. Арика притисна ръце до гърдите си и прошепна:

– О-о, колко хубаво беше!

– Да. Хубаво беше. Ти имаш такъв красив глас. И пееш веднъж на няколко години?

– Пяла съм само два или три пъти през живота си.

– Е, сега чу ли как Гората пееше заедно с тебе? Дори и Пасик се разчувствува, макар че, предполагам, за нищо на света няма да си признае.

– Игор, защо ме занасяш? Не чух Гората да пее. Даже собствения си глас чувах като насън. Някак отдалеч. Толкова странно бе всичко.

– Естествено, може и да не си забелязала. Но нали аз я чух. Чух я! Моля те, изпей песента още веднъж и се вслушай в Гората.

Нямаше нужда да я молят втори път. Тя сякаш бе готова да пее от сутрин до вечер.

И Игор отново усети ясно, с цялото си същество как Гората и момичето пеят и взаимно се допълват, как Гората акомпанира на човешкия глас и как се стреми да превъзмогне леката тъга на Арика, да влее в душата ѝ щастие и красота.

Киберът се мушна зад близкия храст и скришом избърса носа си. Пак се бе разчувствувал.

А Арика и тоя път нищо не чу.

– Ти много се увличаш – каза Игор, като преглътна буцата на гърлото си. – То, разбира се, е хубаво, но така ти наистина няма да чуеш нищо. Хайде да направим още един опит. Легни по гръб и гледай небето. А ти, Пасик, престани да подсмърчаш и мирувай... Тихо. Сега, ако не вдигане шум, ще чуем музика. Ей сега ще започне.

Кристалната тишина на Гората се полюшна, раздвижи се, зазвъни с хиляди тънички тръстики, камбанки, стъбълца. На големи вълни се разлюля и запя гъстата трева, затрептяха в бавен танц листата. Колко необикновено бе всичко! Красиво. ласкаво и стройно пееше листакът на Гората. Но внезапно по тревата пробягнаха първите смътни, неясни предчувствия за някаква тревога. Не, така му се е сторило. Всичко е спокойно. Трябва само да лежи и да слуша. В това се състои щастието. Да слушаш тази съвършена красота.

Гората пееше за човека. За човека, който видял в облаците, плуващи по бездънното синьо небе лицето на любимата си. То непрекъснато се изменя. Смее се и се радва, тъгува и плаче. То е все различно и все едно и също. Едно и също, защото е любимо и различно, защото е живо. Гората пееше за човека, който е видял в стройното дръвче голото тяло на любимата си и го е прегърнал. И затова как в стремителния полет на птицата човекът е познал своята мечта. За звездите, тези мънички светулки върху черното покривало на Нищото. За човека, който е покорил това велико Нищо. И това велико Всичко.

Внезапно песента секна. Стотици тръби и кларнети застанаха едновременно и неочаквано. Дърветата размахаха ръце,

съпротивлявайки се на свирепия вятър, връхлетял в стройния им, красиво звучащ свят. А флейтите на вятъра се втурваха напред и разкъсваха дрехите на дърветата. Защото дърветата бяха застанали на пъти им. Гората се съпротивляваше. Тръбите, флейтите, кларнетите разкъсаха небето на хиляди парчета и то падна върху земята. Удари огромен барабан. И вече не се чуваше нищо друго, освен непрекъснат грохот...

Арика разтърси Игор за рамото:

– Ти пак пееше. Този път беше още по-хубаво!

Игор скочи. Някъде високо над гората гърмеше гръмотевица. Едри капки дъжд барабаняха по лицето, по ръцете и босите крака на момичето, по тревата и по листата.

– Ти непрекъснато изобретяващ песни. Пасик вече ти пише поредния патент. Така току виж си станал и кмет на Асха.

– Значи ти пак нищо не си чула?

– Ти пееше. Чух.

– А Гората? Та нали тя пееше!

– Не, Игор, това не чух! И никой никога не го е чувал. Тази Гора винаги мълчи. Да бягаме!

– Къде? – Игор тъжно погледна Арика.

– В града. Върху от Гората. Вали.

– Наистина. – Игор се разсмя, с едно дръпване съблече от себе си водоотблъскващата риза и я метна върху раменете на девойката. Тя понечи да я махне.

– Но аз все едно съм вече мокра.

– Мокра до кости – заспя се Игор.

– Игор! – извика момичето. – Не биваше да казваш това. Какво направи!

Капитанът на „Гръмовержецът“ я погледна учуден, а Пасик междувременно съобщи за поредното нарушение на Закона за патентите. Игор махна с ръка:

– Дребна работа! Имам с какво да платя.

– Каква нелепост! Да се откажеш от такава музика заради такава глупава грешка. Аз ще платя вместо тебе. Съгласен ли си?

– Не. Не съм. Та ти изобщо не ме познаваш.

– И ти мене.

– Слушай, ами твоята зелена крава? Не искам да бъда длъжник на кибера. Аз ще ти

подаря музиката, а ти на мен – зелената си крава. Става ли?

Само след минута всичко беше вече уредено и зелената крава стана собственост на някакъв неизвестен щастливец.

Арика отново се развесели и хванала Игор за ръка, тичаше през Гората и пръскаше наоколо си водни капки, без да си избира пътя. На края на Гората тя спря задъхана и се хвана с дясната ръка за гърдите, като дишаше тежко.

– Напразно тичахме. В Гората беше хубаво.

– Да, напразно – потвърди Игор.

По загорелия му торс се стичаха струйки вода. Косите му се бяха намокрили и залепнали за челото.

– Ти си толкова добър. Защо? – лукаво попита Арика.

– Откъде го измисли, че съм добър?

– Но нали ми подари две песни. На мен, на едно непознато момиче.

– Мога да подаря всичките, които ми дойдат на ум. Просто при нас всеки може да пее която песен иска.

– Приказки ми разправят. Все едно няма да ти повярвам. Не хитрувай. Знам каква е работата. Ти си малко влюбен в мене. Нали?

– Влюбен съм във всички красиви момичета. И на всички съм готов да подарявам песни.

– Значи смяташ, че съм красива?

– Да. И ти самата много добре го знаеш.

– Зная го – тихо каза Арика и смешно сбърчи нос.

Дъждът се лееше все така като из ведро. Игор и Арика тичаха по мократа плъзгава трева надолу по склона. Пасик унило подтичваше зад тях. На няколко пъти девойката едва не падна, но Игор успяваше навреме да я подхване и задържи. И въпреки всичко най-долу, почти до самия път, и двамата паднаха. Изпоцапани с кал, мокри те седнаха край пътя. Пасик, явно недоволен, че са спрели, нетърпеливо ситнеше около тях. Широкото платно на шосето беше празно.

– Скоро ще дойде празникът на Лятото – каза, Арика. – Вече си купихме лицензи за няколко шеги и остроумия. А сега имам и две такива песни! О, само да успее да продам патентите си! Какъв чудесен празник ще бъде!

– Ще се опитам да ти помогна – отговори Игор.

Той внезапно се замисли. Защо Арика не чува Пеещата Гора? Нали не е глуха! Има такъв музикален слух и глас, че като я слушаш, забравяш всичко друго. Тогава защо не чува Пеещата Гора?

– Аз ще ти помогна – неволно каза той гласно.

– Какво говориш! Ти и без друго направи за мен толкова много. Цял ден ще пея твоите песни. Не всеки има такава радост по празниците.

– Празник без песни. Как сте стигнали дотам?

– Но нали винаги така е било. При вас нима не издават патенти за изобретенията?

– Издават.

– Ето на, виждаш ли! – Арика го погледна тържествуваща. – Навсякъде е така.

– Но при нас издават патенти само в областта на науката и техниката.

– Какво приказваш? – Арика го погледна изумена. – Колко ми е жал за вас! Но как сте стигнали дотам? – Тя го погледна право в очите. – Игор, ти се пошегува, нали?

– Казах истината.

– Но защо? Защо?

– За да има някакъв стимул за развитието на науката и техниката.

– Невероятно. А нима без патенти развитието на науката и техниката при вас ще спре?

– Та нима някой ще вземе да изобрети каквото и да е, ако няма стимул?

– Но нима не можете да изобретявате ей тъй на, просто защото е интересно, приятно, просто защото човек не може да живее, без да изобретява?

Арика го гледаше. По челото, носа и бузите ѝ се стичаха струйки вода, помътняваха и капеха по брадичката ѝ.

– Игор, кажи ми истината. Откъде дойде тук?

– Нали ти казах. От Земята.

– Това там ли е? – Арика посочи с пръст нагоре.

Капитанът на „Гръмовержецът“ кимна.

Бурята бе отминала. Падаха последните тежки капки на летния дъжд. Облаците бяха изчезнали от небето над Пеещата Гора. Блестящата кафява лента на пластмасовото шосе все още се разкривяваше тук-там и се издуваше на малки водни мехурчета. Отвъд шосето имаше поле, покрито с гъста трева и обсипано с цветя. Цветята тихичко звънтяха в някаква простичка мелодия. Далеч на хоризонта се виждаха островърхите пирамиди на зданията. Там беше Асха, столицата на Карамбуния.

– Да вървим – Арика скочи и дръпна Игор за ръката.

– В тоя вид?

– Тук наблизо има езеро.

Игор стана и двамата излязоха на шосето. След около двеста метра Арика свърна встрани и Игор види езерото. Те се съблякоха, окачиха мокрите си дрехи да съхнат по храстите и се хвърлиха в прохладната вода; после се отпуснаха върху тревата и блажено подложиха на слънцето загорелите си гърбове.

– А сега, разкажи ми за Земята – помоли Арика.

– В моята родина всеки може да говори всичко, каквото поиска, да пее всичко, което му харесва, да рисува всичко, което му хрумне, да танцува, да играе в театъра и да се смее. – И Игор й разказа за Земята.

Арика го слушаше развълнувана и недоверчива. Тя стоеше на колене пред него и ту отмяташе несъзнателно косите от челото си,

ту късаше тревички, ту притискаше малките си юмручета към гърдите и хапеше устни.

– Това приказка ли е? – простодушно попита тя, когато Игор свърши разказа си.

– Истина е.

– Не мога да повярвам. Даже не мога да си го представя.

Гасик седеше, отпуснал челюст и недоверчиво поглеждаше капитана на „Гръмовежецът“.

– Слушай, Арика – каза Игор. – А нима вие не можете да създавате музика и да рисувате картини ей тъй на, просто защото е интересно, приятно, просто защото човек не може да живее, без да създава? Виждаш ли, казах го почти с твоите думи.

– Ох, Игор, но нали има патентна система. И ако аз веднага не взема патент, някой друг ще го вземе. И каква полза ще имам от това?

– Ще умреш ли от глад, ако нямаш нито патенти, нито бурени?

– Не, Игор. И храната, и дрехите, и квартирите при нас са безплатни. Парите ни са нужни само за да си купуване песни, смешни фрази, танцови движения.

– Чудесно. Значи, ако не вземеш патент, нямаш никаква полза. Но нали и сега не можеш нито да пееш, нито да рисуваш, нито да повтаряш остроумни шеги. Пък и какво са твоите шест патента в сравнение с милиардите съществуващи? Как е започнало всичко това?

– Сигурно някога, много отдавна, никой не е искал да създава музика, да рисува, да се смее и за да стимулират изкуството, са въвели тази система.

– Аха! Значи вече не твърдиш, че винаги е било така.

– Не зная – отвърна Арика объркана.

– Ами, ако не е било така? Ако някой просто е решил да присвои всичко? Та вие изобщо не пеете. Или ви заблуждават, или пък вие самите несъзнателно се заблуждавате.

Арика мълчеше.

– Мъчно ми е за вас, за това, че никога не сте чували музиката на Пеещата Гора, че не се шегувате с години, че рисувате грозни зелени крави и плащате глоби на металическите паяци, които някога самите вие сте изобретили. Жал ми е за тебе, Арика.

– Не ме жали – каза тихо девойката. Нещо в нея се бе променило, счупило се бе. Нямаше я вече предишната самоувереност и гордост. – Не ме жали, Игор. Винаги всичко е било така.

– Но това е лъжа! – извика Игор. – Винаги всичко е било другояче! Извинявай, избухнах, – той докосна рамото ѝ с пръсти. Тя трепна и каза:

– Върви при своите... върви си.

– Скоро ще си ида.

Тя го отблъсна, сви се на кълбо и заплака съвсем като дете – хлипаше и бършеше сълзите си с длан. После се извърна към него, опря се на треперещата си ръка и викна с пресекаващ глас, в който нямаше вече никаква твърдост, а само жалост към себе си и страстно желание да я опровергават:

– Не вярвам, не вярвам! И Гората не може да пее! Гората винаги мълчи!

Пасик отвори уста, но не изрече обичайното: „Никой няма да повярва, че Гората може да пее”.

– Ти си зъл, Игор, – каза съвсем тихо Арика. – Ти си добър, но си зъл. Разказваш приказки, човек ги слуша и се чувства щастлив. А после приказката свършва, човек се оглежда наоколо си и вече не му се живее. Защото наоколо всичко е съвсем друго, всичко е страшно, вечно. И по-лоша от всичко е твоята приказка за Пеещата Гора. Каквото ще да е на Земята. Тя е далече и аз никога няма да разбера дали това, което ми разказа за нея, е истина. Но нали Гората е съвсем близко. И аз знам, че тя винаги мълчи. Все мълчи, мълчи, мълчи. Това е жестоко. Сега вече никога няма да ида в Гората. Няма да мога да по понеса... Благодаря ти за песните.

Тя бавно стана – стройна, мургава, изящна, свали полека яркочервената си рокля от храста и силно тръсна разкошните си коси с цвят на пепел.

Игор продължаваше да седи, обхванал колене с ръце и подпрял брадичката си на тях и се усмихваше. Усмихваше се весело!

Арика го погледна, видя усмивката му, прехапа устни и гордо изрече:

– Прощавай, Игор. Да си вървим, Пасик.

Но внезапно Пасик виновно наведе глава, подгъна предните си лапи и нерешително спря.

– Прощавай! – още веднъж каза Арика.

– Ти няма да си отидеш, – отговори Игор.

Арика сложи ръце на тила си и бавно, но решително тръгна към шосето.

– Ти няма да си идеш! – извика Игор. – Зная защо не чуваш Пеещата Гора. Зная, Арика! Сега ще я чуеш!

Момичето спря объркано. По лицето му бяха изписани отчаяние и надежда.

Игор скочи, заплете се в ръкавите, облече ризата си и спешно заподскача на един крак, без да може да мушне другия в панталоните.

– Да вървим! – викна той, но девойката не помръдна. – Да вървим! – Той я хвана за ръката малко над китката.

И двамата пак хукнаха към Гората. Като се спъваха и едва не падаха, те се изкачиха по склона. Зад тях възбуден ситнеше Пасик.

Дотичаха до мястото, където се бяха срещнали. Арика дишаше тежко. Цялата тръпнеше в напрегнато очакване на чудото. Той ѝ бе обещал, че ще чуе Пеещата Гора. Никой от карамбунийците не я бе чувал досега, но тя ще я чуе, ей сега ще я чуе. Какво ли щеше да стане с девойката, ако Игор я бе излъгал...

– Арика, вярваш ли, че Гората може да пее? – попита Игор малко тържествено.

– Вярвам.

– И много ли искаш да я чуеш?

– Много.

– Тогава подари патентите си.

– На кого? – уплашено попита Арика. После плахо го погледна изпод вежди. – На тебе ли? А?

– Не. Просто ги подари. На всички карамбунийци. На всеки! Кажы това на Пасик. Той си знае работата.

– Как така! И твоите песни ли?

– И тях.

– Ще направя всичко, което искаш, Игор.

– Страх ли те е? Страх ли те е да се разделиш с тях?

– Страх ме е, но ти вярвам.

– Помниш ли, аз все ти казвах, че Гората пее, но ти не я чуваше.

А аз я чувах, когато бях сам. После твойт Пасик ми даде трите патента. И тогава аз поисках още веднъж да чуя Гората, но нищо не чух. Седяхме съвсем тихо, но тя все мълчеше. След това се избавих от патентите си и отново я чух, а ти пак не я чуваше. Разбираш ли?

– Разбирам, Игор. Пасик, подарявам ти патентите. Искam да се избавя от тях. Пасик, вече нямам патенти, нали?

– Арика. Вие вече нямате никакви патенти... и почти никакви бурени.

– А сега слушайте – каза Игор.

И те чуа.

Бавно, напевно заромони поточето на мелодията, ласкаво обгърна върхарите на дърветата, зашумоля и ги отърси от последните остатъци на сладостната дрямка. Събудете се! Погледнете колко е хубаво всичко наоколо! Колко прекрасен е светът! Колко много чудеса има в него! Нека изчезнат раздърпаните парцали на ниско надвисналите облаци и от тях да остане само едва чутият им печален стон. Чувате ли как заплака цигулката на внезапно изправилото се клонче и милиони звънящи звуци-капки като малки слънца паднаха върху мократа трева?

Арика пееше.

Гласът ѝ молеше. Не той властно искаше! Огледайте се наоколо! Нима не виждате как се завъртат във вълшебен танц дърветата, как свирят с китари, как с незабележими движения оправят празничните си рокли? Как гордо горят очите им! Защото те са красиви и знаят това.

Гласът на Арика отлиташе към небето. И вече не можеше да се разбере кой бе започнал пръв. Дали Пеещата Гора бе събудила песента в душата на коленичилата девойка? Или тя самата бе вдъхнала живот на Мълчащата Гора?

Още няколко акорда и Гората притихна. Арика, засияла от щастие, каза на Игор:

– Сега вече всичко чух. Тя наистина пееше!

Пасик изкара печатащия механизъм и въпросително погледна стопанката си.

– Недей, Пасик. Подари я на хората.

– Е, Пасик, защо не кажеш и сега, че Гората не може да пее? – попита Игор иронично, но без ехидство.

– Ти беше прав – смутено отвърна киберът, – когато казваше, че Гората пее. Зная това отдавна. Всички кибири го знаят. На Карамбуния пее всеки храст, камо ли пък дърветата.

– Но защо отричаше?

– Никой от карамбунийците не знае това. Нямахме да ми повярват.

– А сега ще повярват ли?

– Сигурно не.

– Сега ще повярват... – убедено каза Арика. – Колко хубав ще бъде сега Празникът на Лятото! Ти нали ще останеш, Игор? Той е съвсем скоро. Само след десет дни.

– Не, Арика. Отлитам.

– Но нали ще се върнеш за празника?

Капитанът на „Гръмовержецът“ разтърка челото си с ръка. До Земята има шест дни път. Един ден за разтоварване. И още шест за обратния път. Не, няма да може.

– Ще дойда, – каза гласно Игор и чак свят му се зави, като си спомни колко тромав бе неговият „Гръмовержец“. – Непременно ще дойда. Довиждане, Арика. Изпейте ми с Гората нещо за довиждане.

– Довиждане, Игор! Ще те чакам!

Гласът и Гората пееха за Човека.

За Човека, който бе изминал мъчителния, изтощаващ път през недоверието, жестокостта, страданията и мъката, но не бе престанал да вижда прекрасното, не бе престанал да го създава.

Да създава без да иска в замяна нито слава и признателност, нито любов и благодарност, защото той просто не може да не твори прекрасни неща. Този импулс живее в кръвта му. С него се ражда съзнанието му. И в него е същността на Човека.

Гласът продължаваше да пее. Колко прекрасен е светът.

– Поизпрати ме мъничко – обърна се Игор към Пасик.

– Вземи ме със себе си!

– Не, ти ще останеш при нея.

– Трудно ще ми бъде без тебе.

– Зная. Но на Арика ще ѝ бъде още по-трудно. Без мене и без тебе.

Кърпата на Пасик бе мокра от сълзи и Игор му подари своята.

Те вървяха тихо, заслушани в затихващата песен на Човешкия
Глас и Пеещата Гора.

Бягство от ада

Научно-фантастичен разказ

Стефан Никитов

Страхът е създал първите богове.

Стаций

Армادات от звездолети внимателно лавираше през многобройните астероиди, разположени между орбитите на Марс и Юпитер. След като преминаха опасната зона, космическите кораби, приличащи на плоски чинии, се разпръснаха бързо и изчезнаха в непрогледната тъма на Космоса. Остана само най-големият. Постепенно намали хода си и щом от предните му дюзи престанаха да проблясват огнени езичета, горната и долната половина на корпуса се завъртяха в противоположни посоки. Не мина и миг и огромният контур на звездолета сякаш се размаза на фона на далечното Слънце и се сля с чернотата на космическото пространство.

В командния пункт се беше събрало цялото висше началство. Погледите им бяха отправени към големия полукръгъл екран и мълчанието се нарушаваше само от еднообразния металически глас на автоматите: „Разстоянието до третата планета е установено съгласно програмата; навсякъде са издигнати енергозащитните полета; по всички квадранти, с обем до една светлинна минута, се водят наблюдения.“

Главният астрогатор седна пред пулта и като започна да манипулира с многобройните индикатори, със скърцащ глас произнесе:

– Обявявам готовност първа степен. Инфрачервените разузнавачи в непрекъснат полет, аниhilационните оръдия да бъдат заредени, а ядрените заряди с голям радиус на действие по установените места!

Зачу се протяжен тътен, подът започна да вибрира, а стрелките на страничните индикатори се разлюляха. Полека-лека се успокоиха и замряха на средното деление. Тишината отново се възцари и тогава най-едрият от военачалниците тържествено стана.

– И тъй, ние сме пред прага на нашата велика мисия – завладяването и колонизирането на третата планета на жълтата звезда С. Предлагам, да обсъдим и набележим основните моменти от плана за нападението!

Началникът на бойните ракети стана и ниско се поклони.

– Превъзходителство и вие, славни военачалници. От предварителните данни на автоматичните ни разузнавачи е известно, че третата планета е подобна на нашата по големина и състав на атмосферата. За съжаление обаче ние почти нищо не знаем за съществата, които я населяват. Предлагам...

Неочаквано зумерите писнаха. По страничния екран за далечен обзор пропълзя тънка блестяща линия и се спря в левия горен ъгъл. Следящото устройство оповести: „В квадрант 57-246 е открито неподвижно тяло от изкуствен произход. Разстоянието до него е около половин светлинна секунда. Предварителното сондиране не

дава резултати. Чакам програма за по-нататъшни активни действия.”

Висшето началство като че ли се вкамени. Тревожният сигнал стихна и в настъпилата тишина пръв се опомни Превъзходителството.

– Сондиране на пълна мощност по целия диапазон на енергетичния спектър. Неизвестното тяло да се обвие с екраниращо поле. Една десантна ракета да го изследва непосредствено, а две други да я прикриват отстрани!

Гръмоподобният глас на военачалника стресна останалите. След няколко минути екипажът на огромния кораб се раздвижи и като добре регулиран механизъм започна да изпълнява командите.

По тунела, водещ към предните люкове, един след друг безшумно плъзнаха енергоботите. След тях изскочиха и трите плоски кръгообразни ракети и целият орляк се понесе към загадъчното тяло.

В командния пункт военачалниците внимателно следяха на екрана пътя на ракетата. След известно време автоматите съобщиха, че енергоботите са издигнали екраниращото поле. От първата ракета започна да постъпва и образен сигнал, който очерта на екрана все по-увеличаващото се изображение на чужденеца. Дълъг вретенообразен корпус, заострен от двата си края, без никакви издатини. Първоначалната догадка, мярнала се в съзнанието на всички, сега се потвърди от първото известие:

„Неизвестното тяло е чужд космически кораб.”

След малко последва второ съобщение:

„Не се забелязва нищо обезпокояващо. Двама разузнавачи ще се опитат да проникнат в кораба.“

Третото съобщение прозвуча по-скоро като възклицание, в което се промъкнаха и нотки на удивление:

„От другата страна има голям правоъгълен отвор. Няма никаква врата или нещо, с което да е затварян. Влизаме вътре.“

Времето летеше и нищо не нарушаваше безмълвието на Космоса. Началството поиска нови сведения, но от ракетата отговориха, че се връщат и лично ще докладват. След още кратко мъчително очакване трите ракети се изравниха с приемния люк и огромните магнити леко ги вмъкнаха в предварителната камера на хангара. Помпите заработиха и щом налягането и температурата достигнаха нормалното си ниво, групата изскочи от ракетата и бързо се упъти към командния пункт.

– Превъзходителство! – с пресеклив глас започна началникът на групата. – Невероятни неща, просто не мога да ги проумея и...

– Не разсъждавай, а докладвай факти! – мрачно го прекъсна високопоставеният военачалник.

– Размерите на чуждия кораб са огромни, около пет пъти той е по-голям от нашия. Направен е от някаква пластична материя, която изобщо не е пригодна за обшивка на космически кораб. Вътрешността му е съвсем празна, с изключение на предната част, където се намира помещение, подобно на това тук. Не открихме никакво въоръжение, никакви двигатели, апаратура и енергоизточници. Няма абсолютно нищо, няма и... никакви живи или мъртви същества!

Думите на разузнавача като че ли увиснаха във въздуха и не можаха да влязат в съзнанието на големите военачалници. Наистина, подобни нелепости решително не можеха да се проумеят от най-висшите представители на могъщата древна цивилизация, завоювала и колонизирала няколкостотин планети. Тези презрени същества от третата планета за глупаци ли ги вземат, или...

Но точният анализ на данните от автоматите потвърди доклада. Налагаше се спешно да се обсъди положението и да се вземе решение от целия команден състав. Щабът се събра в радиорубката за свръхдалечна връзка и по телелокатора призова командири на останалите звездолети.

– От събраните сведения – заключи Превъзходителството, след като накратко обрисова ситуацията – може да се направят следните предположения: корабът е напуснат по някаква причина и са демонтирани всичките апаратури; това не е космически кораб, а някакво съоръжение с непознато за нас предназначение; някакъв обект, който няма нищо общо с жителите на третата планета и... хитра уловка, която трябва да ни заблуди и отвлече вниманието ни.

– Има някои съществени обстоятелства, които трябва да се вземат под внимание – намеси се първият инженер. – Материята, от която е направен този кораб, изобщо не е пригодна за космическото пространство, тъй като пропуска по-голямата част от излъчванията. А видимата липса на каквито и да са въоръжения и апаратури, още нищо не означава, защото ние не познаваме научно-техническия уровень на третата планета. От друга страна обаче обшивката на кораба поглъща инфрачервената част от енергетичния спектър и е

възможно, тя да е някакъв своеобразен акумулатор на топлинна енергия, или...

– Или – прекъсна го началникът на бомбометателните отделения, – топлинна бомба с голям радиус на действие.

– Ами! – презрително се обади главният енергетик. – Ако това тяло действително представлява някакъв акумулатор, то натрупваната енергия по повърхността му ще бъде съвсем незначителна.

– Така или иначе, но досега не са регистрирани никакви излъчвания от изкуствен произход от него и към него – допълни началникът на свързочниците. – Струва ми се, че това е някакво изоставено съоръжение.

Главният астрогатор рязко стана.

– Не съм съгласен. Изоставя се нещо, което по-рано е имало предназначение, извършвало е работа, която сега е приключена. А в случая не разбирам за каква работа е могло изобщо да бъде предназначено това тяло.

– Несъмнено това е дело на същества от третата планета, защото установихме, че на другите планети няма живот. Моето мнение е, че това е някаква опасна уловка, замаскирана като изоставен ненужен кораб. Предлагам, още веднъж да се изследва най-внимателно – избоботи първият заместник.

Превъзходителството стана и властно каза:

– Споровете са безсмислени. Ние разсъждаваме и преценяваме от гледище на нашата наука и техника. Това е недопустимо, защото нашият ум и култура, властващи над най-различни същества и планети, не може и да се сравнява с цивилизацията на третата

планета, ако има такава. В Галактиката няма и не може да има същества, равняващи се с нас – заяви военачалникът. – Но тъй като споровете показаха, че информацията ни е недостатъчна, нареждам да се извърши повторно изследване, което лично аз ще ръководя.

След малко от главния люк изскочи най-голямата десантна ракета, с включени на пълна скорост двигатели. В нея имаше система за пряко наблюдение, в която размерите на загадъчното тяло започнаха неимоверно бързо да се увеличават. Но това не учуди военните, които бяха свикнали с тази типична за космическото пространство илюзия. На съответната дистанция спирачните двигатели затормозиха стремителния полет на ракетата и тя, след като обиколи няколко пъти мнимия кораб, се озова край големия отвор, който ярко контрастираше с белезникавия цвят на корпуса.

Лумна поток от светлина и нахлу в тъмата на отвора. Край него се мярнаха фигурки в скафандри, които една след друга навлязоха в търбуха на загадъчния кораб. Вътре светлините на индивидуалните им прожектори прорязаха мрака и осветиха празното пространство, каквото представляваше вътрешността. Гласът на Превъзходителството прогърмя по шлемофоните:

– Трите групи да изследват най-щателно средната и задната част. Да поддържат непрекъсната връзка с ракетата и да съставят подробен план на това... нещо. Да се вземат проби от материята на корпуса. Ние ще ви чакаме.

Светлините се раздвижиха и разпръснаха по всички посоки. Слабо сияние освети цялата вътрешност – съвършено празна и

безжизнена. По всички посоки се виждаше само матово-белезникавата повърхност на обшивката. В единия си край тя постепенно се стесняваше, като дъно на фуния, а в другия, който условно беше наречен предна част, се виждаше преграда, в която личеше малък отвор.

Групите една по една се завърнаха и всички вкупом се насочиха към отвора. Навлязоха в някакъв тунелоподобен коридор, който в другия си край постепенно се разширяваше, за да се превърне в неголяма овална зала. Пуста и безжизнена, тя равнодушно посрещна неканените гости, които боязливо се спряха още в началото ѝ. Прожекторите разпръснаха тъмнината и в призрачната им светлина един след друг заизскачаха познати неща. Цялата срещуположна стена представляваше голям полукръгъл екран, а пространството пред него беше запълнено с редица пултове, по които имаше множество индикатори. Край тях се мъдреха няколко удобни кресла-люлки, а в средата на залата, на малък постамент, стоеше матов куб.

Хрипливият бас на първия заместник стресна групата.

– Да ме захвърлят в огнения център на Галактиката, ако това не е нашият команден пункт.

В шлемофоните се зачу само едно задружно „Уххх“. Това беше възклицание на изненада и недоумение, но в него определено се почувствуваха и нотки на страх – чувство, което надменните завоеватели изглежда отдавна не бяха изпитвали.

Дисциплинираните военни обаче бързо преодоляха смайването си. Превъзходителството веднага се разпореди.

– Действително, приликата е удивителна, но върху това съвпадение после ще разискваме. Сега, първата ни работа е да се ориентирате в същността и предназначението на тези механизми!

Светлинките на скафандрите отново се раздвижиха. Беше донесена всевъзможна апаратура. Свързаха в обща система портативните гама излъчватели и започнаха да сондират пулта. На контролните екрани обаче нищо не се показва и тогава решиха да направят отвори в пулта. Обикновените режещо-пробивни инструменти леко се справиха с материала, от който беше направено това непонятно съоръжение. Погледнах в отворите, бръкнах в тях и... в недоумение се спогледах. Апаратура, механизми, агрегати – от тях нямаше и помен. Зад панелите на пулта цареше същата пустота, както и в цялата вътрешност на този мистериозен кораб.

– Но... това може да е камуфлаж.

– Ами, по-скоро е стара изоставена бракувана вехтория.

– Решително нищо не разбирам.

– Това е устройство, недостъпно за нашите знания.

Хаосът от разтревожени гласове ехтеше в шлемофоните. Дисциплината и увереността в могъществото на свръхтехниката бяха отстъпили мястото си на страх пред непонятното, страх, който беше присъщ на същества, които заплашват само когато се чувствуват в безопасност.

Само главният енергетик изглежда не се повлия от объркването. Той внимателно оглеждаше матовия куб, опита се да го помръдне и като не успя, се захвана с механичната ножовка. Повърхността на куба обаче си остана гладка, ножовката не можа дори да я одраска.

Неговите действия привлякоха вниманието на Превъзходителството. Той нареди да се донесе плазмената горелка и щом силовият агрегат беше готов за работа, всички притихнаха. От многобройните дюзи заизскачаха бледосинкави езичета, които постепенно се уголемяваха и сляха, за да се превърнат в непоносимо ярък лъч. Големият агрегат започна да вибрира от концентрираната енергия. Лъчът се разду, проточи се и лизна основата на куба. Премина по едната страна, по втората, по третата и щом зави към четвъртата, кубът или по-точно калпакът, който се беше образувал, отхвъркна рязко нагоре. Любопитните погледи се устремиха към вътрешността, зърнаха някакви дула, които заплашително се подаваха и всичко това изчезна в облака, който стремително изпълзя и започна да изпълва залата.

В шлемофоните отново пропищя възклицанието „Уххх“, заедно с неизвестно от кого подадена команда: „Всички да се свържат във верига. Общо отстъпление към изхода!“

Облакът обаче все повече се разширяваше и индивидуалните прожектори заприличаха на малки бледи звездички. Те се люшнаха, опитаха се да се подредят и така си и замряха. В облака се очертаха странни същества – стройни и високи, с по два крайника в долната част и встрани. Изображенията бърже се оформиха и като че ли материализираха. Станаха обемни и цветни и пред очите на смаяните завоеватели се заредиха необикновени картини.

Безкрайната равнина се простираше чак до хоризонта. По нея симетрично бяха разположени високи здания с широки проходи помежду им, потънали в буйна растителност. Цялата панорама стремително започна да се увеличава и приближава, докато не се

показа дълга равна площадка с извисяващи се по нея космически кораби, като този, в който се намираха завоевателите. Един след друг те се издигнаха и изчезнаха във висините. Небето бързо потъмня. Проблеснаха светлини, които очертаха пътя на корабите в комическото пространство. Срещу тях изскочиха други, приличащи на плоски чинии. Между двете армади се протегнаха дълги светкавици – космическата битка беше в разгара си. Картината се размаза и след като се изясни, повечето от плоските чиниеобразни звездолети се оказаха обсадени от безброй малки островърхи ракети. Изображението отново се смени – във вътрешността на звездолет нахлуха високите двукраки същества и плениха своите малки насекомоподобни противници.

Картината избледня и изчезна, заедно с разнасянето на облака. Обстановката си беше същата, но надменните завоеватели така компактно се бяха притиснали един до друг, че страничният наблюдател едва ли би могъл да ги различи поотделно.

След миг вцепенената група се размърда, светлините проблеснаха и всички до един се юрнаха към отвора. Реактивните двигатели бяха пуснати на максимални обороти и само за няколко секунди цялата група се озова в десантната ракета, която светкавично се понесе към звездолета.

Този път съвещанието в командния пункт беше кратко. Хитиновата покривка на Превъзходителството пукаше от вътрешно напрежение, а шестте му крайника нервно потръпваха.

– Моето вътрешно убеждение се оправда. Това е предупреждение. Вероятно ние видяхме гибелта на 546-та военна експедиция, която единствена изчезна безследно. Нарещдам,

цялата армия незабавно да поеме обратен курс! Не трябва да рискуваме бойната ни техника да бъде пленена.

Един от командирите плахо се обади:

– Все пак, да се опитаме да проучим живота и техническите възможности на тези същества.

– Млък! – ревна Превъзходителството. – Ние сме военни, а не учени и не трябва да се занимаваме с неща, които и без това са ясни.

Когато всички излязоха, Превъзходителството върна от прага своя заместник и тихо му каза:

– Между нас да си остане. Погрижи се, никой от групата да не може да разправя какво е видял. Според древните ни легенди, в тази част на галактиката се намира проклетото място, където отиват мъртъвците. Адът, де! – поясни той и страхливо размърда членестите си крайници. – Представяш ли си, какво би станало, ако екипажите научат къде сме се озовали?

По същото време край София, в полите на Витоша, веселието беше в разгара си. В най-големия павилион имаше тържествен банкет, който „Булгарфилм“ уреждаше по случай успешното завършване на големия филм „Марс напада Земята“. Това беше обединена кооппродукция на социалистическите страни, заснета съобразно с най-новите достижения на техниката на натуралните космически снимки. Сатирико-комичният характер на филма развенчаваше мита за „петящите чинии“ и осмиваше супермените от „галактическите опери“ на западните кинематографисти. Всичко

това дразнеше въображението на милионите зрители и те с нескриван интерес очакваха филма.

Гостите вече бяха порядъчно пийнали, когато генералният директор Бабачков вдигна тост. Малцина го чуха, а повечето я го разбраха, я не, но той доволен от себе си седна и избърса запотеното си червендалесто лице. В този сублимен момент някой го бутна по рамото. Бабачков се обърна и се учуди при вида на главния счетоводител Чочков.

– Извинете, че ви безпокоя, но се получиха неприятни вести.

Бабачков знаеше, че Чочков беше закоравял вегетарианец и въздържател, който не ходеше на банкети и другарски срещи и затова присъствието му тук можеше да означава, че действително е станало нещо необичайно.

– Обадиха се от Петата лунна база – продължи невъзмутимо Чочков, – че не са могли да отбуксират макета на космическия кораб. Изглежда бил чукнат от някакъв метеорит, което нарушило стационарността му и той се зареял дявол знае къде.

– Добре, де – примирително каза Бабачков. – Не е болка за умиране. Ще го изпишем като консумиран реквизит и работата ще се оправя.

– Но не е само това. В макета е било забравено експерименталното устройство за прожектиране на холографни филми. Кубът с втечен кислород, прожекторните обективи и акумулаторната лазерна установка.

– Е? – недоумяващо вдигна рамене генералният директор.

– Какво „е“! – разсърди се педантичният Чочков. – Това е уникален апарат, специално за нас конструиран. С него правихме

рир-проекция на предварително заснетите трикови кадри – космическата битка с летящите чинии, завземането им и...

– Виж ти! – замисли се Бабачков. – Действително, неприятна история... Знаеш ли, Чочков, лиши от премиални за една година техниците, които са забравили този апарат, пък... останалото все някак си ще оправим.

Бълходав

Фантастичен разказ

Е. Бъчър

– Заклинанията ти не струват – каза демонът. – Не можа ли да извикаш някой по-добър от мен?

Бил Хитчънс бе принуден да признае, че демонът е прав. На пръв поглед той изглеждаше внушителен: вместо коса на главата си имаше змии, от устатата му стърчаха извити кучешки зъби, краят на опашката му беше заострен като копие...

Само на ръст демонът беше по-малък от един дюйм.

Когато Бил мърмореше необходимите заклинания и изгаряше вълшебния пращец, той бе уверен в успеха си. Даже след като вместо гръм и мълния, той видя да припламва само слаба светлина и чу глухо шумолене, надеждата не го напусна. Той гледаше право пред себе си в очакване да се появи огромното чудовище, когато от пода, от центъра на нарисувания с тебешир петоъгълник се разнесе гласче:

– Ето ме. Колко години никой не пожела да си губи вренето и усилията, за да извика, такъв неудачник като мен – заяви демонът. – От къде намери тези заклинания?

– Сам си ги измислих – скромно призна Бил.

Демонът измънка нещо обидно за хората, които си въобразяват, че са вълшебници.

– Аз не съм вълшебник – обясни Бил. – Биохимик съм.

Демонът потръпна.

– Вечно изпадам в идиотски положения – скръбно каза той. – Не ми стигаше онзи психиатър, ами сега попаднах на биохимик.

Бил не можа да сдържи любопитството си:

– А ти какво правеше за психиатъра?

– Показваше ме на хората, преследвани от дяволчета, и аз трябваше да пропъждам тези дяволчета.

Демонът замахна с ръчички.

– Ето така ги пъдех.

– А те изчезваха ли?

– И още как. И знаеш ли, не разбирам защо, но тези хора решиха, че е по-добре да си останат с дяволчетата, отколкото с мен. Нищо не стана. С мен никога нища не става.

Демонът въздъхна и добави:

– И ти нищо няма да направиш.

Бил седна и напълни лулата си. Оказа се, че да извикаш демон съвсем не е така страшно. В това има даже нещо успокояващо, уютно, домашно.

– Нищо – каза той. – При нас ще стане. Ние не сме глупаци;

– Всички така си мислят – възрази демонът, като впи пълен с желание поглед в пламъка на кибритената клечка. Той почака докато Бил запали лулата си и каза:

– Да минем към същността на въпроса. Ти какво искаш?

– На мен ми трябва лаборатория за експерименти върху емболията. Ако тази работа стане, лекарите ще могат да откриват тромбите в кръвта преди те да са станали опасни. Моят бивш началник, умопобърканият Р. Чоутсби, заяви, че, методът ни няма да издържи „изпитанията на живота“, т. е. няма да му донесе куп

пари и ме изхвърли. А всички останали решиха, че съм мръднал. На мен ми трябва само десет хиляди долара и тогава ще докажа на всички колко струвам!

– Виждаш ли – доволно въздъхна демонът. – Аз ти казах, че нищо няма да стане. Подобна задача не е по-силите ми. Такива „подаръци“ можеш да искаш от демони, които са най-малко, три класа над мен. Аз ти казах.

– Нищо не си казал – отговори Бил. – И ти недооценяваш моята дяволска изобретателност. Впрочем, как се казваш?

Демонът не отговори, а попита:

– Имаш ли още едно такова нещо?

– Какво нещо?

– Кибритена клечка.

– Разбира се.

– Запали я, моля ти се.

Бил хвърли запалената клечка на пода в средата на вълшебния петоъгълник. Демонът с възторг се хвърли в пламъка, разтривайки се като спортист под студен душ.

– Така! – радостно извика той. – Това вече е нещо!

– Е, как се казваш?

Демонът доби скучаеща физиономия.

– За какво ти е дотрябвало?

– Нали все пак трябва някак да те наричам.

– Хич не си и мисли. Аз си отивам. С пари не се занимавам.

– Но аз още не съм ти обяснил какво да направиш. Как се казваш?

– Бълходав...

Гласът на демона затихна до шепот.

– Бълходав? – засмя се Бил.

– Аха. Имам дупка на зъба, змиите падат от главата ми, имам толкова неприятности, а отгоре на всичко ме наричат Бълходав.

– Отлично. Слушай, Бълходав, ти можеш ли да се пренесеш в бъдещето?

– Само в близкото. Но не обичам това. След това не се чувствам добре с паметта.

– Слушай, ей, змиекос приятел, не те питам какво обичаш и какво не. Искаш ли да останеш завинаги в този петоъгълник? И имай предвид, че никой няма да ти хвърля запалени клечки.

Бълходав наведе глава.

– Така си и мислех – продължи Бил. – Сега, отговори ми още веднъж, можеш ли да се пренесеш в бъдещето?

– Мога, само че не в далечното.

– А можеш ли – Бил се наведе и изпусна кълбо дим – да донесеш със себе си от бъдещето някакви предмети?

Ако отговорът беше отрицателен, всички усилия по повикването на демона отиваха напразно. И тогава само един бог знае как методът на Хитчънс би попаднал в историята на медицината и би спасил живота на хиляди хора.

Бълходав изглеждаше много по-заинтересуван от топлите кълба дим, отколкото от отговора на въпроса.

– Ами – отговори най-после той, – в ранните на разумното...

Но неочаквано млъкна, а след това предпазливо попита:

– Да не искаш да пробуташ твоя номер с парите?

– Слушай, малкия! Прави това, което ти казвам, а аз ще разсъждавам. Можеш ли да донесеш със себе си нещо материално?

– Е добре... Само че те предупреждавам...

– Тогава – прекъсна го Бил – щом те пусна от петоъгълника, ще ми донесеш утрешния вестник.

Бълходав седна на горящата клечка и замислено се почука по челото с края на опашката си.

– От това се страхувах – натъжи се той. – Така си и знаех. За трети път трябва да се залавям за това. Аз съм с ограничени възможности, уморен съм, инвалид съм, имам отвратително име и отгоре на всичко трябва да изпълнявам глупави заповеди!

– Глупави заповеди ли?

Бил скочи от стола и започна да се разхожда из стаята.

– Сър, – каза той – сър, ако позволите така да ви наричам, аз трябва с гняв да отхвърля подобно обвинение. Няколко седмици обмислям тази идея. Помислете за това, какво може да се направи, като се използва тази сила. Може да се промени съдбата на цяла държава, може да се господствува над човечеството. А на мен ми трябва едно: да се гмурнеш в потока на тази немислима сила и да извлечеш от там десет хиляди долара за медицински изследвания. Да се спасят безброй човешки живота. И това, сър, вие наричате глупава заповед!

– И оня испанец – продължи Бълходав – и той беше едно такова мило момче, въпреки че заклинанията му не струваха нищо. Той имаше очарователна печица, в която така добре се чувствах. Мило момче. И той искаше утрешен вестник... Предупреждавам те...

– Да, да, – бързо отвърна Бил. – Аз вече всичко съм премислил. Имам три условия, които ти трябва да изпълниш, преди да изпуснеш петогълника. Няма да можеш да ме излъжеш.

– Добре – съгласи се равнодушно Бълходав – да чуем. – Само че и това няма да ти помогне.

– Първо, във вестника не трябва да има съобщение за моята смърт или някое друго нещастие, което аз не мога да предотвратя.

– Как бих могъл да ти гарантирам подобно нещо? – възрази Бълходав. – Ако ти е съдено да умреш утре, какво общо имам аз с това. Да не се смяташ от ония, за които пишат във вестниците?

– Не забравяй за вежливостта, Бълходав. Бъди учтив със своя повелител. Слушай какво ще ти кажа: ако ти се озовеш в бъдещето, веднага ще разбереш дали съм жив или умрял. Ако съм мъртъв, връщай се и се считай свободен.

– Вие хората – отбеляза Бълходав – страшно много обичате да създавате трудности. Продължавай.

– Второ, вестникът трябва да бъде на английски език и да е издаден в този град. От теб или твоите колеги може да се очаква всичко, дори и китайски вестник.

– Разбира се, ние само за това мечтаем – вметна Бълходав.

– И трето, вестникът трябва да принадлежи към нашия отрязък от време-пространството, от нашата спирала на Вселената, от нашата относителна система. Наричай го както искаш, но аз държа този вестник да бъде от моето утре, а не на някой друг от паралелните светове.

– Хвърли ми една клечка – каза Бълходав.

– Мисля, че тези три условия са достатъчни. Ако не ни направиш някой номер, лабораторията на Хитчънс ще бъде създадена.

– Ще видим – измърмори Бълходав.

Бил взе бърснач и разряза една от страните на петоъгълника. Но Бълходав продължи блажено да се къпе в пламъците на клечката, въртеше опашка и не обръщаше никакво внимание на открития път към свободата.

– Хайде, мърдай – нетърпеливо каза Бил. – Иначе ще ти взема клечката.

Бълходав стигна до отрязаната страна на петоъгълника и се спря.

– Двадесет и четири часа са твърде дълъг период от време – каза той.

– Той е в кръга на твоите възможности.

– Не знам. Виж!

Бълходав разтърси глава и на пода падна микроскопична мъртва змия.

– Не съм във форма. Разпадам се, честна дума. Почукай по опашката ми.

– Какво да направя?

– Почукай по опашката ми. С нокът по прешлена. Само внимателно.

Бил се усмихна и изпълни молбата му.

– Нищо не стана.

– Именно, точно това ти казвам, че нищо не става. Никаква реакция. Не знам дали мога да преодолея тези двадесет и четири часа.

Той се замисли и зимите на главата му се събраха на кок.

– Слушай... На тебе ти е необходим вестник точно от утре? Утрешен, а не този, който ще излезе след двадесет и четири часа?

– Сега сме дванадесет часа – отговори Бил. – Ти си прав, утрешният вестник ще ми свърши отлична работа.

– О кей. Коя дата сме днес?

– Двадесет и върви август.

– Добре, ще ти донеса вестник от двадесет и втори август. Но те предупреждавам, че нищо няма да стане. Хайде. Здравей, аз се върнах.

В косматата лапичка на демона имаше връвчица, за която беше завързан един вестник.

– Само това оставаше – възмути се Бил. – Ти никъде не отиде.

– Кретенизмът е свойствен за хората – отговори Бълходав. – Защо трябва да се губи настоящето, докато се в бъдещето? Аз се върнах в същата секунда, в която заминах. Два часа преследвах дяволския му вестник, но това не значи, че и тук също са изминали два часа. Хората... – кихна той.

Бил се почеса по главата.

– Сигурно си прав. Дай да видя вестника.

Той погледна последната страница, търсейки некролога си. За Хитчънс там нямаше нито дума.

– Бях ли жив утре?

– Поне не беше умрял – отговори Бълходав мрачно, така че Бил можеше да си мисли каквото си иска.

– А какво се случи с мен?

– В моите вени тече кръв на саламандър – прекъсна го Бълходав, – а те ме пъхнаха в инкубатор със студена вода, когато всеки глупак знае, че така не се прави. В крайна сметка, аз не съм годен за нищо, освен да изпълнявам дребни поръчения на разни идиоти, които отгоре на всичко, искат да се занимавам и с предсказания. Чети си вестника и да видим какво ще изсмучеш от него.

Бил остави лулата си и се зае с първата страница, която беше пресечена от заглавие, набрано с огромни черни букви. ГУБЕРНАТОРЪТ Е УБИТ. ПЕТАТА КОЛОНА СЕ РАЗПРАВИ С ПАТРИОТИТЕ. Бил щракна с пръсти. Ето го неговия шанс. Той захапа лулата си, облече сакото, мушна безценния вестник в джоба си и излезе. Но на прага се спря и се обърна. Беше забравил за Бълходав. Трябваше ли да го пусне?

От лулата се разнесе блажено мъркане. Бил я извади от устата си и погледна вътре.

– А, ето къде си – каза той замислено.

– Аз вече ти обясних, че в моите вени тече кръв на саламандър – отговори Бълходав, подавайки се от лулата. – Освен това, реших да се поразходя с тебе и да видя как се правиш на глупак.

Като каза това, демонът скри главата си в тлеещия тютюн и оттам се разнесе едва разбираемо мърморене на тема вестници, заклинания и презрителни въздишки, адресирани към човечеството.

* * *

Губернаторът Грентън беше почти идеална личност. Той би могъл да осигури финансовата подкрепа за лабораторията на Хитчънс. Но за съжаление губернаторът беше окръжен от скептично настроени съветници и затова Бил не можа да му изложи своите планове.

Бил беше решил да спаси живота на Грентън и когато той разчувствуван го попита: „С какво мога да ви се отплатя, Хитчънс?“, той ще му развие идеята си за изследванията върху емболията. Грешката беше невъзможна.

Бил спря колата си пред тротоара под знака „Спирането забранено“ и с такава бързина се отправи нагоре по мраморните стълби, че изкачи три етажа, преди някой да се осмели да го попита какво се е случило.

Човекът, който притежаваше подобна смелост, беше огромен младеж с бича шия, в сравнение с който Бил се чувствуваше малък като Бълходав.

– Спокойно, спокойно – изръмжа горилата – къде гори?

– Не става дума за пожар, а за убийство – отговори Бил. – Но то не трябва да се случи.

Бичата шия не очакваше такъв отговор. Объркаността на телохранители позволи на Бил да се промъкне покрай него към вратата с надпис „губернатор“. Той не можа да отвори вратата. Тежката ръка на телохранителя го улови за шията и го отхвърли назад. Бичата шия застана с гръб към вратата, разтвори крака и извади от кобура пистолет.

– Ти няма да минеш от тук – поясни той, за да не останат никакви съмнения относно намеренията му.

Бил изплю един зъб, избърса кръвта, която заливаше очите му, събра парчетата от счупената си лула и каза:

– Сега е дванадесет и тридесет. След две минути един риж гърбав човек ще излезе на балкона на другата страна на улицата и ще се прицели в отворения прозорец на губернатора, който е в

кабинета си. В дванадесет и тридесет и три губернаторът ще бъде мъртъв. Това ще се случи, ако вие не ми помогнете да го предупредя.

– Любопитно – каза телохранителя – и кой измисли всичко това?

– Написано е тук във вестника.

Телохранителят се засмя:

– Искаш да кажеш, че във вестника е написано това, което още не е станало? Ти си луд, скъпи, ако не нещо по-лошо. Махай се! Върви да показваш на други своя вестник.

Бил погледна през прозореца. На другата страна на улицата, срещу кабинета на губернатора имаше балкон. И на този балкон...

– Гледайте! – извика Бил. – Ако не ми вярвате, поне вижте. На балкона! Гърбавият риж човек! Нали ви казах. Бързо!

Телохранителят погледна натам. Той видя как гърбавият стигна до края на балкона. В ръцете му нещо блестеше.

– Скъпи, – обърна се той към Бил, – ще се заема с теб по-късно.

Гърбавият още не беше вдигнал пушката, когато пистолетът на телохранителя изгърмя...

* * *

...Бил спря колата си пред тротоара под знака „Спирането забранено“ и с такава бързина се отправи нагоре по мраморната стълба, че изкачи три етажа, преди някой да се осмели да го попита какво се е случило.

Човекът, който притежаваше подобна смелост, беше огромен младеж с бича шия, в сравнение с който Бил се чувствуваше малък като Бълходав.

– Спокойно, спокойно – изръмжа горилата – къде гори?

– Не става дума за пожар, а за убийство – отговори Бил. – И то не трябва да се случи.

Бичата шия не очакваше такъв отговор. Объркаността на телохранителя позволи на Бил да се промъкне покрай него към вратата с надпис „губернатор“. Той не можа да отвори вратата. Тежката ръка на телохранителя го улови за шията и го отхвърли назад.

Бичата шия застана с гръб към вратата, разтвори крака и извади от кобура пистолет.

– Ти няма да минеш от тук – поясни той, за да не останат никакви съмнения относно намеренията му.

Бил изплю един зъб, избърса кръвта която заливаше очите му, събра парчетата от счупената си лупа и каза:

– Сега е дванадесет и тридесет. След две минути един риж гърбав човек ще излезе на балкона от другата страна на улицата и ще се прицели в отворения прозорец на губернатора, който е в кабинета си. В дванадесет и тридесет и три губернаторът ще бъде мъртъв. Това ще се случи, ако не ми помогнете да го предупредя.

– Любопитно – каза телохранители – и кой измисли всичко това?

– Написано е ту във вестника. Вижте.

Телохранителят се засмя:

– Искаш да кажеш, че във вестника е написано това, което още не е станало? Ти си луд, скъпи, ако не нещо по-лошо. Махни се! Върви да показваш на други своя вестник.

Бил погледна през прозореца. На другата страна на улицата, срещу кабинета на губернатора, имаше балкон. И на този балкон...

– Гледайте! – извика Бил. – Ако ме ми вярвате, поне вижте. На балкона! Гърбавият риж човек! Нали ви казах. Бързо.

Телохранителят погледна натам. Той видя как гърбавият стигна до края на балкона. В ръцете му нещо блестеше.

– Скъпи, – обърна се той към Бил – ще се заема с теб по-късно.

Гърбавият още не беше вдигнал пушката, когато пистолетът на телохранители изгърмя...

* * *

...Бил спря колата си пред тротоара под знака „Спирането забранено“ и с такава бързина се отправи нагоре по мраморната стълба, че изкачи три етажа, преди някой да се осмели да го попита какво се е случило.

Човекът, който притежаваше подобна смелост, беше огромен младеж с бича шия, в сравнение с който Бил се чувствуваше малък като Бълходав.

– Спокойно, спокойно – изръмжа горилата – къде гори?

– Не става дума за пожар, а за убийство – отговори Бил. – И то не трябва да се случи.

Бичата шия не очакваше такъв отговор. Объркаността на телохранителя позволи на Бил да се промъкне покрай него към вратата с надпис „губернатор“. Той не можа да отвори вратата. Тежката ръка на телохранителя го улови за шията и го отхвърли назад. Бичата шия застана с гръб към вратата, разтвори крака и извади от кобура пистолет.

– Ти няма да минеш от тук – поясни той, за да не останат никакви съмнения относно намеренията му.

Бил изплю един зъб, избърса кръвта която заливаше очите му, събра парчетата от счупената си лупа и каза:

.....

– Ти как мислиш – попита Бълходав. – Аз мисля, че стига.

Бил се съгласи. Той седеше в колата си пред тротоара. Дрехите му бяха в пълен порядък, зъбите на мястото и лулата здрава.

– Какво става? – попита той лулата си.

Бълходав показа навън мъхнатата си глава.

– Запали отново, че лулата изстина и ми е студено. Така, благодаря.

– Какво стана?

– О, хора – застана Бълходав. – Каква тъпота! Нима не разбираш? Докато вестникът беше в бъдещето, убийството беше само една възможност. Но когато аз донесох вестника тук, убийството стана факт. А фактите са упорито нещо.

– А какво става със свободната воля? Нима не мога да правя каквото си искам?

– Разбира се, можеш. Именно твоята свободна воля домъкна този вестник. Между другото твоята воля продължава да е свободна. Можеш да се разхождаш из града и да си избиваш зъбите, ако това ти харесва. Можеш да правиш всичко, което не влияе върху съдържанието на вестника. А ако се опиташ да правиш друго, ще го повтаряш докато поумнееш.

– Но това... – Бил не можеше да намери необходимите думи. – Такааа предопределеност. А душата...

– Малко му е вестникът! Малко са му пътешествията във времето! Сега пък съм длъжен да му разказвам за душата! О, хора...

И Бълходав потъна в горящата лула.

Бил със съжаление повдигна рамене. След това отвори вестника на спортната страница.

Демонът подаде глава едва когато колата „спря в паркинга.

– Къде сме – интересува се той. – Макар че това не играе никаква роля.

– На хиподрума сме.

– О! – възмути се Бълходав. – Трябваше да се сетя. Всички вие имате един стил. За какво толкова се стараях? Мислиш, че ще забогатееш?

– Всичко съм обмислил. В четвъртия тур ще победи Алхазред. Ще изплащат двадесет към едно. Имам петстотин долара. Ще ги заложа на Алхазред и ще получа моите десет хиляди.

Бълходав не можеше да се успокои:

– Бях принуден да слушам тези отвратителни заклинания. Бях принуден да го гледам как се върти на въртележката навремето. Не, и това е малко. Сега съм принуден да присъствувам и на хиподрумните му машинации.

– Но сега не може да има грешка. Аз не се намесвам в бъдещето. Само го използвам. Алхазред ще победи, независимо дали аз залагам на него или не.

Бил изскочи от колата и забърза към хиподрума. Изведнъж се спря и попита лулата си:

– Ей, ти. Защо се чувствуваш толкова добре?

– А защо трябва да се чувствавам зле? – въздъхна Бълходав.

– Но оная губернаторска горила едва не ме преби. А никъде не ме боли.

– Разбира се, че не те боли. Нищо не се е случило.

– Но нали ме биха?

– Биха те, но в едно бъдеще, което няма да настане. Размисли ли? Нали няма да се връщаш?

– Добре. Но нали първо ме биха?

– Именно – твърдо отговори Бълходав. – Тебе те биха, преди да са те били. – И потъна в своето убежище.

Хората се трупаха около касите, но пред гишето за петстотиндоларовите залози нямаше никой. Бил се обърна към един непознат с червен нос.

– Кой тур е сега?

– Втори, приятелю.

„Дявол да го вземе – помисли си Бил. – Имам достатъчно време“. Въпреки това, той се спря пред касата и извади пет нови стодоларови банкноти, които беше получил сутринта от банката.

– Алхазред, четвърти тур – каза той.

Касиерът учудено блесна с очилата, но взе парите и издаде квитанцията.

* * *

...Бил се обърна към един непознат с червен нос:

– Кой тур е сега?

– Втори, приятелю.

„Дявол да го вземе“ – помисли си Бил... И изведнъж извика:

– Ей!

Непознатият се спря и попита:

– Какво се е случило, приятелю?

– Нищо – отговори Бил.

Непознатият беше объркан.

– Слушай, приятелю, да не сме се виждали някъде?

– Не – побърза с отговора си Бил. – Щяхме да се видим, но не се видяхме. Аз размислих.

Непознатият се отдалечи, клатейки глава и размишлявайки на глас до какво могат да докарат конете някои съвсем порядъчни хора.

Едва когато влезе в колата, Бил извади лулата от устата си и погледна в нея.

– Отлично! – каза той. – Обясни ми какво става. Защо отново попаднах във въртележката?

Бълходав си показва главата и демонстративно се прозина, показвайки зъбите си.

– Аз му говоря, аз го предупреждавам, аз пак му говоря, а той иска сега отново да му обяснявам всичко.

– Но какво съм направил?

– Какао е направил?! Ти наруши баланса на залозите. Ти си глупак. Как при това положение можеш да разчиташ да получиш двадесет към едно? Много ясно е, че ще платят по-малко.

– Проклетие! – изруга Бил. – Доколкото разбирам, това правило се отнася за всички. А ако отида на борсата?

– Ще стане същото. Курсът на акциите ще се измени. Аз нали те предупредих. Ти нямаш никакви възможности.

Гласът на Бълходав беше станал почти жизнерадостен.

– Така ли? – попита Бил.

– Така.

– Знаеш ли, аз вярвам в Човека. В тази Вселена няма проблем, който да не може да разреши. А аз не съм по-глупав от другите.

– Стараеш се само повече от другите – подигра се Бълходав. – О, хора...

– На моите рамене лежи една голяма отговорност, която е много по-важна от десетте хиляди долара. Аз трябва да реабилитирам гордата дума Човек. Ти казваш, че проблемът е неразрешим. Аз ти отговарям – неразрешими проблеми няма.

– А пък аз ти казвам – подразни го Бълходав, – че се стараеш повече от другите.

Бил трескаво мислеше. Как можеше да използва знанията от бъдещето без да му повлияе? Несъмнено решение съществуваше и човек от неговия тип трябваше да се справи със задачата.

Унесен в мислите си, той извади от джоба кесията с тютюна и изчука лулата от тока на обувката си. Бълходав изпадна на пода на колата.

– Това е прекалено! – запищя той. – Не ми стигат идиотските му поръчения, малко са ми издевателствата и оскърбленията, а сега ме изхвърли като угарка! Стига! Това е последната капка! Искam да ме уволнят! Веднага се откажи от мене!

– Да се откажа?! – Бил щракна с пръсти. – Да се откажа? Сетих се, мойто момче. Ние победихме.

Бълходав погледна объркано Бил.

– Нищо няма да излезе – каза той – и печално въздъхна.

С невероятна скорост Бил се понесе към лабораторията на Чоутсби, където до неотдавна работеше и влетя в приемната на стария Р. Ч.

С грубите телохранители все пак можеш да се бориш, но с деловата сухост на младата секретарка, която ти казва: „Ще попитам мистър Чоутсби дали може да ви приеме“ не можеш да се бориш.

На Бил не му оставаше нищо друго, освен да почака. Бълходав се опасяваше от най-лошото.

– Какво си намислил? – предпазливо попита той.

– На стария Р. Ч. му хлопа дъската – отговори Бил. – Той е астролог, пирамидолог и английски евреин от американски клон, разбира се, и не знам още какво... Той ще повярва даже и в твоето съществуване.

– Каква е ползата от това за теб? – попита Бълходав. – Само си губиш времето.

– Той ще купи този вестник. Ще плати за него колкото поискам. На него му дай само да се занимава с окултни глупости. Той няма да се откаже да получи къс от бъдещето, особено когато от него ухае на печалба.

– Тогава побързай.

– Защо да бързам? Сега сме два и половина. Времето ни е повече от достатъчно. Докато не се върне секретарката, не ни остава нищо друго освен да чакаме.

– Тогава поне се заеми с лулата си. Съвсем е изстинала.

Секретарката се върна.

– Мистър Чоутсби ви очаква.

Рубен Чоутсби изпълваше огромното кресло, което стоеше зад още по-огромно бюро. Виждайки Бил, той засия.

– Премисли ли, моето момче?

Думите излизаха от устата му като сапунени мехури и дълго време висяха във въздуха.

– Добре си направил, моето момче. Ти си необходим на отдел К-39. Много неща се промениха в лабораторията след твоето напускане.

Бил намери единствения правилен отговор.

– Не съм дошъл за това Р. Ч. Аз работя самостоятелно и получавам отлични резултати.

Детското лице се намръщи и сапунената доброта се изпари.

– Ти какво, на конкурент ли се правиш? Защо си дошъл? Всяка моя секунда е ценна.

– Какъв конкурент става от мен? – възрази Бил. С вид на заговорник той се наведе над бюрото на бившия си шеф. – Р. Ч. – каза той бавно и внушително, – колко ще платите за един поглед в бъдещето?

Рубен Чоутсби се възмути.

– Изнудваш!? Веднага се махай! Изхвърлете го! Веднага!... Почакай! Чел съм всякакви книжки... черна магия... – лицето му коренно се промени и сега изразяваше искрен интерес. – Какво искаш да ми кажеш?

– Това, което казах. Попитах ви колко ще платите за един поглед в бъдещето.

Мистър Чоутсби се поколеба.

– Как? Пътешествие във времето? Да не си разгадал тайната на Хеопсовата пирамида?

– Много по-просто. Тук имам...

Бил извади вестника от джоба си, сгънат така, че да се чете заглавието и датата.

– Имам утрешен вестник.

– Дай да видя.

– Е, дръжте се прилично. Ще видите всичко, когато се уговорим за условията. Предлагам ви стока.

– Евтин трик. Платил си на някой печатар за фалшификацията. Нито за секунда не ти повярвах.

– Отлично. Аз, откровено казано, не очаквах, че вие ще заложите на толкова евтин скептицизъм. Щом не вярвате, тогава...

Бил напъха вестника в джоба си и се отправи към вратата.

– Стой! – Мистер Чоутсби почти шепнеше. – Как го постигна? Продаде ли душата си?

– Не възникна такава необходимост.

– Но как? Заклинания? Медиум? Преселение на душата? Докажи ми, че това е истина и тогава ще говорим за условията.

Без да бърза Бил се върна до бюрото и изчука лупата си в празния пепелник.

– Аз съм нещастник! Аз съм инвалид! Аз съм момче за всичко! Викат ми Бълходав! И всичко това не е достатъчно – сега искат да ме използват като веществено доказателство!

С изцъклени очи мистер Чоутсби гледаше вбесения демон, който се мяташе в пепелника, размахваше опашка и святакаше със зъби. С голямо уважение мистер Чоутсби гледаше как Бил помага на

демона да се прибере обратно в лулата, която бе напълнена и след това запалена. Мистер Чоутсби с възторг слушаше как демонът блажено мърка, къпейки се в тютюневата жаравя.

– Повече въпроси нямам – каза той накрая. – Какви са вашите условия?

– Петнадесет хиляди долара – каза Бил, готов да търгува.

– Не вдигай цената – предупреди го шепнешком Бълходав. – Трябва да бързаме.

Мистер Чоутсби беше извадил чековата си книжка и бързо пишеше в нея. После размаха чека, за да изсъхне мастилото и го подаде на Бил.

– Това е сделка! – каза той, вземайки вестника. – Вие, млади човече, сте последния глупак. Някакви петнадесет хиляди! – Той вече беше отворил вестника на финансовата страница. – С тези сведения утре на борсата ще спечеля милиони. И петнадесет хиляди ще ми изглеждат като дреболия.

– По-бързо! – не преставаше Бълходав.

– Довиждане, сър – вежливо каза Бил. – Много благодаря за...

Но Рубен Чоутсби вече не го слушаше.

– Защо е това бързане? – строго попита Бил, когато влязоха в асансьора.

– О, хора – въздъхна Бълходав. – Не е ли все едно защо трябва да се бърза. Послушай ме, тичай в банката и осребри чека.

Бил послуша Бълходав и се втурна като стрела към банката. Той едва се промъкна през затварящата се вече врата. Още секунда и нямаше да го пуснат. Бил прехвърли сумата на Изследователската

лаборатория на името на Хитчънс. След това седна в колата, където можеше спокойно да разговаря с лулата си.

– Е – попита той, отправяйки се към дома си. – Защо ме караше толкова да бързам?

– Твоят старец щеше да анулира чека.

– Искаш да кажеш, че и той е попаднал във въртележката. Но аз нищо не съм му обещавал. Просто му продадох утрешен вестник. Не съм му гарантирал, че ще забогатее от него.

– Това е така, но...

– Знам, знам, ти ме предупреждаваш за добро. Но въпреки това, не те разбираш. Р. Ч. е стар мошеник и бандит, но в сделките си е повече или по-малко честен. Той нямаше да анулира чека.

– Нямаше ли?

Колата спря на светофара. Продавачите на вестници размахваха свежите страници и викаха: „Извънредно издание“. Бил с края на окото си погледна към заглавието и веднага си купи един вестник. На първата страница пишеше:

ГУБЕРНАТОРЪТ Е УБИТ

ПЕТАТА КОЛОНА СЕ РАЗПРАВИ С ПАТРИОТИТЕ

На спортната страница Алхазред беше победил в четвъртия тур и изплащаха двадесет към едно. Некролозите бяха на същите хора както и в неговия вестник. Обърна го на първата страница и прочете: 22 август. Утре.

– Аз те предупредих – кротко каза Бълходав. – Обясних ти, че не съм толкова силен да пътувам надалеч в бъдещето. Аз не съм всемогъщ. Освен това, след такива пътешествия не съм добре с паметта. Аз се отправих в бъдещето и ти намерих вестник с

утрешна дата. Не си ли чувал, че понякога вестниците от утре излизат днес!

В продължение на една минута Бил не беше способен да разсъждава. Неговият магически вестник, цената на който беше петнадесет хиляди долара, се продаваше на всеки ъгъл. Нищо чудно, че Р. Ч. щеше да анулира чека. Изведнъж Бил видя другата страна на медала. И се разсмя. Смееше се и не можеше да спре.

– По-внимателно! – извика Бълходав. – Ще изпуснеш лулата. Какво смешно виждаш тук?

Бил избърса сълзите си.

– Аз бях прав. Нима не разбираш, Бълходав. Човек не може да изпадне в положение, от което няма изход. Моите заклинания не ставаха за нищо. Те можаха да извикат само теб, а ти си неудачник, който можа да донесе само една жалка фалшификация на бъдещето. Опитвайки се да я използвам, аз непрекъснато попадах в безкрайна въртележка. Ти беше съвсем прав. От такава история нищо достойно не може да излезе. Но без всякаква магия, просто използвайки само човешката психика, познавайки човешките слабости и залагайки на тях, аз, накарах мошеника със сапунения глас да плати за изследванията, които сам беше забранил. С това той направи за човечеството повече, отколкото през целия си живот. Аз бях прав, Бълходав. Човек не може да бъде притиснат до стената.

Змиите върху главата на Бълходав се свиха на скръбен възел.

– О, хора – въздъхва той. – На кого сте потребни?

И се скри в лулата.

Мезонната игла

Фантастичен разказ

Лен Кошевой

Боноски приседна до масата на Черок и се огледа. В клуба нямаше много хора, само в един отдалечен ъгъл шумеше група пийнали младежи. Зад прозореца в съгъстващия се мрак святкаха рекламите. От покрива на „Космик тревъл“, по корпуса на най-новата ракета се стрелкаха неоновы букви.

– Защо и къде ще летим? – гадаеше на глас Боноски, гледайки светещия корпус на ракетата. – Към Плутон или по-нататък?

Черок сви рамене. На него никак не му се искаше да участва в този рейс. Той чувствуваше, че босовете замислят някоя опасна игра и в нея ще бъдат заложени не само мезолетите, но и живота на екипажите. Но как да излезе от тази игра? Да откаже, значи да попадне затвора: вече е подписал договор за шест години, а парите за рейса са получени и изпратени на старците.

– Има една спънка – каза Боноски, сякаш прочете мислите му. – Електронната схема на Игла прави грешка в координатите с една милисекунда. Аз проверих.

– Не се ли лъжеш?

– За разлика от хората цезиевият хронометър не греши.

– Спънката е слабичка – произнесе разочарована Черок. – Всичко зависи от това колко ще се отдалечим от Слънцето. Но аз не зная, защото програмата на маршрута ще ни бъде връчена едва на Йо един час преди старта. Но дори да бъде по-рано няма никаква

полза. Тази програма представлява голи цифри, от които не можеш да разбереш нищо.

Боноски разсеяно дъвчеше кибритена клечка.

– Щом е така, ти внимателно следи Игла – каза Черок.

– О кей – кимна без ентузиазъм Боноски. Той беше кибернетикът на мезолета, който командуваше Черок.

Двамата излязоха от клуба и мълчешком стигнаха до оживен кръстопът. Черок каза:

– Май че ще намина при Дейвис. Може би ще успее да го убеди.

А ти?

– Ще се отбия при един приятел.

– Е, хайде.

Докато изпращаше с поглед едрата фигура на Черок, Боноски не забеляза как до него се приближи непознат мъж.

– Здравей, Боноски! – чу той дрезгав глас.

Кибернетикът се обърна и учудено попита:

– Откъде ме познавате?

– Аз работя при Съндидж. Сигурно сте слушали за него.

Кибернетикът мълчаливо кимна, опитвайки се да разбере изплъзващия се поглед на непознатия. Съндидж беше глава на могъща корпорация, конкурент на Дейвис. Боноски знаеше също, двата гиганта на бизнеса водят борба за монопол в транспортното обслужване на Слънчевата система.

– Ето какво... – продължи човекът на Съндидж. – Искате ли да спечелите?

– Какво искате? – Боноски бързо се огледа. Встрани стърчаха двама здравеняка. Сърцето му се сви.

– За кода на неутрино-маршрута Съндидж ще заплати сто и петдесет хиляди монети – изтърси непознатият.

Изуменият Боноски направи крачка назад. „Провокация?“ – съобразяваше трескаво той. – Не трябваше да се поддава в никакъв случай.

– Мислите, че играта не си струва усилията? – усмихна се непознатият.

– Хм, що за чудо е това, неутрино-маршрут?

– А, той нищо не знае, бедничкият... Е, добре, ще ви кажа. Само че, между нас да си остане. – Погледът му накрая се спря върху лицето на кибернетика и Боноски видя две студени зеници.

– Знаете ли какво – внезапно вбесен каза Боноски. – Омитайте се и нито аз съм ви виждал, нито вие мен. Нищо не съм чул, разбрахте ли?

Непознатият се разсмя:

– За провокатор ме взехте, така ли. Глупак сте, така ще ви кажа.

Боноски се обърна и направи крачка, но почувствува, че същите момчета го бяха притиснали плътно отстрани и го побутнаха към събеседника му. „Здравата загазих – унило помисли той. – Няма какво да се прави“.

– Не се плашете – прошепна злобно човекът. – Това са моите момчета.

– Е добре – сподадено каза отчаяният Боноски. – Докладвайте!

– Трябваше по-рано да се съгласите – въздъхна непознатият. – И така, неутрино-маршрутът е пътят, по който ще се движи вашият МРЗ-17. Съндидж би искал да знае що за планета е това, как се

нарича и нейните координати. Именно от там преди три години „Космик тревъл“ е донесъл уж неутрино материя.

– За пръв път чувам – искрено се учуди Боноски.

– Колосална работа, приятелю! Един фунт от тази материя дава толкова енергия, колкото всички атомни реактори на страната за година.

– И все пак, аз не зная тайната на кода – честно каза Боноски.

– Няма значение. Вие ще имате в ръцете си електронната програма за Игла. Ние ще я разшифроваме – това вече е наша работа. А вие ще станете богат човек?

Боноски се замисли. Да бъдеш богат е примамливо. Но тук лицето му се изопна. А какво ще стане с Черок? Най-малко би желал да подведе земляка и приятеля си от детските години. Та нали Черок му помогна да се назначи в „Космик тревъл“ и го взе в екипажа на своя мезолет. А желаещи имаше колкото искаш.

Агентът на Съндидж проникателно гледаше Боноски:

– Мислите за секретната охрана на Дейвис? Бъдете спокоен. Не напразно сме избрали вас. Съобразили сме някои неща. За хората на Дейвис вие сте дребна риба. В корпорацията служите отскоро. И през ум няма да им мине да ви заподозрат. Е, добре ли е така?

„Да, – помисли кибернетикът – здраво ме притиснаха до стената. Няма да се измъкна. Но нима е лошо да помогнеш на една акула да излапа друга? Само че какво ще стане с Черок?“

– Дявол да ви вземе – изруга Боноски. – Кажете, какво, къде, кога?

Непознатият облекчено въздъхна:

– О кей. Ще се срещнем утре... – той назова малка уличка на противоположния край на Дейвис порт. – И още веднъж ви напомням, да не хитрувате! Една излишна дума и... – агентът погледна своите момчета, те злобно се ухилиха.

Непознатият направи знак на хората си и изчезна, сякаш се разтвори във въздуха.

Мрачният Боноски се влачеше бавно по пътя за космопорта. Почти до самия вход той срещна Черок. Той също имаше мрачен вид.

– Е, говори ли с боса? – попита кибернетикът.

Черок вяло махна с ръка. р

– Дейвис не пожела дори да ме изслуша. „Доволен съм от твоята работа, Черок, но все пак ти си дръвник. Дрънкаш глупости за някаква си милисекунда. А кой ще плаща задържането на рейса?“ – ето какво ми отговори.

– Формен идиот – промърмори кибернетикът. На него сега така му се искаше да бъде отменен рейсът...

Черок внимателно го погледна.

– Какво става с тебе? Защо имаш погребален вид?

– А нищо, нищо особено – избягвайки погледа му измънка кибернетикът.

Връщайки се, Черок си мислеше, че Боноски крие нещо. Момъкът явно беше гузен. После мислите му се пренесоха към предстоящия рейс. Дейвис така и не каза нищо определено за целта на експедицията. Полет по програма, на която кодът е неизвестен! Но нищо не можеше да се направи. До отлитането на екипажа към Ио – шестия спътник на Юпитер, оставаше по-малко от денонощие.

Всички инструкции бяха получени. А какво ли ще стане ако плюе на договора? Старците са обезпечени, тях нищо не ги заплашва... Ще избяга някъде в Южна Америка. Черок отдавна бе уморен от рисковани полети и гнетящата опека на невидимата охрана на Дейвис. Какво да измисли? А какво ли ще стане, ако избяга с мезолета на друга планета. Стига само да има няколко съмишленици в екипажа. Но кои? Да открие ли на Боноски? Не, рисковано е. Макар и земляк, все пак е чужд. Главното препятствие е охраната на Дейвис. Опитай се да разбереш кой от мезолетците служи в нея. Известен е само техният шеф Гринвуд. Това е най-важната тайна на корпорацията. Черок въздъхна и плю яростно.

Черок и Боноски се върнаха на Йо три дни след старта. Около МРЗ-17 шумеше водовъртеж от хора и машини. Всички ги тресеше, сякаш приближаваше денят на страшния съд. Черок едва не падна от умора, докато проверяваше безбройните възли и механизми на кораба. Особено щателно той прегледа Иглата на мезона – най-сложното астрофизично електронно устройство. Мина час, втори, а той все още проверяваше Игла. Накрая стопанката на секцията Индола не издържа и насмешливо попита:

– Да не би да сте се влюбили в Игла?

Черок замълча. Харесваше му това момиче с резки ъгловати движения. Тя бе дъщеря на стария Мохор – главен космограф на корпорацията. Черок беше дочул, че той прави някакви изследвания в областта на Надпространството. Индола бе наследила от баща си пристрастието към науката. Мохор поощряваше това увлечение: сам той не можеше да участва вече в космически експедиции.

Индола беше завършила Астрофизическия институт, бе преминала всички изпитания, а сега продължаваше проучванията на баща си.

– Всичко е нормално. Но все пак следете уредите – каза Черок и се отправи към изхода на камерата.

– Забравихте да прибавите „моля“ – викна след него девойката.

А Боноски се измъчваше от мисълта за проклетия неутрино код. Рано или късно всичко ще се разкрие и когато се върнат на Земята, ще си изпати Черок. Дейвис няма да започне да разпитва какво и защо. Ами, ако каже всичко на командира? Не, опасно е. Кибернетикът неволно настръхна, като си спомни заплахата на агента.

После изруга и зачете инструкцията, която му бе предадена от хората на Съндидж.

Подготовката на рейса завърши и Черок реши да почине половин час. Като обходи бавно своя мезолет, той приседна на стъпалото на трапа и започна да съзерцава Юпитер. На фона на черното небе и ярките звезди планетата изглеждаше като огромен светложълт фантом – творение на тайнствени богове.

Дочул сигнала на таймера, Черок неохотно се надигна и тръгна към диспечерската кула, за да уточни детайлите на старта. А след няколко минути остро зазвъняха автоматите, затваряйки плътно входните люкове на кораба. В командната кабина шурманът Алвар внимателно гледаше обзорния екран. Черок седна в пилотското кресло, взе кристалофона и продиктува на робота-летописец: „Стартирам от Ио в шестнадесет нула нула. На борда има тридесет и осем души“. Алвар твърде угодливо, както се стори на Черок, му подаде микрофона на селектора. „Може би и той е агент на Гринвуд.

Дявол може да ги разбере, отлично се маскират” – помисли Черок. Алвар имаше неизразително лице.

Заработи главният фокус и в кабината се втурна мощен шум. От бясното роене на нуклоните в инвертора се родиха мезонни излъчвания – източник на движението на кораба. МРЗ-17 се обви от призрочни вихри и ускорявайки ход, запълзя към зенита. Като огромна стрела мезолетът се забиваше в черната тъма, посипана с немигащи звезди.

Приведен към илюминатора Боноски следеше как се върти огромният Юпитер. Сърдито повикване го изведе от транса:

– Оглуша ли? Ето, дръж програмата за Игла. По направлението към Нептун ще я заложиш в блока.

Боноски мълчаливо взе плътно навитата ролка.

– Пак си в лошо настроение – заинтересува се Черок. – Корем ли те боли?

– Не, всичко е о’кей.

По знак на кибернетика операторът Аравак сложи края на лентата в главата. Компютърът звънна, гълтайки неутрино програмата. А в съседната каюта, където работеше Индола, меко запя автоматът на Игла. От нея сега зависеше много. Дълги години докато мезолетът щеше да пътува до неизвестната планета Хикс, Игла трябваше безпогрешно да определя координатите на Слънцето, и нито за момент да не го изгубва от погледа си.

Боноски слушаше пеенето на Игла и мислеше за грешката, която се събира в недрата на компютъра. Прогонил с мъка тази мисъл, той, използвайки отсъствието на Аравак, се зае да дешифрира кода. Увлечен, кибернетикът не забеляза как изтекоха часове. МРЗ-

17 гълташе разстоянието, тракаха относителните часовници, съобщавайки, че часът вече е еквивалентен на земния.

– Ти какво се ровиш там? Кой ти е разрешил? – изгърмя зад гърба на Боноски гласът на разярения Аравак.

Кибернетикът трепна. Сърцето му заби, а по челото му избиха капчици пот. Но веднага се съвзе и бавно затвори таблото на автомата.

– Какво си се развивал? Нима не съм главен кибернетик и нямам право да правя това, което смятам за нужно?

Но Аравак нямаше намерение да отстъпва. Очевидно той добре знаеше инструкциите.

– Както искаш, но аз съм длъжен да доложам на Черок.

– Хайде да седнем – процеди през зъби Боноски. – И да поговорим.

Той хвана Аравак под ръка и го поведе към масичката. С лявата ръка натисна скрита ключалка. От тайното шкафче извади бутилка „Астро“. Въпреки строгата забрана, кибернетикът бе успял да пренесе на кораба цели две бутилки. При вида на „Астро“ операторът се оживи, нетърпеливо облиза устни.

– Няма ли да ни заварят? – недоверчиво попита той.

– Изключено – успокои го Боноски, но затвори вратата.

Аравак изпи една чаша и блажено затвори очи.

– Е, какво става при теб? – каза той със съвсем друг тон.

Боноски реши да хване бика за рогата и разказа за заръката на Съндидж.

– Ако ми помогнеш, една пета от сумата е твоя – завърши той.

– Не е съвсем лошо – дълбокомислено изрече Аравак. Но после се изплаши. – Не, опасно е! Уволнението ни е в кърпа вързано.

– Не се страхувай. Никой никога няма да узнае как и защо е бил разшифрован кода. Ти ще мълчиш, аз също.

Боноски му наля още „Астро“. В края на краищата Аравак се предаде.

– Нека бъде твоето, съгласен съм... на една четвърт.

– Карай да върви! – каза Боноски, прашайки мислено по дяволите непредвидения пай.

Мезолетът все повече се отдалечаваше от Слънчевата система. Всичко вървеше нормално и Боноски се успокои. Той беше разшифровал вече курса към целта. На кибернетика му стана ясно, че МРЗ-17 лети към обект Две Зет – загадъчно образувание, за което космолозите предполагаха, че в неговия район се намира зона на Надпространство. Изчисленията на Мохор потвърждаваха това математически.

Назад бяха останали парсеките на пътя и Слънцето, сега мъничко, се държеше устойчиво във фокуса на Игла. Веднъж Черок все пак си спомни за милисекундата и отиде при Боноски.

– Е, как е с отчитането на координатите?

– Всичко е наред – каза Боноски.

Черок захапа пълните си устни:

– Ако е така, добре.

Когато командирът на кораба си отиде, Боноски измъчван от неясна тревога побърза към каютата на Индола. Девојката седеше до тубуса на телескопа.

– Да помогнеш ли си дошъл? Съвсем навреме – кимна тя към купчината фотоленти и магнитни записи.

Кибернетикът отрицателно поклати глава.

– Меланхолия ли те е обзела? – усмихна се язвително Индола. – Е, тогава се пръждосвай. По-добре следи компютъра. Слънцето за част от секундата слиза от кръстчето на Игла. Какво ли означава това?

Боноски замря, дъхът му секна.

– Как така? – сподавено рече той.

В секцията слезе Черок и подаде на Индола бланка с някакви изчисления.

– Провери, моля ти се, изчислението на реактора. Нещо започна да капризничи... и замълча като видя пребледнялото ѝ лице. – Какво става с вас?

Индола показваше Игла, във фокуса на когото тя току що беше погледнала и никак не можеше да изтръгне от гърлото си заседналите там думи:

– Не виж... не виждам Слънцето...

– Какво? – Черок я хвана за ръката.

– Не виждам Слънцето, не го виждам.

Черок се обърна рязко.

– Къде е Слънцето – попита той Боноски. – Защо изчезна?

Кибернетикът беше скован от тъп омерзителен страх.

В този миг в каютата се появи Аравак.

– Това го направи той, кеп! – с ридяещ шепот съобщи операторът. – Той! А аз го прикрих. Убийте ме! – и се свлече като чувал на пода.

Боноски и сам беше разбрал, че опитвайки се да разшифрова неутриновия код беше нарушил ювелирната точност на работата на Игла.

Сирените пронизително виеха за тревога. Недоумяващите мезолетци изскачаха от каютите си и се носеха към кабината. Гърмейки с магнитните си обувки, по коридора бягаше Алвар.

– Какво има? – раздразнено го попита Гринвуд, който току-що беше станал и неговата сънна физиономия изразяваше обида. – Какво е намислил там Черок?

– Не зная – отговори щурманът. – Видях само как Черок влачеше към кабината Боноски. Възможно е...

Без да го изслуша Гринвуд се затича към командната кабина.

Там влязоха и разтревожените мезолетци. Черок съобщи за случилото се.

Гнетящото мълчание продължи цяла вечност. После монтьорът на мезосистемите Антер с изкривено лице се нахвърли върху кибернетика. Но Черок успя да прикрие Боноски.

– Защо го защитавате, кеп? – изръмжа Антер.

„По-рано не бях забелязал неговата войнственост – помисли Черок. – Беше тихичък. Дали не е от охраната на Дейвис?“

А Гринвуд, шефът на „невидимите“, изгуби своя загадъчно-страшен вид и се превърна в обикновен разтреперан дебеланко. Той беззвучно мърдаше устни, опитвайки се да каже нещо. Не по-малко подтиснати бяха и всички останали. Техникът Дадли не успя да овладее нервите си и се опита да се хвърли в пространството. Той беше отворил вече вътрешната камера на катапулта, но оттам го измъкна лекарят Голд.

Черок разбра, че ако не разрежи атмосферата, хората ще изгубят контрол над себе си. Той взе сигналния пистолет и шушнещата бяла ракета се понесе над главите им. Отразила се от купола на кабината, тя се разпиля на цветни огньове. Това помогна. Мезолетците се успокоиха и зачакаха какво ще им каже командирът.

– Как да постъпим с него? – попита спокойно Черок и кимна към Боноски.

– Пратете го по дяволите! – изписка Гринвуд.

Поддържаха го осем души. Черок забеляза, как те се групират около шефа си. „А, ето че се появихте, приятелчета!“ – помисли той и се постара да запомни лицата на агентите на Дейвис.

– Защо трябва да губим ценен специалист? – обърна се командирът на кораба към Гринвуд. – Той ще ни бъде нужен. Ще намерим друга планета вместо Земята.

– Вие сериозно ли говорите? – прозвуча насмешливият глас на Индола.

– Напълно – Черок бавно се обърна към нея.

– Вашата идея не е подходяща. Да се намери планета от земния тип, практически не може. Но аз зная как да намеря Слънцето.

Всички погледнаха Индола с надежда.

– По какъв начин ще ни заведете до Земята? – попита Черок с пресипнал глас.

– Ще ми помогнат добрите стари звезди. Ние съвсем забравихме благородното изкуство на предците. Те са умеели без уреди да намират верния път в океана.

– Всичко това е абстрактно – забеляза Черок. – А по-конкретно?

– Ще отправя кораба по координатите, привързани към Алтаир, Прозион или някоя ярка цефеида. После, когато се приближим, ще се заема със слънчевия спектър.

– Като че ли има логика. Тя е права – неочаквано подкрепи Индола шефът на невидимите. Неговата лунообразна физиономия отново доби самоувереност.

Хората неохотно се разотидоха по своите места. Постепенно предишният ритъм на живота в кораба се нормализира.

Електронните автомати изчисляваха новия курс, даден от Индола. Небесната сфера се въртеше, показвайки някакви неясни граници. На екрана все по-ярко се разгаряше Обект Две Зет и изведнъж без всякакъв преход се превърна в пурпурен пламтящ диск. „Дявол да го вземе, защо така бързо? Като че ли сме глътнали няколко парсека. Или уредите грешат?...” – съобразяваше Черок. Но автоматите бяха в ред.

* * *

После мезолетът започна да прави объркани еволюции, а после на екраните неочаквано изскочи бледозеленият елипсоид на Обект Две зет, поразително променил цвета си. Известно време Черок замаян следеше как на релативистичния проектор причудливо се изменят триизмерните проекции на мезолета в пространството и нищо не можеше да разбере.

С обичайната си насмешлива усмивка Индола повика кибернетика:

– Престанете да се измъчвате, а изчислете разстоянието до цефеидата.

Боноски мълчаливо кимна.

– Осемдесет и девет светлинни години – събщи скоро той.

– Не е близо – намръщи се Индола. – Но не можем да избираме.

Боноски изкриви устни: съзнанието за вина продължаваше да го гнети. Разбирайки неговото състояние Индола заговори с наставнически тон.

– Ако си спомняте, от просторите на Вселената Слънцето изглежда, че виси в съзвездието Дева. Сега в това направление има хиляди звезди. Коя от тях е Слънцето ще покаже спектрограмата и матрицата за сравнение.

– Анализ на стотици, хиляди спектри!? Та затова няма да стигне цял живот.

– Нищо. Компютърът ще ни спаси – успокои го тя.

Купчините спектрограми все повече растяха. Без да забелязва умората, Индола изчисляваше матрицата за сравнение. Понякога тя дори заспиваше под монотонния шум на компютъра. Машината изхвърляше поредните хиляди анализа и Индола отново се надвесваше над прозорчето на класификатора.

Веднъж кибернетикът погледна в екрана на Игла и зяпна от учудване. Някъде долу бавно се издигаше мъничък рогат диск.

– Сатурн! – прошепна Боноски.

След половин час Индола вече седеше в кабината на Черок.

– Наистина ли намерихте? – недоволиво попита той.

– Наистина, Черок. Неутроновата матрица съвпадна. А и такива пръстени като у Сатурн не се срещат два пъти.

– Невероятен успех – каза Черок, изпитвайки двойно чувство.

И така, пак на Земята. Това е хубаво и лошо. Отново в клетката на гнусното битие... И този Боноски! За Игла няма да ме погледят по главата.

Сякаш прочела неговите мисли, девойката каза:

– Нали може мезолетът и да не кацне на Дейвис порт?

– Откъде ви дойде... – почти изплашен започна Черок.

Вместо отговор Индола затисна устата му с дългите си гъвкави пръсти.

– Глупчо.

Черок замига. Пръстите на Индола все още стояха на устните му, но това му харесваше.

– Е, къде ще приземиш мезолета? – повтори Индола.

– Вие какво, мисли ли четете? Да, бих искал да се измъкна от лапите на корпорацията. Пък макар на Южния или Северния полюс.

– Значи работата е наред?

– Искате да кажете... – гласът му секна.

– Вече уговорих всичко с Боноски и Аравак. Те нямат какво да губят: за Игла няма да ги пощадят.

– Но как да започнем?

Тя се наведе и зашепна на ухото му.

После Черок извести по селектора:

– Проба на спирачните двигатели! Всички да се скрият в каютите си!

А на Алвард каза:

– Сега не се доверявам на Боноски. Проследете вие работата на Игла.

– Ест, кеп – шурманът стана и излезе от кабината.

Без да бърза, Черок тръгна към пулта, като включваше ту едни, ту други клавиши. После влезе в каютата на Гринвуд и неочаквано хвана шефа на невидимите за гърлото. Ловко извади от джоба му пистолета и се върна към вратата.

– Що за шеги? – разяри се Гринвуд.

– Слушайте внимателно – каза студено Черок. – Всички са затворени в каютите си, а шифърът на ключалките знаем само вие и аз.

– Какво сте намислили? – заплашително попита Гринвуд.

– Вие трябва да слушате и да изпълнявате. Сега ще включа селектора, а вие един по един ще извикате своите хора. И не се опитвайте да хитрувате, защото аз вече ги познавам.

Тогава в каютата влязоха въоръжените Индола и Боноски.

– Аравак дежури при Игла – каза девойката. – А щурманът е в камерата на катапулта. Нека си почива.

– Аз ще застана до вратата – каза Черок на кибернетика. – А ти пази Гринвуд!

На вратата се показва здравенякът Птил.

– Влезте, моля – каза Индола приветливо.

Птил направи крачка, втора, без да разбира още какво означава напрегнатият поглед на Гринвуд. Но Черок, останал зад него, го удари с ръба на дланта си по тила.

– Моля следващият – без сянка на умора нареди Черок.

След половин час „невидимите“ приспани с наркотични куршуми, кротко хъркаха в каютата за запасни вълноводи. Скоро „заспа“ и техният шеф.

– Е, какво ще правим сега? – попита Черок.

Индола пресметна нещо наум и отговори:

– След около петдесет часа ще навлезем в зоната на наблюдателната станция.

– И ще срещнем суперракетата на Дейвис – мрачно отбеляза Боноски.

– С ракетата ще се заема аз – каза Черок. – А ти ще ми помогнеш.

– О'кей – измъкна кибернетикът.

Почти без да намалява скоростта, което беше голям риск, Черок въведе мезолета в зоната на планетите-гиганти. Пипалата на локаторите трескаво зашариха в пространството. Но странна работа! – на екраните не се плискаха, както би трябвало, преките и отразени импулси. Наблюдателните станции се бяха изпарили. Нямаше я и суперракетата.

– Що за дяволия? – недоумяваше Черок.

Междувременно на екраните бяха изплували познатите ландшафти на Земята: Евразия, грамадната чаша на Тихи океан. Студено сияеше шапката на Антарктида.

– Нищо не разбирам – тихо каза Индола. – Ние сме вече на равнището на стационарните орбити! Къде са земните спътници?

Черок сви рамене и включи гасящите двигатели. Мина известно време. Отдавна бяха минали покрай червеното кълбо на Марс и нито една от неговите мощни станции не беше поискала сигнали.

Черок ставаше все по-мрачен. Правейки редица маневри, той изведе мезонета на една от екваториалните орбити.

– Просто съм в неведение – той със съмнение погледна Индола.

Девојката захапа до болка устните си, челото ѝ бе прорязано от дълбока бръчка. Тя напрегнато размишляваше.

– Къде са се дянали всички спътници и станции? – започна отново Черок – или пак е виновна Игла? Може би това не е Земята?

– Всичко е много по-печално! – тихо каза Индола. – Помниш ли как необяснимо скоро се появи елипсоидът на Обект Две Зет?

Изведнъж тя се обърна и погледна към илюминатора.

– Гледайте – почти извика тя – Къде са Великденските острови?

– Не ги виждам. На тяхно място има някакъв непознат масив.

– Това е Източна Пацифида.

Черок стисна с длани слепоочията си.

– Още миг и ще се побъркам. Пацифида е потънала в незапомнени времена... Какво означава това?

– Само това, че ние сме се върнали в миналото!!

– Да, Черок. Нашият кораб се е върнал на Земята през Надпространството. – Индола бавно се свлече на пода. Очите ѝ се затвориха.

– Все едно, аз нищо не разбирам – Боноски с уплаха местеше погледа си от Черок към Индола. – Някакъв кошмарен парадокс.

– И реалността, и отразяващите я закони на науката са пълни с такива парадокси – отговори Индола с уморен глас. – Сега съм длъжна да проанализирам магнитния запис на уреда, който старецът Мохо конструираше през целия си живот. Не напразно той настойчиво ме предупреждаваше: „Внимавай! Следи скоростта на мезолета да не превишава забранената.“ Впрочем аз ей сега... – С гъвкави движения Индола стана и излезе от кабината. Когато се върна, зад нея се влачеше дебел кабел.

– Ето – каза тя, отдъхвайки си. – Присъедини го сега към екрана на релативистичния часовник. – Тя подаде на Черок края на кабела. – Това е изходът от устройството на Мохор, което аз изпитвах.

Черок мълчаливо се подчини. Докато той присъединяваше кабела, Индола говореше и в гласа ѝ имаше безкрайна печал и гордост за баща си.

– Мохор отдавна е създал учението за Надпространството. Но нито един физик в света не знаеше за това. Старецът искаше експериментални потвърждения. И ето ние ги постигнахме... – тя горчиво се усмихна. – Наистина цената е твърде висока. Да, Мохор пресмяташе, че времето в Надпространството може да тече със съвсем други темпове и в друго направление. Как именно? Затова той конструира Универсон – един вид индикатор на времето. Включвай! – кимна тя на Черок.

На екрана се появи някаква причудлива крива.

– Е, разбира се – каза Индола. – Кривата на Надпространството, по която ние се върнахме към Слънцето. Аз вече прегледах видеозаписа на уреда. Излиза, че моят старец, може би без сам да знае, е създал нещо като палеохронограф. Сега ще видим ландшафтите на Земята от миналото.

Два гигантски ледника се движеха един към друг. Те се сливаха в едно общо ледено поле, закриващо половината от Западен Сибир. Около него се виждаха исполински вълни от чакъл, пясък и глина. Всички континенти бяха приели съвременните си очертания, но все още съществуваше сухопътен мост между Гренландия и Северна Америка, и Азия.

Вероятно със спадането на скоростта на мезолета бавно се е изменял и темпът на инверсия на Времето и пред очите на Черок, Индола и Боноски някои палеографически картини се наслаяваха върху други. Те ту показваха милион години назад, ту се връщаха в настоящето. И се получаваше така, че на фона на величественото явление като генезисите на Балтийско, Карско, Егейско и Червено море се появяваха смътно последните хилядолетия на антропогена: формирането на съвременния климат и растителния и животински свят. После някъде в дълбините на екрана започнаха да се топят ледовете на Арктика. Непрекъснато се повишаваше нивото на световния океан... После тези кадри се изтриваха и записът показваше късчета от далечни епохи. Ту Гренландия покрита с гори от хлебно дърво, ту Британските острови като царство на палеци пустини, ту топлите морета от полярния кръг, по бреговете на които се зеленееха джунгли.

Записът се скъса при четиридесетото хилядолетие преди нашата ера и съответствуваше на момента, когато мезолетът бе стигнал околностите на Слънчевата система.

Черок уморено се отпусна в креслото. По лицето му избиха червени петна, ръцете му трепереха.

– Трябва да се приземяване – каза Индола. – Не можем вечно да се въртим!

– Да, разбира се – въздъхна Черок. – Трябва да кацнем. Но преди...

Той не се доизказа и протегна ръка към цифровия код на пулта. С шифровани импулси той отвори тези каюти, на чиито стопани се доверяваше.

– Елате в командната кабина – говореше той по селектора. – Важно известие!

Сред дошлите бяха Алвар, Голд, Аравак и техникът Дадли. Черок каза:

– Извинявайте, момчета, че ви държах затворени... Така трябваше. – Той разказа за Гринвуд и неговите „невидими“ – Нека докато те поспят ние да изберем място за кацане и бъдещ живот.

– Не разбирам – студено каза Алвар, – Нима Дейвис порт е затворен за нас? За какъв живот говорите, кеп?

– Аз още не съм ви съобщил най-важното... – Черок стана и се приближи към мезолетците. – Беда, момчета. Макар че Индола изпълни обещанието си и доведе кораба до Земята, но... – той рязко посочи с ръка встрани от главния екран. – Гледайте по-внимателно! Виждате ли? Там е Африка, тук е Америка... Средиземно море. Това е Земята. Но ние сме попаднали в епохата на мастодонтите, през четиридесетото хилядолетие преди нашата ера.

Хората го гледаха с недоумение. Те сякаш бяха онемели.

– Не грешите ли? – сподавено попита Алвар. – Прилича ми на шега или кошмар.

– Аз бих могъл да сгреша, но не и хронограмата – възрази Черок, а Индола мълчешком включи екрана на палеохронографа.

– Ето доказателството! – възкликна тя. – Някой вижда ли Беринговия пролив? Няма го... Има провлак между Азия и Аляска. Всеки от вас знае кога е съществувал.

Хората разтреперани се заоглеждаха. Някой се втурна към илюминатора. Да, Берингов провлак обраснал в гори.

– А сега да поговорим за хората на Гринвуд – каза Черок, обръщайки се към мезолетците – докато те спят, ние ще ги пренесем в разузнавателната миниракета и ще ги оставим в кръгова орбита. Никъде не могат да отидат. А като дойде време, ще приземим миниракетата с радиокоманда. Мисля, че като се запознаят с положението, ще станат по-сговорчиви. Кой не е съгласен с мен? – Черок погледна часовника.

Мезолетците свиха рамене. Всички те от години познаваха своя командир, обичаха го по своему и го уважаваха.

Индола безучастно следеше, как на обзорния екран постепенно намалява силуетът на миниракетата. Девойката беше тъжна. Какво бе станало? Да, това беше Земята, родната планета. Но те бяха умрели за своята епоха, която е там някъде в бъдещето, зад хребетите на хилядолетната. А на Земята сега бродят само орди от първобитни същества. За тях мезолетците са нещо като хора от друга планета.

Тук тя си спомни за Мохор и сърцето ѝ се изпълни с възхищение. Нейният старец наистина бе успял да измисли вълшебен уред. Тя не е успяла да разчете още всички записи, а там навярно са запечатани поразителни неща.

Индола отметна надвисналия над лицето ѝ кичур коса и погледна Черок, който седеше в своето кресло и внимателно изучаваше показанията на Навигатора.

Дълго и щателно преценяваше той къде да приземи мезолета. Долу се бе разпростряло морето на зелената джунгла. Блесна лазурната повърхност на Караибско море. „Тук някъде – помисли Черок. – Например на юг от Рио Гранде“.

Около кораба, замрял върху голяма поляна, имаше непроходима гора. Неподвижният въздух бе наситен с непознати миризми. В тишината на доисторическата гора се криеше движение на велики сили, а чистото, незадимено небе навяваше чувство на покой.

Болшинството от мезолетците се въртяха около трапа и не се решаваха да се отдалечат от кораба. Само Голд, Черок и Индола се отправиха към близкия хълм. Изведнъж от гъсталака изскочи невиджан звяр. Неговата бронзова кожа искреше под слънчевите лъчи. Звярът приличаше на гигантска пума. Горящите очи на животното се спряха на нажежената още грамада на мезолета. Звярът подуши с нос, пръхна недоволно и гъвкавото му тяло изчезна в храстите.

– Вие, Индола, бяхте казала, че трябва да хвърлим оръжието. Не трябва да правим това – промърмори Голд.

– Вярно – каза Черок.

Но той мислеше за друго. Добре, да допуснем, че тук ще бъде основната база. Те ще направят бронирани жилища със заключен екологичен цикъл. А после? Хората на Гринвуд не могат вечно да се въртят. Как ще се отнесат те към възвръщането на първобитната Земя? Единственият изход е да живеем в мир.

До Черок безшумно се приближи Индола. Той видя нейните сиви очи и всичко наоколо просветна. Той разбра, че девойката се радва. Тя просто поглъщаше земната топлина, светлината, миризмата на гората и шума на далечното море.

– Теб те гнетят мисли за миналото? – попита нежно тя.

– За бъдещето – уточни Черок и сложи ръце на раменете ѝ.

– Струва ли си да мислим за това. Старецът Мохор ни подари уред. На записите на палеохронографа са запечатани истински картини от lika на Земята през различни епохи. Ние ще ги предаваме от поколение на поколение, след като сме ги допълнили с лични наблюдения. А аз мечтая да съставя подробна палеографична карта на планетата. В нея ще има ритмите на климата и колебанието в равновесието на водните маси, смяната на типовете ландшафти от докембрия до антропогена, фазите на образуването на „средиземните морета“, разцветите и угасването на флората и фауната...

– Стига – ужасен се пошегува Черок.

– Достойнствата на моята карта са неоспорими – това ще бъде самата действителност! Хората от бъдещето, откъдето сме дошли, ще я видят. Трябва да я видят!

– Аз също бих искал да вярвам – сериозно каза Черок.

Настъпи прохладна вечер. В тъмнеещото небе се показва хладният сърп на Луната и всичко стана познато, привично. И тук Черок с пронизителна ясност осъзна: това е Земята. Тя е дала живот на всички хора. И заради нейното бъдеще си струва да се живее.

Още един мъртъв град

Научно-фантастичен разказ

М. Грешнов

– Още един мъртъв град...

– Кой по ред – десетият? Цялата планета е в развалини!

– Старо, изпито яйце...

– Къде са съкровищата? Дявол да го вземе, та те не са могли да живеят без разкош!

– Имат такива красавици...

– Потекоха ли ти лигите, Хари?

– Стига! – извика Томас Уелз. – Трябва да уважаваме древната цивилизация.

Това бе единствения трезв глас сред мърморенето на неудачниците. Нахвърлиха се върху Томас:

– Мечтател!...

Някой, като гледаше скалите и пустините на планетата, подхвърли:

– Да бяхме метнали върху старицата два анихилита...

Томас не чуваше. Той спущаше ракетата по-близо до града. В края на краищата момчетата са прави. Да се откъснеш на тридесет парсека от Спасителя и да намериш този боклук. Какво в същност го засяга тази стара цивилизация. Както на всички, и на него са нужни злато и диаманти.

Но сякаш напук на търсачите на планетата нямаше съкровища. Дори там, където непременно би трябвало да ги има. По ръцете на

статуите вместо гривни имаше оловни обръчи, в клипсовете – зрънца графит... но пък самите статуи, според признанието на всички, бяха изумителни. И картините от цветно стъкло – витражите – поразяваха с фините си багри. Но нима ще натъпчеш трюма с Венери и стъкло? Такава стока Спасителя не ще приеме, а търсачите ще бъдат жестоко осмени. Объркана планета! Друго нещо е да срещнеш такава, където да знаят цената на металите! На Мартин Линк му провървя: натъкна се на хуманоиди, които се кланят на златни идоли. Той веднага влезе в кръга на Първите, подземията на замъка му пращат от златни статуи. Хитрец, не съобщи на никого координатите на планетата. А може би я е унищожил с анихилит. Томас Уелз, както всички, завижда на Мартин. Томас не се задоволява от вехтории. Той спуща ракетата на пустоша край града. Не му трябват статуи и стенописи, той би предпочел нещо звънко и лъскаво.

* * *

По стълбите слизаха бавно. Омръзнали им бяха праха и развалините. Всички бяха раздразнени, не очакваха находки, нищо необикновено.

Градът, както всички други, започваше с многоетажни сгради. Улиците излизаха на полето, ако така можеше да се нарече каменистата, изорана от ветровете равнина с хилави синкави храстчета. Червеното слънце осветяваше слабо стените на къщите, излети от цветно стъкло. Градът беше стар, много стар, сигурно бе преживял десетки хилядолетия. Но той беше красив, както всичко на тази планета, направено от някога живелите тук хора. Изящните линии на сводовете, на острите кули и на мостовете радваха очите,

ако те не бяха пренебрежително присвити, както очите на Томасовите другари. Улиците бяха широки и прави, някога по средата им сигурно са расли цветя, а сега тук-там се стелеха все същите сини храстчета.

Ракетата стоеше на около 200 ярда от началото на улицата.

– Да бяхме тръгнали?... – каза Нел Уорън, капитанът и водачът на търсачите. Думите му прозвучаха като полувъпрос, полузаповед. Момчетата не вярваха на капитана. Той все повече добиваше репутацията на неудачник. А несполуката в космоса се измерваше с години похабен живот. На тези, на които не вървеше, това не се прощаваше.

В отговор някой изсумтя. Друг ритна камък и той се разтроши. Старо – всичко беше старо на планетата.

– Омръзна ми! – каза някой – но по гласа беше мъчно да се определи кой е, тъй като шлемофоните изопачаваха тембъра и гласовете на хората си приличаха един на друг.

Всички кой знае защо се бавеха и поглеждаха надолу по улицата, може би пресмятаха в коя къща да се вмъкнат първо. Вятърът вдигаше ситен прах и посипваше скафандрите със сиво брашно. Всичко беше печално, чуждо и студено.

Изведнъж сякаш вятърът блъсна Томас Уелз, който стоеше рамо до рамо с капитана. Той направи крачка към улицата, след това още една. От пръв поглед се забелязваше нещо странно в походката му, сякаш нещо го буташе едновременно напред и назад. Той изпъна тялото си, като се съпротивляваше на тласъците, но нещо го теглеше напред и той все по-бързо местеше краката си, както става, когато скочиш от движещ се тротоар.

– Уелз! – извикаха след него.

Уелз не отговори. Той все по-бързо местеше крака, движейки се вече по средата на улицата.

– Уелз! – закрещяха няколко души, без да разбират какво става. Други, които току що се бяха огледали, не знаеха с какво да обяснят неговия странен бяг – с чудачество или с лудост.

– Уелз! Уелз! – сега вече всички викаха, сякаш проглушавайки се в шлемофоните.

Уелз не отговаряше и изведнъж, както бягаше, започна да потъва в почвата – до коленете, до кръста.

– Уелз! – изкрещяха му. – Назад!

Още секунда над пътя проблясваше шлемът, но ето че и той изчезна – пред командата се простираше пустата улица.

Хората загиват по различен начин: в поток метеорити, в ноктите на чудовища, по волята на други хора. Но да загиват ето така, без вик да изчезват в земята – това никой не беше виждал.

– Гръм и мълнии! – първи се опомни Хари Смит. – Да бягаме!

– Да бягаме, момчета!

Някои се хванаха за перилата на стълбата.

– А Уелз, капитане, какво ще стане с Уелз?

Луис Ли се хвърли по следите на Уелз.

– Назад! – заповяда капитанът. – На тази развалина не искам да се лиша от командата. – Уорън тупна с крак. – Проклетата да е!

Чуваше се как момчетата дишаха задъхано в скафандрите. Всеки се опитваше да реши по своему вечния въпрос за дълг и самосъхранение. Уелз изчезна – това не беше смърт или убийство. Той просто изчезна пред очите на всички. Може би на планетата има

някой, който е направил това, значи, той може да се види. Но той може да направи същото с всеки от тях. Трябва да се бяга!

– Да бягаме! – настояваха някои.

– Но какво ще стане с Уелз?питаха други.

Тъпчеха на едно място. Гледаха към града. Усещаха тръпки по гърба и нищо не можеха да разберат...

Решиха да чакат. Едни се качиха в ракетата, други останаха долу при стълбата. Да чакат, докато им стигне търпение. Поглеждаха към града, оглеждаха се назад – няма ли някой зад гърба им. Нямаше никого. Смелчаците предлагаха да включат анихилаторите. Но срещу кого? Това беше мъртъв град...

И все пак в главата на всеки се въртеше мисълта, че са се натъкнали на нещо необичайно, на някаква сила, която може да им противостои. Тя не ги унищожи. Може би не е унищожила и Уелз. Затова трябва да се чака. Но вече не се чуваха шеги и насмешки относно града и старата цивилизация. В хората растеше тревогата. Тя ги караше да се оглеждат през рамо, караше ги да чакат Уелз. Никой не тръгваше към града. Никой не помисляше дори да върви. А той се простираше редом, точно такъв, каквито бяха стотиците градове на планетата. Защо – мислеше всеки от командата – това се случи тук? И какво всъщност стана? Защо с Уелз?... Ето, Хари е страхливец и лигльо, Уорън е най-калпавият от капитаните, но той е собственикът на ракетата. Той стоеше до Уелз, до честния Уелз, храбрецът, който всеки бе искал да види на капитанското място. Може би тъкмо затова всички чакаха, защото беше Уелз, а не някой друг. Къде ли е той сега, какво ли става с него?... Всеки хранеше надежда, че Уелз не е загинал. Ако това беше гибел, тя щеше да

бъде за всички. Трябва да се чака. Уелз трябва да дойде. Още един час, половин час...

Други бяха обхванати от безпричинна злоба. Унилата равнина, градът, в който нямаше жива душа, се асоциираха с безплодността на търсенето, с лутането из космоса. И на други планети имаше пустини и прах. Но там нямаше градове с красиви здания. Нямаше надежда за успех. А тук... Всичко говореше, че богатствата трябва да са несметни. Градове, картинни галерии. Някой им се е любувал, тънел е в разкош. Защо не са оставили нищо след себе си? Къде са собствениците?... И това изчезване на Уелз. Отличният момък Томас. Трябва да го почакаме. За това всички бяха единодушни. Да почакаме.

И Уелз дойде.

Слънцето вече докосваше сградите. Дълга сянка се проточи от къщите, оставяйки тясна ивица светлина – пътечка на източната страна на улицата. По тази осветена пътечка към тях вървеше Уелз.

Всички вкупом се свлякоха по стълбата. Тези, които чакаха долу, гледаха към Уелз. Той вървеше бързо, без да се оглежда и носеше в ръката си камък.

– За какъв дявол... – питаха долу при стълбата. – За какво му е камъка?

– За какво?... – повтаряха в недоумение .

Уелз излезе от улицата. Всички искаха по-скоро да го видят. Но лицето му беше най-обикновено. Тогава отново започнаха да гледат камъка. Камъкът също беше обикновен.

– За какъв дявол... – отново запитаха в тълпата, без да престават да следят всяко движение на Уелз. В наушниците не се чуваше

дишане, тишината беше такава, че ако града го нямаше, всеки би помислил, че е сам в целия свят. Той и Уелз. Уелз идва към него и не може да се разбере дали това е Уелз или някой друг. Всеки беше затаил дъх и сякаш кръвта започваше да тече във вените му по-бавно.

Уелз се приближи. Думите, които той изрече, се врязаха дълбоко в паметта на всеки.

– Момчета, трябва незабавно да се махаме оттук. Дават ни 15 минути. Ако не изчезнем за това време, ето какво ще стане.

Той хвърли камъка – така, както се хвърля фас, малко настрани от себе си. Още недокоснал се до земята, камъкът избухна с беззвучен взрив. Плътна вълна разлюля хората.

– Петнадесет минути – повтори Уелз, – четиринадесет... – поправи се той, като погледна часовника.

Желязната стълба закънтя под тропота на токовете.

* * *

– Така – каза Уелз, когато дискът на планетата заплува към кърмовите илюминатори. – Сега ще ви разкажа какво се случи.

Около него се струпва целият екипаж на ракетата. Тук имаше и млади лица, и възрастни, с черни, с кафяви и със сини очи. Нямаше само усмивки и скептично свити устни. Познаваха добре Уелз, той не си хабеше напразно думите. От самото му връщане се вглеждаха изпитателно в него. Това беше все същият Уелз – нито една бръчица не се беше променила на неговото лице.

– Не зная какво ме теглеше напред – започна той. – Чувах как викате след мен, но не можех да извърна глава, да отговоря. Почвата под мен беше твърда. Когато започнах да затъвам в нея, аз

виждах всяко камъче, всяка песъчинка, въпреки че не виждах краката си. После настъпи мрак. Не знам колко продължи това, може би минута, може би час. Но ето че над мен се отвори кладенец, шахта. Аз стоях на дъното на шахтата. Отгоре и под мен се стелеше мрак, само част от пространството в нея беше светло. Представете си пламъче в пълен мрак – ето в какво положение се озовах. Но най-удивителното беше, че аз виждах своята сянка, още по-черна от окръжаващия ме мрак. Като че ли светлината падаше върху мен отзад и отгоре и сянката лежеше пред мен ужасяващо черна, осезаема, сякаш кадифе. Вие знаете, не съм страхлив, но от тази сянка се уплаших...

Слушателите мълчаха. Те познаваха издръжливостта на Уелз: на Икария той изби с аниhilатора зъбите на гигантския мегатерий и се отърва жив от чудовищната паст. Ако сега той се е уплашил от собствената си сянка, значи е имало от какво да се уплаши.

– Та ето какво – продължи Уелд – тази сянка накара краката ми да затреперят. Аз навярно бих закрепял с все сила, ако изведнъж не бях почувствувал, че не съм сам. До мен имаше някой, някой ме следеше. По-скоро машинално, отколкото съзнателно попитах: „Кой е?” В отговор чух въздишка. Но въздъхна не един човек, я няколко – преди да ми отговорят, аз вече разбирах, че до мен има хора. Мъртвата планета съвсем не беше мъртва.

И тогава чух:

– Ние знаем кои сте вие и защо сте дошли. Но искаме да разберем защо сте такива. Как е станало, че при такава психология сте успели да овладеете фотонната техника и аниhilацията? Разкажете ни за себе си, за вашата планета.

Гласът се чуваше съвсем до мен, говореха на нашия език. Аз даже помислих, че всичко ми се е присънило, че съм заспал в каютата и някой се шегува по радиото, изключвайки светлината, а дишането, което усещах, идва от репродуктора.

Но сянката се раздвижи под краката ми – повдигнах глава – напомняше ми, че всичко става наяве и че трябва да отговоря на зададения въпрос. Що за маниер е обаче да се започва разговор по такъв начин? Виждат ли ме или не? Ако ме виждат, защо те самите са невидими? Може би съм в някаква капсула, паяк, хвърлен в буркан?... Кой ме питаше? Гласът беше тънък, женски или детски... Имаше нещо странно в самия въпрос – защо ние сме такива? – тази дума особено се подчертаваше. Тя беше главната в зададения ми въпрос и звучеше като обвинение: Спор няма – има за какво да ни винят. Но поне да бяха казали, че сме негодници, а то питат защо – засягаха същността на въпроса, историята. Аз не съм силен по история – всички ние сме профани. Но дядо ми, член на Колегията на Знаещите, беше специалист по този въпрос и ми беше разказал някои неща, когато давах надежда за нещо повече от космически гангстер. Веднага си спомних за дядо, с побелялата брада и сълзящите очи. Той беше еретика в нашето семейство, пък и в Колегията. В края на живота му го лишиха от звания и привилегии и дори го следяха, да не би да увлече и други след себе си. Когато разказваше приказките си, той снижаваше гласа си до шепот и аз неволно се вслушвах в думите му. Но за беда, когато се опитвах да повторя нещо от дядовите приказки, баща ми ме биеше през устата и съскаше: „По-тихо! За такива приказки знаеш ли какво дават?” А на дядо ми крещеше високо, наричаше го стара жаба и

тунеедец. Не беше леко на баща ми, той нищо не бе постигнал в живота и изливаше злобата си върху дядо, за това, че старецът е разжалван и е лишен от средствата, на които разчиташе нашето семейство. Беше ми жал за дядо, обичах неговите измислици, но все по-рядко се опитвах да ги повтарям, за да не ходя с подпухнали от предупрежденията на баща ми устни.

Сега, в тъмнината, като усещах дишането на питащите ме, си спомних приказките на дядо. В живота ми се беше случвало да чувам някои работи и от други – за много неща дядо се оказа прав, но все едно това беше като приказка, защото едни вярваха в него, други изцяло го отричаха. И аз реших да разкажа историята, както я бях чувал от дядо:

– Нашият род води началото си от Земята...

Поиска ми се да поставя всичко на мястото му. За това може би помагаше мракът, който не окръжаваше, нямаше какво да ме отвлича; може би чувствавах, че в правдивия разказ се крие моето спасение – трябваше да се измъкна някак от шахтата. Но главното беше това, че мен не ме убиха, не ме лишиха от разум, с мен разговаряха и аз отговарях.

– Земята била добра планета с ласкаво слънце и сини океани. На нея живеели както у нас: имало бедни, имало богати. После бедните въстанали срещу богатите, за да им вземат имуществото и да го разделят между всички. Борбата била дълга, кървава и завършила в средата на 21 век с победа на въстаналите. Но победените богаташи успели да завладеят космическите ракети и напуснали Земята. Те дълго се лутали в пространството, докато не намерили планетата, на която живеем днес. Нарекли я Спасител.

– Спасили се... – каза гласът от тъмнината – стори ми се с насмешка.

– Спасили се – отговорих аз неохотно, защото ме прекъснаха.

– И много време ли е минало, откакто вашите прадеди са намерили... Спасителя?

– Четиристотин години...

– А после, какво? – попита гласът.

– Живеем на Спасителя – казах аз. Думата навярно не им хареса. Е, на мен пък не ми харесваше техния разпит – какво искаха от мен?

– Как живеете? – запитаха ме отново.

– Всякак – казах. – Едни притежават богатство, други, като нас, на ракета търсят плячка в космоса, Комуто не се е удало ни едното, ни другото, служи на богатите.

В мрака дълго мълчаха, после попитаха:

– А какво стана със Земята?

– У нас е забранено да се говори за Земята. Може би някой от Първите знае за нея. Останалите са забравили.

– Забравили?...

– Никой не знае нейните координати.

– А ако вие ги знаехте?... – зададоха ми въпрос от тъмнината.

Повдигнах рамене – въпросите ми омръзнаха. Но те мълчаха, чакаха отговор.

– Покажете се – казах.

– Защо – попитаха ме.

– Да говорим на равна нога. Вие ме виждате, а аз не ви виждам.

Отново нещо като смях прошумя в тъмнината. Това ме жегна, почувствувах се като котенце, с което се забавляват възрастни.

– Покажете се! – повторих аз.

* * *

Мракът мигновено се разсея. Пред мен се намираше квадратна зала, една от онези безбройни зали, украсени със статуи и картини, каквито ние виждахме във всички градове. Изпълнена с блясък и въздух, тя ми се струваше напълнена от пода до тавана с влага, като че ли бе залята от огромна капка роса. По средата на залата, на около два ярда от мен стоеше тясна и дълга маса. До масата, срещу мен стояха трима. Те бяха млади, юноша и две девойки, почти момичета. Тъкмо те разговаряха с мене. Да си призная, смутих се. Очаквах да видя знаещи в мантии и с шапки, а те бяха съвсем деца и красиви като богове. Попитах ги:

– Откъде сте дошли тук?

– Ние сме часови – отговори юношата.

– Не разбирам – признах аз.

– Пазим планетата – поясни той.

– От кого?

– От вас.

– От нас?

– От вашата... команда.

Помислих за неговия такт и вежливост. И за умението му да разговаря.

– Защо я пазите?

– Защото тя е музей.

Издадох в недоумение: Виж ти, музей! Попитах:

– Мъртвите градове?

– Те са мъртви само за вас.

– Какво искате да кажете с това?

– Погледнете...

Показаха ми града. Стената изчезна, появи се равнина, а в нея – град. Познах го по огромния купол над вътрешния хол на бялото здание – художествената галерия. Ние се чудехме, че куполът е оловен, колко метал е наблъскан на обикновен покрив. Но сега, когато младежите ми показваха града, куполът не беше оловен, а златен. Попитах:

– Защо златен?

– Защото той си е златен.

– Сега?...

– И сега.

Не повярвах. Когато посетихме града, не намерихме никакво злато.

– Ние видяхме, че куполът е оловен – глупаво повторих аз.

Младежите се усмигнаха и показаха вътрешния вид на галерията – редицата от женски статуи, които бяхме видели. Хари им прашаше въздушни целувки... Сега статуите изглеждаха съвсем иначе: на китките вместо оловни блестяха златни гривни, по брошките и клипсовете святаха хиляди брилянти.

– Не може да бъде – казах аз – там има само олово и графит!...

– За вас е олово и графит...

– Защо? – попитах направо аз.

Юношата, който досега стоеше до масата, седна на невидима за мен пейка. Двете момичета седяха от лявата му страна.

– Това е свързано с историята на нашата планета – каза той.

Откровено казано, при вида на тези пеленачета аз съвсем се окопитих. Щом те разговарят с мен и нищо не са ми направили и по-нататък нищо няма да посмеят да ми направят.

В края на краищата в трюма ние имаме четири анихилитни бомби, те ще пръснат на парчета старицата-планета. Аз стоях, мислех за това, а момчето седеше срещу мен и, гледайки ме в очите, се мръщеше. Изведнъж то попита:

– Вие сигурни ли сте в бомбите си?

Все едно че ме боднаха с нож.

– Вие... за какво? – попитах аз.

Момичетата се усмихнаха някак вежливо и противно, а момчето, сякаш не ме питаше за бомбите, каза:

– Тази планета се нарича Олмия. Нашата цивилизация се е родила и развила тук преди един милион години. Но постепенно естествените богатства се изтозили, въздухът ставал все по-разреден, слънцето помръквало. Ние намерихме други светове и се преселихме в тях. Но както и преди обичаме Олмия. Тук са нашата история, култура, психотехника.

Забелязвайки учудването, което се изписа на лицето ми – не разбрах какво е това психотехника, – момчето каза:

– Вие виждахте графит вместо диаманти. Това е така, защото всяка наша вещ чувствава с какви очи я гледат. И... се пази, защитава се.

Не бях на себе си. Момичетата ме гледаха и в същото време в очите им проблясваха насмешливи пламъчета. Сякаш ни бяха хванали на местопрестъплението, а мен бяха изправили да

отговарям. И на всичко отгоре ми се присмиваха като на глупак. Аз им разказах чистосърдечно за Спасителя, а те ми се смеят в очите. Излиза, че богатствата са били в ръцете ни и са изтекли като вода през пръстите.

– Не вярвам... – измърморих аз, макар че вярвах напълно на това, което ми беше казано. Ако бяха други, може би след моето „не вярвам” не биха и разговаряли с мен, а те – нали бяха деца – се помъчиха да ме уверят.

– Виждате ли този пръстен – ме попита момичето и сне от пръста си златен пръстен с два цветни камъка. – Вземете...

Протегнах ръка. Пръстенът веднага посивя, а камъните се превърнаха на черни въгленчета. Момичето се засмя, а аз разбрах, че е време да се измъквам.

Но това не зависеше от мен. Момчето ме гледаше в очите и изведнъж попита искрено:

– Харесва ли ви такъв живот?

– Какъв ти живот – магнах с ръка, като си спомних как се лутахме из вселената: да заграбим от някъде нещо, да станем хора.

Момчето въздъхна, момичетата станаха сериозни.

– С какво да ви помогнем – попита то пак съвсем откровено. – Може би със знания?...

И тогава аз направих най-голямата грешка през моите четиридесет и пет години. Не грешка – бях си същият. Помислих си – не казах, а само си помислих: а дали няма да може да се продадат техните знания?...

С това всичко свърши. Момчето се отдръпна от мен, сякаш някой го бе ударил.

Как можа да ми дойде на ум тази глупава мисъл? Та аз можех да изслушам до край момчето!... Кой беше казал: „Роденият да пълзи не може да лети“? Тези думи ми бе казвал моя дядо. Така и стана: роден ли си негодник, и мислите в главата ти са на негодник. Какво можех аз да продам? Какви знания могат да се продадат? Кому са нужни те?... Но тази мисъл ми дойде в главата, а момчето я разбра. Изведнъж бяхме разделени от пропаст. Дори погледът на момчето стана студен.

– Сега ще се върнете при своите – каза то. – Даваме ви точно петнадесет минути, за да стартирате от Олмия. Ни секунда повече... щом излезете на улицата, вдигнете който искате камък. Когато стигнете до ракетата, ще ви питат къде сте били. Хвърлете камъка на земята и всички ще видят какво ще стане, ако не се махнете след петнадесет минути.

То спря за секунда и честно предупреди:

– Не си позволявайте нищо излишно...

Момчето направи за мен и нещо повече. То ми показа ракетата, как тя стои на края на улицата. Командата – кои са в каютата и кои долу, до стълбата. Показа ми и кой за какво мисли. Вие, капитане, в този момент мислехте, че аз навярно не съм жив и че трябва да се зареже всичко и да се стартира. Хари мислеше, че след две напразно загубени години ще се върне в къщи при Бити с празни ръце, а Бити ще заплаче – Роберт е на шест години, ще остане неук.

След това момчето стана и почака дали няма да го запitam нещо. Нямах какво да питам. Тъмнината се затвори около мен и аз изведнъж се озовах на улицата.

Взех камъка, както ми поръчаха, и тръгнах към вас.

* * *

– Да-а... – поде някойк когато Уелз завърши разказа си. – Все пак струваше си да им пуснем две анихилитки.

Уелз изчакаше какво ще кажат другите. Те мълчаха.

Не беше ясно мислят ли и те същото или изобщо не мислят за нищо. За да бъдат наясно за мнението му по този въпрос, Уелз реши да се изкаже – той както всички имаше право да говори откровено.

– Колкото до анихилита – не съм уверен – каза той. – Още преди да натиснем спусъка, бихме се превърнали в пепел.

– Дявол да го вземе! – Хари яростно удари с юмрук по масата. – Какви само възможности имат!... Какво щеше да им струва, ако ни подхвърлеха шепа диаманти?

Всички отново замълчаха и отново за всички се изказа Томас Уелз. Думите му прозвучаха необичайно, дори тъжно.

– Нищо не можем да направим, момчета – каза той. – Има светове, в които трябва да влизаш с чиста съвест.

Повдигна глава и изгледа търсачите:

– А кой от нас знае какво нещо е съвестта?

Заточеният градинар

Фантастичен разказ

Кирил Буличов

Павлиш остана на Дена и сам си бе виновен за това. Когато му казаха, че няма и няма да има свободни места, все още имаше време да изтича до диспечерската служба, но близо до него стоеше възрастна жена, която непременно трябваше да стигне Фобос, преди Експедицията да е отлетяла оттам, и на него му стана неудобно при мисълта, че ако той се сдобие с билет, жената ще остане на космодрума и ще го види като отива към кораба.

И той влезе в бюфета, решил да прекара десетте часа, които оставаха до старта на товарния кораб към Земя-14, в спокойно четене, макар че много по-хубаво би било да ги прекара в спокойно четене в каютата на кораба.

Половин час по-късно неголемият космодрум на Дена опустя. Животът на тази малка планета протича делово; никой няма да вземе да живее тук за собствено удоволствие – не е много приятно да се разхождаш вечер, облечен в скафандър с повишени защитни свойства. Наистина силата на привличането тук е само 0,3 g и затова движенията на всички са отмерени и широки.

Мариана – Павлиш вече бе успял да се запознае с нея и да научи, че геолозите дежурят в бара по един ден в месеца – си гледаше работата: притиснала диктофона до устните си, тя тихичко говореше за интрузии и пегматит. На една от масичките тъжен механик отпиваше лимонада и с отвращение поглеждаше порцията

консервирани кренвирши пред себе си; двойката, седнала гърбом към Павлиш, бе погълната от някакво тежко обяснение и той си помисли, че бюфетът на космодрума е най-усамотеното място на тази малка планета, където всеки от обитателите познава всички останали.

...Човекът налетя в бюфета, сякаш бе скочил дълъг скок. Най-напред се показаха обувките му, изцапани с пръст, макар че никъде на Дена нямаше пръст, след това обувките вмъкнаха недодялано тяло, извито в кръста. Човекът не можа да се спре и излетя – ако това кошмарно движение може да се нарече така – чак до тезгяха. От движението на въздуха щорите с неизбежните брезички по тях, зад които нямаше прозорци, се разлюляха. Задрънчаха чашите по полицата. Барманката изпусна диктофона, той превключи на възпроизвеждане и заговори с нейния глас за интрузии и пегматити. Механикът грабна чинията с консервираните кренвирши и я вдигна високо.

– Няма да оставя това така! – възкликна човекът, като се вряза в тезгяха. Гласът му бе треперлив и рязък. – Не са докарали торове!

Едва сега той успя да се хване за края на тезгяха и като събори на пода една чаша, най-сетне застана във вертикално положение. Лицето му бе тясно, издадено напред, с остър нос, очите – сиви, разположени наблизо едни до друго, а челото му бе толкова силно притиснато от хлътналите слепоочия, че изпъкваше като челото на ловджийско кученце.

– Е? – строго попита той. – Какво да правя? На кого да се оплача?

Павлиш очакваше геоложката зад тезгяха да каже нещо рязко и останалите да захихикат или да се заусмихнат, но реакцията на девойката беше съвсем неочаквана. Сред пълна, дори някак почтителна тишина, тя каза:

– Това наистина е безобразие, професоре.

– Мариана, колко пъти съм те молил да не ме наричаш професор?

– Извинявайте, градинарю.

– Вие, другарю, откъде сте? – обърна се човекът към Павлиш.

Но изведнъж видя някого зад гърба му и хукна напред, към вратата на бюфета с такава скорост, че и двата му крака, обути в тежки обувки, се отлепиха от пода. И изчезна. Само високият му глас отекваше навън в чакалнята.

Павлиш сви рамене и се огледа. Наоколо всички стояха спокойно, сякаш градинарите на Дена винаги се появяват на местния космодрум точно както сега. Механикът с отвращение дъвчеше кренвиршите, барманката поправяше диктофона. Влюбените си шепнеха. „Интересно, – помисли си Павлиш, – каква работа има тук един градинар? И къде му са градините?“

Павлиш се приближи до тезгяха.

– Извинете, Мариана – каза той. – Аз, изглежда не разбрах всичко, както трябва.

– А, да – отвърна девойката, като вдигна поглед към него. – Вие бяхте пътникът.

– Да. Чакам следващия рейс.

– Кафе ли искате?

– Не. Вие го нарекохте професор...

– Наистина е професор – каза момичето, като сниши глас. – Истински професор. Той е заточен тук.

– Какво? – сега Павлиш наистина се учуди.

– Заточен е – повтори момичето, като се наслаждаваше на предизвикания ефект.

– Вярно е – намеси се механикът и бутна кренвиршите настрани.

– Отиде при диспечерите да се кара. Знаменит старец.

– Извинете, но... – Павлиш бе заинтригуван. – Аз мислех, че заточението е само историческо понятие.

– Така е, докторе – съгласи се механикът, като се вгледа в нашивките на Павлиш.

– Той не се шегува – обърна се към него младежът, който преди това си шепнеше с любимата си. – Градинарят е най-популярният човек на Дена. Нашата забележителност.

– Той е извършил престъпление – поясни барманката Мариана.

– Дай насам диктофона – каза младежът. – Веднага ще ти го поправа.

– Но нима има още престъпления, за които... – започна Павлиш.

Отвън се чу трясък, звън на стъкло и в бюфета отново се появиха подметките на летящия градинар.

Този път Павлиш бе нащрек, веднага се хвърли към градинаря и успя да го хване преди да е строшил още нещо.

Градинарят се обърна към Павлиш възмутен:

– Че пуснете ме най-сетне, де! Няма да избягам.

Павлиш го пусна на пода и градинарят, който тъкмо бе решил да се освободи сам, отново загуби равновесие поради слабото привличане и Павлиш трябваше пак да го улови.

– Благодаря – каза градинарят. – Вие да не сте случайно от транспортната служба?

– От космическото разузнаване съм – отвърна Павлиш. – Аз съм лекар.

– Много ми е приятно да се запозная с вас – каза градинарят. – Гурий Ниц. Градинар.

Той преценяваше Павлиш с поглед, сякаш питаше: какво можем да получим от тебе? С какво можеш да ни бъдеш полезен.

– Оранжерии ли имате тук? – попита Павлиш, за да потръгне разговорът.

– Оранжерии ли? Само едно мъничко парченце почва, донесена от Земята.

– Професорът се шегува – намеси се Мариана, която бе чула целия разговор. – Имаме чудесна оранжерия. Най-добрата на всички астероиди. Идваха тук от Марс. Условията там са къде-къде по-добри, но те тъй и не можаха да постигнат нищо подобно...

– Мариана – строго я прекъсна професорът. – Нито дума повече.

– Вие отглеждате зеленчуци?

– Какви ти зеленчуци! Не мога даже да нахраня хората си както трябва. Виж ако ни помогнете да се сдобием с още един кораб чернозем...

И той умолително погледна Павлиш.

– Но аз...

– Може би имате приятели в транспортната служба? Тук толкова често пристигат за руда празни кораби. Какво им струва да ги натоварят с почва вместо баласт!

– Вие биолог ли сте по професия? – предпазливо попита Павлиш.

– Биолог ли? – Ниц се разсмя горчиво. Смахът се изтръгваше от гърлото му, сякаш някой бе пуснал мотоциклетен мотор. – Аз съм специалист по история на литературата.

– Той е гениален биолог – каза Мариана. – И гениален специалист по история на литературата.

– Отивам си още сега! – възмути се Ниц. – Как смееш да ме поставил в такова неудобно положение пред един чужд човек, Мариана?

– Извинете професоре – каза Мариана твърдо, като даде да се разбере, че няма намерение да се отказва от думите си.

Ниц махна с ръка.

– Тук имат прекалено високо мнение за мене. Известни успехи, които постигнах в нашата малка овощна градинка, се дължат единствено на моята настойчивост. Аз, за съжаление, нямам нито талант, нито принадлежа към определена школа, нито имам истински познания в тази област.

– Но професоре – каза умолително Мариана.

– Край! – отвърна Ниц и стана. – Отивам си.

Той се обърна към Павлиш.

– А ако желаете да видите моите зеленчуци...

Внезапно гласът му секна и Ниц замря с полуотворена уста. Беше се втренчил в книгите, които Павлиш бе купил в будката на космодрума.

– Ново издание – изрече той така, сякаш молеше Павлиш да го разубеди.

– Да – отвърна Павлиш. – Пълно. Откак завърших училище, все нямах време да я препрочета. А бях чул на Земята, че излиза пълно издание на „Мъртви души“, но го пропуснах.

– Тук пи сте я купили?

– Че къде другаде?

– И аз съм я пропуснал! Да вървим да си я купя!

– Страхувам се, че този екземпляр беше последният – каза Павлиш. – Но щом толкова Ви трябва, вземете я.

Павлиш пое от дивана томчето на Гогол и го подаде на градинари.

– Смятайте я за Ваша.

– Е – отвърна Ниц, – благодаря Ви.

Той отвори книгата и посочи на Павлиш заглавната страница. Там пишеше: „Публикация, коментар и послеслов от професор Гурий Ниц“.

Ниц хвана Павлиш за ръката и го повлече към изхода. Едва когато се намериха вън в чакалнята, той му пошепна:

– Те не бива да знаят. Ще ми бъде страшно неудобно, ако научат. Те смятат, че съм дошъл тук като градинар. Но са чудесни хора и когато на шега ме наричат професор, не им се сърдя.

Павлиш си помисли, че професорът подценява проникателността на околните, но премълча. Вече бе разбрал, че Ниц не е от хората, с които се спори леко и приятно.

– Елате да си облечем скафандри и ще Ви заведа в оранжерията, – каза Ниц. – Тук някой може да ни чуе. Скоро ли заминавате?

– Остават още няколко часа до старта на кораба.

– Чудесно. Така съм се откъснал от живота на Земята – просто не можете да си представите.

Оранжерията наистина се оказа голяма и великолепна. Дълги лехи със зеленчуци, ябълкови фиданки, лехи с цветя се простираха върху площ, по-голяма от един хектар. Мощни лампи помагаха на далечното слънце да сгрява и осветява растенията. Покрай лехите бавно се движеха роботи и плевяха морковите и репичките. Въздухът в оранжерията бе топъл и влажен, миришеше на пръст и листа. Бръмчаха пчели.

– Когато дойдох тук, нямаше още нищо – заразказва Ниц. – Събличайте се. Горещо е. Отначало никой не вярваше, че ще излезе нещо. А сега оранжерията е гордостта на Дена. Всички се стараят да ми помагат. Хората тук са чудесни. И ако нямах работа на Земята, щях завинаги да остана тук. Но имам да уреждам още някои сметки.

В гласа на Ниц зазвъня метал и на Павлиш му се стори, че градинарят стана по-висок.

– Е добре – продължи той със съвсем друг тон. – Харесва ли Ви послесловът ми? Няма смисъл да се преструвам пред Вас. Надявам се, че никой друг на Дена не си е купил тази книжка и че тайната ми ще си остане скрита от тези мили най-обикновени хора.

– Не успях да го прочета – призна Павлиш.

– А аз ви я взех. Жалко. Но Вие пак ще си я купите. А на мене трябваше да ми изпратят авторски екземпляр. Но засега още не са ми изпратили. И това е безобразие.

Ниц заведе Павлиш в малката стая в отдалечения край на оранжерията, където се намиреше кабинетът му. Едната от стените

бе изпълнена с полици книги и микрофилми. Хвърлил бегъл поглед, Павлиш видя, че всички книги имат по нещо общо или с ботаниката или с историята на първата половина на XIX век. Сякаш собственикът на библиотеката се разкъсваше между тия две страсти.

– Почакайте ме тук – каза Ниц. – Сега ще ви почерпя.

Той изчезна, като събори една саксия с разсад по пътя си.

Павлиш успя да хване саксията и се приближи до полиците. На третия рафт отгоре надолу имаше осем екземпляра на „Мъртви души“ от същото издание като този, който Ниц си бе изпросил от Павлиш. Градинарят лъжеше. И лъжеше не особено умело – в края на краищата никой не го караше да води Павлиш в кабинета си. За да не поставя домакина в неудобно положение, той се отдалечи от рафта и седна с гръб към книгите.

Отвори дебелия том на „Мъртви души“ и го запрелиства, като търсеше откъде започва послесловът на Ниц. Ето тук. Непосредствено след думите „Край на втори том“ започваше статията на Ниц.

„Важно събитие в историята на руската литература...” – прочете Павлиш, но в това време в стаята влезе градинарят с поднос, пълен с кайсии и ябълки.

– Заповядайте – обърна се той към Павлиш. – Сладки са.

– Благодаря.

– Виждам, че четете. Много похвално. Вие изобщо ми направихте благоприятно впечатление. Дори ми се иска да Ви разкажа обстоятелствата на моя живот. Онзи, който знае най-главното, има право да научи и второстепенните подробности.

– Много ще ми бъде интересно – отвърна Павлиш.

– Разбирам, Вие сте заинтригуван. Защо ли професор Ниц е тук? Чували ли сте името ми по-рано?

– За съжаление, не.

– Нищо чудно. Аз не се обиждам. Но трябва да Ви кажа, че когато преди заминаването си отидох на световния конгрес на специалистите по история на литературата, появяването ми в залата бе посрещнато с овации. Да, с овации. А аз дойдох тук. Имах голям избор. Предлагаха ми да стана професор по литература в Марсианския университет. Канеха ме да ръководя литературните курсове на Външните Бази. Но аз избрах попрището на градинаря. И нищо, че колегите ми свиват рамене. Растенията винаги са били моя голяма любов. Преди всичко справедливостта. И после растенията. Разбирате ли ме?

– Почти – отвърна Павлиш.

– И най-близки хора не могат да се разберат напълно. А ние с Вас се познаваме само от един час.

– И тъй, значи Вие сте се отказали от литературата? – попита Павлиш.

– Да. И дойдох тук. Всяко от предложенията, направено ми от Академията на науките, беше проява на несправедливост. И аз предпочетох да ги смая.

Професорът се усмихна. После попита:

– Е, харесва ли Ви Тентетников?

– Кой?

– Тентетников. Нима можехте да предположите въз основа на всичко онова, което вече знаем, че Улинка ще го последва в Сибир?

– Тентетников? – повтори отново Павлиш, като чувствуваше, че от време на време съвсем престава да разбира професора.

– Ама Вие чели ли сте „Мъртви души“ или не?

– А-а... Тентетников?... Разбира се, разбира се. – Павлиш трескаво се мъчеше да си спомни кой беше този Тентетников. Спомняше си Собакевич. Спомняше си и Манилов. Помнеше, разбира се, и Чичиков. И Коробочка и Плюшкин. Но Тентетников...

– Много отдавна съм я чел – виновно отвърна Павлиш. – Толкова отдавна. Още в училище. И съвсем смътно си спомням Тентетников...

– Така – каза професорът и прониза Павлиш с унищожителен поглед. – Разбира се, в училище... отдавна. Вие не сте могъл да прочетете как Тентетников е бил заточен в Сибир, млади човече. Не сте могъл, защото Гогол е написал тази глава десет дни преди смъртта си, а девет дни преди нея е изгорил целия втори том на „Мъртви души“. Такива работи.

– Разбира се – припомни си Павлиш. – Разбира се. Извинявайте, професоре.

Той едва сега разбра на кого му прилича професорът. На Гогол. Не на онзи елегантен, светски Гогол, който е застанал изправен на булевард „Гогол“, а на другия, тъжния, истинския Гогол, който е седнал близо до булевард „Суворов“. Да, да, разбира се, Гогол е изгорил втория том. Той е бил на смъртно легло и попада под влиянието на свещениците.

Павлиш се зарадва, че паметта му все пак не го подведе.

– Значи няма втори том?

– Не – отрязва Ниц. – А сега отворете книгата и вижте съдържанието.

„Том първи – страница трета...” – пишеше в съдържанието. „Том втори...”

– Вие – възкликна Павлиш – Вие сте намерили ръкописа? И сте го публикували?

– Почти – отвърна професорът. – Почти.

– Но как успяхте?

– Хм – въздъхна професорът и захвапа една зелена и очевидно кисела ябълка. – Основната черта на моя характер е стремежът към справедливост.

Професорът се замисли, вперил право пред себе си много светлите си, прозрачни очи. Павлиш не му досаждаше с въпроси.

– Винаги са ме вълнували проблемите на историческата справедливост – продължи Ниц. – И винаги съм се възмущавал, когато тя кара хората да я чакат дълго. Историческата справедливост – а в литературата нейното действие е най-очевидно – не винаги може да излезе на сцената, преди да се спусне завесата. И дори и да излезе, понякога ти се струва, че вече никому не е нужна. И тъкмо при такива случаи нашият дълг, дългът ни на потомци, е да ѝ помогнем. Един писател или поет може да бъде преследван или унищожен. Той може да бъде убит. Но непременно ще дойде денят, когато неговите думи ще победят враговете му. Това е закон, аксиома. Щяхме ли да знаем днес нещо за княз Игор – един от дребните князе в сравнение с такива гиганти като Андрей Боголюбски или Владимир Мономах? Не, нямаше да знаем. А не е изключено той да се е отнасял с високомерно презрение към оня

жалък писарушка – автора на „Слово за Игоревия полк“. Може дори да е заповядал да го екзекутират, ако, заслепен от княжеската си гордост, е решил, че поетът го е компрометирал. А всъщност се оказва, че „Словото“ е много по-важно за нас от делата и мислите на княза. И че самият той е влязъл в историята единствено благодарение на „Словото“. От този пример личи едновременно и проявата на историческата справедливост, разкрила истинското съотношение в системата княз-поет, както и ограничеността на нейното действие, тъй като тя не ни е оставила името на поета.

– Но аз съм чувал... – започна Павлиш.

– Съвсем вярно – професорът вдигна показалец. – Искате да кажете, че днес историците не са така безпомощни пред времето както преди сто години. Че институтът на времето проектира експедиция в дванадесети век, за да стане ясно кой е написал „Словото“ и да бъдат намерени първоначалните му преписи, тъкмо това искам да Ви разкажа. Тук се крие моята радост и моята трагедия. Радостта, че мога да се приобща към хората, които са в състояние не само да търсят и да изследват, но и да подпомогнат историческата справедливост. Трагедията е в това, че дори и в такава ситуация ние не сме всесилни. Дантес е убил Пушкин и е доживял до дълбока старост като сенатор и богат човек. Впрочем, твърдят, че преди смъртта си Дантес се е измъчвал от угризения на съвестта. Но той не е имал право да живее толкова дълго!

Професорът се задави и Павлиш трябваше да стане и силно да го потупа по гърба.

– Благодаря. Да оставим Дантес. Да вземем друг случай. В края на живота си Гогол попада под мракобесническото, зловещо

влияние на свещеника Матфей. Той го убеждава да се откаже от литературата, да пости, да стане монах. Матфей е глупак и фанатик. Но Гогол е психически покрусен от собствените си неуспехи и многобройните разочарования от приятелите си. И ето че Гогол, този умен човек, който не е чужд на житейските радости и обича да си похапне, става аскет. Той се моли, чете идиотски жития на светци, отива до Ерусалим. Но от едно не може да се откаже. Не може да престане да пише. „Да не пиша нищо, за мене е равносилно на това да не живея“ – казва той. И продължава да работи над „Мъртви души“. И почти завършва втория том. Хората, на които чете глави от книгата си – Шевирьов, Толстой, Смирнов, Аксаков – твърдят, че тези страници са били написани от гений. По всичко изглежда, че Гогол ще възтържествува. Но побеждава отец Матфей. При последното му пристигне Гогол му благодари унизен и се прокллина за коравосърдечието си. Девет дни преди смъртта си той изгаря всичките си ръкописи, включително и „Мъртви души“ – плод на многогодишния му труд. И престава да се храни, престава да се движи. Умира, защото се е подчинил на отец Матфей, но не може да живее без литература. Това е страшна трагедия. И знаете ли какво са казали след смъртта на Гогол онези, които са насочвали ръката на Матфей? Митрополит Филарет се просълзил и заявил, че е трябвало да постъпят другояче: „трябвало е да го убедят, че спасението не е в постенето, а в послушанието“. Виждате ли какво лицемерие?

Професорът скочи от стола и Павлиш трябваше да го подхване, за да не се блъсне в нещо, както бе обзет от гневен порив.

– Самият той казва: в послушанието. А Гогол какво е направил? Послушал ги е. Ами знаете ли какво казва за Гогол Калужкият епископ? „Той е просто един отлъчил се от праведния път дърдорко“.

Професорът дишаше дълбоко и учестено.

– Убийците винаги намират невероятно подли думи – каза той най-сетне. – Те дори леят крокодилски сълзи. Но за тях не бива да има място в историята!

– Но как успяхте да намерите ръкописа? – попита Павлиш, за да отвлече професора от горчивите мисли.

– Как ли? Работата с ръкописа не беше много сложна. Просто се наложи да пусна в ход настойчивостта си. И толкова. Ние не можем да възкресим Пушкин, защото смъртта му от куршума на Дантес е исторически факт. Не можем да спасим Гогол. Но трябва да мъстим и да изказваме... Не, какво приказвам. Добре... да, за ръкописа. Макар и да е изгорен, за нас хората, които могат да пътуват във времето, той не е окончателно изчезнал. С две думи, не пренебрегнах нито една възможност, докато най-сетне не получих разрешение за пътуване до 1852 година и попаднах там няколко дни преди да бъде изгорен ръкописът. Самото пътешествие не беше трудно. По-трудно бе да се подготвя за него. Трябваше напълно да се впиша онова време. И там вече разбрах как изглеждат ръкописите, взех ги за една нощ и ги пресних. Гогол спеше. Слугата му – същото онова момченце, което го е разубеждавало да не гори ръкописите и така трогателно е повтаряло: „Защо правите така? Може да потрябват“ – също спеше. Не ме видя никой. Това е всичко. И в резултат се оказах тук.

– Нищо не разбирам – каза Павлиш. – Нали сте докладвали на конгреса, написали сте послеслова. И защо сте тук?

– По своя собствена воля – отвърна професорът. – Предлагаха ми да си избира една от няколко възможни длъжности далеч от Земята.

Павлиш разбра, че професорът недоизказва нещо. Но не му възрази.

– Сега става дума за нещо друго – каза професорът. – Разказах Ви цялата тази история, защото имам нужда от Вашето съчувствие и от Вашата помощ. Трябва да отида на Земята.

– Но как да ви помогна? Качете се на кораба...

– Не, не, дал съм дума и ще бъде много неудобно... Ние с вас сме еднакво високи. Дайте ми униформата и документите си. А Вие останете тук вместо мене. Направете се на болен. Хората тук са деликатни и няма да Ви досаждат.

– Може, разбира се – отвърна Павлиш и не можа да сдържи усмивката си. Той бе с една глава по-висок от професора и два пъти по-широк от него в раменете. – Но Вас веднага ще Ви познаят.

– Разбира се – предаде се професорът. – И аз така мисля. Но понякога ме спохожда надеждата, че с моя помощ...

Той не можа да довърши. Звънна видеотелефонът. Професорът го включи. На екрана се появи лицето на диспечера.

– Там ли е доктор Павлиш? – попита той. – Мариана каза, че е дошъл при Вас, професоре.

– Колко пъти трябва да ви казвам, че аз не съм...

– Извинете, градинарю – едва доловимо се усмихна диспечерът. – Току що получихме съобщение, че към планетата се приближава кораб. Той не се движи по график. Така че най-добре е доктор

Павлиш да дойде на космодрума по възможност по-бързо. Нямаме сведения колко време ще остане тук корабът.

– Благодаря Ви, професоре – каза Павлиш и стана. – Радвам се, че се запознах с Вас. Това е голяма чест за мене.

Професорът само махна с ръка и без да отговори нищо, се извърна настрани.

На космодрума трябваше пак да се чака. Диспечерът бе повикал Павлиш много рано. Корабът закъсняваше. Павлиш влезе отново в бюфета и се приближи до тезгяха.

– Бяхте ли в оранжерията? – попита Мариана.

– Да – отвърна Павлиш. – Той е постигнал приказни успехи.

– Ние много уважаваме професора – каза Мариана. – Той има такива големи заслуги. Видяхте ли неговите „Мъртви души?“

– Вие знаете това?

– Всички го знаят. Но щом не иска да го казва – то си е негово право.

– А защо са го заточили тук?

– Аз преди малко не се изразих съвсем точно. Предложили са му да си избере едно от няколко места. При условие, че замине от Земята.

– Но защо?

– Нарушил е правилника за пътешествията във времето.

– Но няма това е причина?...

– И всички са били уверени, че ако остане на Земята, той няма да издържи. При неговата изобретателност и неговия ум професорът непременно пак ще намери начин да се добере до миналото.

– Но какво е направил той там?

– За щастие, нищо страшно.

– Той ми каза, че е преснимал втория том.

– За това никой няма никакво намерение да го наказва. Но той е намерил отец Матфей и, представете си, го е пребил. Вие не го гледайте професора, че е такъв слабичък. Той е жилав и пъргав. Като Суворов.

– Правилно е постъпил.

– Никой не отрича. Но не бива да отиваме в собственото си минало и да го поправяме на своя глава. Дори и в името на справедливостта.

– Отец Матфей на никого ли не е разказал за това?

– На никого. И то щеше да мине безнаказано за професора. Но знаете ли как са го хванали?... Преоблечен като улански офицер, той успял да се промъкне при Дантес и като го оскърбил с действията си, го извикал на дуел. Разбирате ли каква опасност крие това? И се наложило да отправят професора по-надалеч от Земята.

– Но Дантес никому ли не е казал за това?

– Не, но след заминаването на професора за деветнадесети век се оказало, че той е взел от историческия музей дуелен пистолет и се е тренирал да стреля. Тогава именно възниква страшното подозрение...

– Доктор Павлиш – чу се металическият тембър на високоговорителя. – Викат Ви в диспечерската служба.

– Довиждане – каза Мариана. – Пак елате. Да знаете само с какви домати ще Ви гостим!

Над бездната

Фантастичен разказ

Михаил Пухов

Зотов стоеше на стъпалото на дромера и, присвил очи, наблюдаваше как към него с дълги скокове приближава Сандлер. Силуетът растеше пред очите му, черен в лъчите на залязващото Слънце.

– Има ли нещо? – запита Зотов, когато Сандлер скочи на стъпалото. Той кимна и двамата влязоха в кабината. Дромерът се понесе към небето. Облачният диск на Луната се топеше долу, сливайки се със синьото кълбо на Земята.

– Корабът е в Орион – каза Сандлер. – Двадесети век. Или началото на двадесет и първи.

Апаратът затрепери, когато се оказа във фокуса на марсианската хиперантена. След това вибрацията престана и дромерът прехвърли 10^{13} – километровата бездна – леко, като радиолъч, само че много по-бързо. Слънцето се превърна в звезда от средна величина.

– Вероятно някаква вехтория – каза Зотов.

Сандлер вложи в паметта на машината уравнението на кораба, който посрещаша. Дромерът направи нов скок, сега вече самостоятелен и излезе с определена скорост в необходимата точка от пространството.

– Колко е необикновен – възкликна Зотов. И се пошегува: – Сякаш не е наш.

Прожекторите на дромера осветяваха старинния звездолет, който се връщаше на Земята от далечен рейс. Носът и кърмата му се губеха в мрака. Цилиндричният корпус се въртеше плавно, имитирайки гравитация. Дромерът се плъзгаше край прозрачните палуби, като кану с любопитни туземци.

– Той просто е много древен – Сандлер спря машината. – Да опитаме тук.

Дромерът направи още един, последен скок и се оказа вътре в звездолета, в просторен и пуст коридор. Центробежната сила леко го смъкна върху прозрачния под. Сандлер скочи от кабината върху еластична настилка. Злотов го последва.

– Бива си го – каза той, като гледаше звездите под краката си. – Ходиш направо по небето. Но защо е толкова пусто?

– Вероятно за тях сега е нощ – отвърна Сандлер, като помисли. – Нощ и всички спят. Сънуват как след една година ще се приземят.

– А ние ще ги изненадаме – усмихна се Злотов. – Обожавам изненадите. Но все пак те трябва да имат поне дежурен.

– Сигурно. Някъде напред, в пункта за управление.

Вървяха бързо по стъкления под. Беше тихо и само ехото от крачките им отекваше в краищата на коридора. После Злотов тихо се засмя. Сандлер недоумяващ го погледна.

– Цял живот съм мечтал за такъв вариант – шепнешком обясни Злотов. – Представи се на мястото на този дежурен. Часове наред седиш в кабината, сам пред пулта. И незабелязано се появявам аз. Тупвам те по рамото и ти подавам бланка: „Разпишете се тук, моля“. Ти припадаш.

– Е, и какво? – каза Сандлер.

– Смешно е – обясни Злов. Въздъхна и каза: – Но така никога не става. Непременно някой преди теб ще започне да те разнища, така че съвсем няма да ти е до смях. А после, когато обясниш всичко, те дълго и отегчително ще разказват за себе си: „Летяхме сто години, стигнахме системата Сириус, стояхме там цели три дена, а сега се връщаме, носейки своя принос в хазната на човешките знания...”

– Стига – тихо каза Сандлер. – Не е хубаво да се присмиваш така.

– Ти пък нямаш чувство за хумор – обиди се Злов. – Аз съвсем не съм виновен, че те се завръщат така. На мен може би повече от теб ми се иска някой да се върне и каже: „Аз облетях цялата Галактика, бях в системите на хиляди звезди, видях чужди цивилизации”... Но за съжаление това не става.

Останалият път преминаха бързо и мълчаливо. Вратата на кабината бе затворена, но не беше заключена. Злов умолително погледна Сандлер.

– Добре – каза той, като се поколеба. – Върви. Вандалистувай.

Те тихо влязоха вътре. Кабината се оказа по-просторна, отколкото очакваше Злов.

На отсрещната ѝ стена с гръб към тях във въртящо се кресло седеше човек. Плешивият му череп се открояваше релефно на фона на таблото с приборите.

Злов тихо приближи до човека зад пулта, усещайки укоряващия поглед на Сандлер на тила си. Но изкушението беше голямо. Той постави ръката си на рамото на дежурния. Последният остана за секунда неподвижен, после тръсна ръката му и се обърна.

Всичко в неговото лице, като се почне от прекалено светлата му кожа, сочеше, че е пришелец от миналото. Ясните му сини очи гледаха Злотов с въпрос.

– Вие ли сте дежурният щурман? – спокойно запитва Злотов, вадейки от предния джоб на костюма си предварително попълнена бланка. – Моля, разпишете се тук.

Дежурният мълчаливо взе листчето хартия. Бързо прокара поглед по редовете, разписа се и върна бланката на Злотов. После се обърна към пулта.

След минута обърна глава през рамо и запитва:

– Трябва ли да се разпиша още някъде?

– Н-не – каза Злотов.

– Тогава защо стоите още тук? Или искате да вземете интервю?

Злотов не можа да отговори. Той чуваше зад гърба си странни звуци, сякаш там плачеше дете, но нямаше сили да се обърне, за да разбере какво става.

– Тогава, с ваше разрешение, аз ще се оттегля – каза дежурният.

– Край на дежурството, време е за нанкане. Скоро ще дойде смяната ми.

Той стана, оказа се, че е неочаквано висок, и се отправи към изхода. Злотов се отпусна в празното кресло. До пулта приближи Сандлер, порови под таблото, извади сгъваема пейка и седна. Смехът му бе преминал в хълцане. Известно време те се гледаха мълчаливо.

– Ето, така става винаги – каза най-после Злотов. – Този да не е някакъв телепат?

По коридора се чува бързи стъпки. Влезият, мъж на около четиридесет години, също прекалено светлолик, се насочи право към тях, протягайки ръка за поздрав.

– Добро утро. Александър Кунцев, втори пилот.

Стиснаха си ръцете.

– Хареса ли ви Скляр? – заинтересува се Кунцев. – Това е нашият командир. Срегнах го до каютата. Пристигнаха посрещачи от Земята, казва. Момченца. И отиде да спи. А аз дотърчах.

– Вашият командир телепат ли е? – попита Сандлер.

– Едва ли. Но той е добре с интуицията. Ще се върнем след три века – заяви той още при старта. Прогресът е неумолим. Връщането ни ще стане съвсем не така, както си го представяте. Нас непременно ще ни поемат още при приближаването и акуратно ще ни спуснат някъде на Луната.

– На Луната ли каза?

– Точно така – потвърди Кунцев. – Само че дотогава Луната ще се промени, казва. Там ще се появят морета, атмосфера. На Луната ще построят курорт. И ние ще има да почиваме в него.

– Значи вие сега не се учудвате на нищо?

– Защо да не се учудване? – каза Кунцев. – Учудваме се, но в определени граници. Лично аз вярвам на Скляр. Щом той нещо е казал, значи така ще бъде. Но аз ви отвличам, а вие изглежда, че бързате. Да ви помогна ли?

– Благодаря – каза Сандлер. – Ще се оправим сами. Имаме работа за около половин час.

– А мога ли да погледам как ще направите това?

– Защо да не може? – каза Сандлер. Те бавно тръгнаха към изхода. Неочаквано за самия себе си Злотов запита:

– Хайде, разкажете, как е там, на Алдебаран?

– Защо на Алдебаран?

– Е, имам пред вид звездата, към която летяхте.

Излязоха на коридора със стъкления под.

– Програмата беше свободна – каза Кунцев. – Маршрутът минаваше през стотици слънца. Ние облетяхме цялата звездна система.

Злотов трепна.

– Разбира се, не Галактиката, а само Неутронното Гробище – уточни Кунцев.

– Гробище? – учуди се Сандлер. Кунцев се усмихна.

– Името е зловещо, но този район наистина е такъв. Някога там е имало кълбовиден звезден куп. После той е избухнал.

– Избухнал – повтори Сандлер. – Разбирам, когато е звезда, но цял звезден куп...

– Всичко е свързано в един възел – каза Кунцев. – Това е станало преди милиарди години. Отначало имало просто Свръхнова. Нивото на радиацията нараснало рязко. Стабилността на съседите се нарушила. Започнала верижна реакция. Много скоро всички светили от звездния куп станали Свръхнови, като оставили след себе си множество пулсари или неутронни звезди.

– Колко е интересно! Но защо аз никъде не съм чел за това?

– Не зная – каза Кунцев. – Когато отлитахме, за това бе слушал всеки ученик. Пък и ясно е. Колкото и да е, ние бяхме първата междузвездна експедиция.

– Първата?

– Да, първата.

– Почакайте – каза Злов. – Не разбирам. Вие казвате, че сте първата междузвездна експедиция. И пред вас веднага поставиха такава сложна задача – да облетите стотици звезди ? Дори сега няма такива полети.

– Е, това не беше от сила, а от слабост – каза Кунцев. – Иначе ние не бихме могли да летим. Например някаква си Алфа-Центавър би била за нас недостижима мечта. Та нали ние правехме карамбол.

Той погледна техните недоумяващи лица.

– Да, прогресът е неумолим. Всичко сте забравили. Очевидно сте минали на нови двигатели и карамболът е престанал да бъде актуален. Ако ви е интересно, мога да ви изнеса цяла лекция.

– Разбира се, че ни е интересно – каза Сандлер. – Разказвайте.

– Виждали пи сте някога билиард? Добре, чудесно. Карамбол се нарича сложният удар, при който топката, преди да се докосне до мишената, удря междинна топка. Или няколко междинни топки. Ние използваме този термин за полетите с гравитационно ускоряване и завиване. Понякога казват „пертурбационна маневра“. но „карамбол“ според мен е по-добре. Първите такива рейсове се извършвали още през XX век, когато облитането на Венера или Сатурн по пътя към другите планети позволявало да се набере допълнителна скорост и да се пести гориво. После тази маневра временно бе изоставена, за да се възроди отново при първите полети към звездите. Наистина задачите на карамбола се измениха.

По-рано той се използваше главно за увеличаване на скоростта, а сега – за промяна на посоката ѝ.

Двамата слушаха внимателно. Кунцев направи малка пауза и отново продължи в бодро лекторско темпо.

– Представете си звездолет, който лети далеч от центровете на гравитация. Ако по пътя си срещне звезда, той ще я задмине по хипербола и курсът му ще се измени с някакъв ъгъл. Маршрутът може да се състави така, че корабът, като направи няколко последователни завоя, да се върне в точката на старта. В сравнение с класическата схема, когато корабът забавя движението при звездата-цел, а после отново се ускорява, при затворения карамбол се икономисват сума енергия и вещество. Вижте колко просторни са нашите помещения.

– Извинете, че ви прекъсвам – каза Сандлер. – Не ми е ясно как може звездата да завърти звездолета, когато той има достатъчно висока скорост?

– Въпросът ви е правилен – каза Кунцев. – Подходящи полета има само близо до пулсарите и „черните дупки“. Стандартният пункт за завиване е неутронната звезда, пулсарът. Пулсарът може да се намери лесно по радиоизлъчването особено в Неутронното Гробище. Там гъмжи от тях. Но да се открие „черна дупка“ е почти невъзможно. Например в нашия полет това се случи само един път.

– Значи полетът ви бе без кацане?

– Какво ти кацане – каза Кунцев. – Полетът около звездата трае само миг. Обикновено след няколко дни ние разглеждахме заснетите филми. Като правило всички те си приличат. Разбира се, случват се и изненади.

– Ето и нашия дромер – каза Сандлер. – Харесва ли ви?

Златов скочи на стъпалото и отвори вратата на кабината.

– Интересно нещо – каза Кунцев. – А как действа?

– Качете се тук – каза Златов. – кабината е конструирана за двама, но и вие ще се сместите. Разполагайте се.

Той посочи на Кунцев креслото, а сам седна до него върху кожуха на двигателя. Сандлер зае своето място.

– Натискам това копче – каза той. – Сега вашият кораб е готов за прехвърлянето. Ако натисна и това копче, ще се намерим на Луната.

– А как действа всичко това?

Сандлер се смути.

– Не зная. Натискаш копчето и толкоз.

– Да, прогресът е неумолим – рече Кунцев. – Да имаме и ние такова нещо. Бихме установили маса контакти.

– С кого?

– Та ние открихме сума цивилизации – каза Кунцев. – натискайте копчето си.

– Знаете ли – каза Сандлер, – нищо няма да натисна, докато не ни разкажете всичко.

– Нима ви е интересно? – отвърна Кунцев. – Тогава слушайте. Това се случи при проектирането на филма за „черната дупка“, за която ви споменах. Вие сигурно знаете какво представлява „черната дупка“. Или терминологията вече се е изменила?

– Зная – каза Сандлер. – Това е масивна звезда, която неудържимо се свива. Сега по-често казват „колапсар“.

– Вярно – каза Кунцев. – И ако вие сте започнали да падате там, след няколко часа от вас няма да остане нищо. Наистина колапсът

променя хода на времето и за тези, които са в неговите предели, вие ще падате практически вечно. Това е много важно обстоятелство, но когато светлината в залата изгасна, аз ме мислех за него. Както другите и аз не очаквах от прегледа нищо изненадващо.

Екранът беше тъмен, дълго време оставаше тъмен и мнозина помислиха, че лентата се е скъсала, когато на фона на непрогледния мрак пред нас засвети петно с форма на амеба. Скоро то засия по целия екран. Шумът в залата стихна. Та това бяха истински кадри, без никакъв монтаж! Границите на петното излязоха извън екрана и сега пред нас се простираше светеща вълниста повърхност. Така продължи дълго. И изведнъж в ъгъла на екрана по посока на движението се появи някакъв предмет.

„Стоп“ – извика някой, изображението застана пред нас отчетливо и с подробности и по редовете премина въздишка защото ние видяхме космически кораб. Той нямаше нито цилиндрична, нито конична, нито пурообразна форма. От друга страна, в него нямаше нищо от сферите, дисковете и другите измишльотини на изисканото въображение на участниците в Бюраканските симпозиуми. Ако търсим геометрична аналогия, това беше просто паралелепипед. А от всички транспортни средства той напомняше най-вече на обикновен железопътен или трамваен вагон.

Представете си тази замряла на екрана картина. Дълбока чернота, окръжена от светеща пелена. Ние летим над нея на малка височина. Всичко ни изглежда плоско, като лед, под който се е скрила тъмната вода. А от ъгъла на екрана в зрителното поле

изпълзва неизвестно чий космически кораб, приличен на трамваен вагон.

Гледахме киноекрана и не вярвахме. Специалните радиотелескопи отдавна вече прослушваха Вселената, но никой още не беше получил нито един извънземен сигнал.

– Разбира се – каза Злотов. – Досега никой нищо не е приел. Много ви е провървяло, че сте срещнали този кораб.

– Провървя ни – съгласи се Кунцев. – Особено ако имаме пред вид, че той бе претърпял авария. Никой от нас не се съмняваше в това. Като тухла, замръзнала в лед, той безпомощно висеше над пропастта. А ние се носехме над него в изкривеното небе, но не можехме да спрем и да протегнем ръка за помощ. Ние нямахме възможност да спираме по маршрута. Иначе никога не бихме се оказали толкова близко над колапсара.

Ако имаме суровини, помощта ни нямаше да закъснее. Ако се бяхме върнали там след милион години, нищо нямаше да се измени, защото на чуждия кораб щяха да са минали едва няколко минути. Но тогава никой от нас не си спомни това. Затова, че пред нас се намира запис, също не мислехме. Ние прелитахме над загиващия кораб и в кают-компанията цареше тишина.

– По нататък – тихо заповяда Ссляр и чуждият звездолет, оставайки на място, отново запълзя по екрана. Но не беше успял да се премести и половин метър, когато нова въздишка премина в помещението. В зрителното поле се появи още един космически кораб. Положението му също беше критично.

– Това е помощ – каза изведнъж някой и ние видяхме извършващото се сякаш в друга светлина. Невероятно бе два

различни кораба да са претърпели авария толкова близо един до друг. Не, само единият от тях беше в беда, а другият бе дошъл на помощ, отдал се доброволно на привличането на колапсара. Това бе подвиг, продължаваш епохи. Във всеки случай така решихме ние.

– Не, това е контакт – изведнъж каза Склър. А в кадъра като мравки изпълзяха още два космически кораба.

После, при повторните прожекции мнозина твърдяха, че именно те създават най-голям ефект. Защото едва след появяването им ставаше ясно, че имаме работа не със случаен инцидент и дори не със спасителни работи. Възможно е да е точно така. Но на мен най-голямо впечатление ми направи първият кораб – как виси в сияещата пелена, приличащ на трамваен вагон, а ние прелитаме над него по черния небосвод, без да имаме възможност да му помогнем.

А появяващите се в зрителното поле все нови и нови космически кораби предизвикваха у нас само чувството на сензационно любопитство – колко ще бъдат всички. Броят им надхвърли сто, а те все се появяваха и появяваха. Изглеждаше, че няма да имат край.

– Но те откъде са дошли там? – намеси се Сандлер. – Нали всеки биологичен вид съществува определен срок? Разумният вид обикновено не доживява до предела. В Галактиката не може да има толкова много цивилизации.

– Точно така – каза Кунцев. – На нашето време също смятаха така. Цивилизациите се раждат в различни епохи и техните представители не се срещат. Но това е само теория, а истината беше пред нас. После корабите започнаха да се срещат все по-рядко. Накрая и последният от тях изчезна от екрана.

Кунцев замълча.

– Това ли е всичко?

– Почти – каза той. – Много пъти преглеждахме записа. Разбира се, появиха се много хипотези. Но единствената правдоподобна концепция се основава на предположението, което Склър направи веднага щом видя първите два кораба. Както винаги, той попадна право в целта.

Главната трудност при проблема за контакта е изборът на момента за срещата. Цивилизациите живеят в различни епохи и вероятността за контакт е голяма само в областите със свито време, в колапсиращите звезди. Корабите на две цивилизации ще се окажат тук едновременно, дори ако са пристигнали с интервал от милиарди години. Затова планетите, които се нуждаят от контакти, изпращат в „черните дупки“ свои представители. Постепенно тук се струпват много кораби от различни култури. Обменят си информация, а после се връщат, надживявайки тези, които са ги изпратили.

Рано или късно всяка цивилизация узнава за свойството на колапсара да пресова времето. „Черната дупка“ е идеалното място за контакт. Може би някои народи изцяло се разпръсват по „черните дупки“ и, натрупали знания, излизат от там след милиони години, възраждайки се. Но това са вече догадки.

– Защо? – каза Сандлер. – Според мен това е страшно. Ани ако те наистина се намират в такова „какавидно“ състояние? И са готови в предварително изчислен момент да се върнат в обикновеното време? Представете си: денят „хикс“, излизането на

цяла цивилизация и арената на Вселената. И това може да стане дори утре.

– Не, това са догадки – възрази Кунцев. – Така казва Скляр. Сега включвайте своя дромер. Впрочем, защо той се нарича така?

Сандлер повдигна рамене.

– Не зная. Работя с него трета година, но никога не съм се замислял за това.

– Попитайте вашия Скляр – каза Зотов на Кунцев. – Той сигурно знае.

Звездата на Макилвейн

Научно-фантастичен разказ

Огъст Дърлет

– Наречете ги както щете – каза Тъкс Харигън. – Загубени, заблудени, откачени, или, да кажем непризнати гении. Познавам толкова много, че с тях може да се запълни цяла зала в лудницата. Дълги години съм бил репортьор и съм се нагледал на такива.

– Разкажете ми поне за един – помолих аз, почувствуваха, че Харигън е тъкмо в подходящо настроение.

– Например Тедиъс Макилвейн.

– Никога не съм чувал за него.

– Може би – отвърна Харигън. – Но аз го познавах. Беше чудноват старец. Парите му едва стигаха за трите негови страсти: играеше карти и шах в кръчмата на Бикси на Северната улица; увличаше се по астрономията и имаше натрапничава идея, че съществува живот и на други планети. Той смяташе също така, че можем да установяваме връзки с обитателите на други небесни тела. Наистина, за разлика от други подобни нему, той не само говореше, но и измисляше някакви чудновати механизми.

Този старец имаше трима приятели, с които играеше у Бикси. Разказваше им как вървят работите му със звездите и с жителите на другите планети, а приятелчетата му, доколкото знам се шегуваха с него за удоволствие. Той покорно понасяше насмешките – може би затова, че нямаше с кого друг да споделя. Но ето че една сутрин за пръв път чух неговото име, когато ме извика при себе си редакторът

в отдела за градска хроника – тогава беше старият Бил Хендерсън – и ми каза: „Харигън, току що узнахме, че някой си Тедиъс Макилвейн открил нещо като нова звезда. Този любител-астроном живее на Северната улица. С една дума, намерете го и направете очерк...”

И аз тръгнах.

* * *

Настъпи великият миг в живота на Тедиъс Макилвейн. Той се настави важно, оправя очилата си, и гледайки както винаги над стъклата, като разгневен учител или свадливо старче, се втрени в присъстващите.

– Постигнах своето – обяви тихо той.

– Да? И какво по-точно? – заядливо попита Александър.

– Открих нова звезда.

– А, така ли? – равнодушно отвърна Леополд. – Сигурно в окото ти е попаднала прашинка.

– Тя се намира малко по-надясно от Арктур – продължи Макилвейн – и ми се струва, че приближава към Земята.

– Поздрави я от мен – усмихна се кисело Ричардсън. – Ти измисли ли вече име? Или сега откривателите на нови звезди не ги назовават? Звездата на Макилвейн не звучи лошо. Ще има на какво да се любуваме вечер, когато сучаем.

Макилвейн само се усмихна.

– Тя е тъмна звезда – каза той, като помълча. – Не свети. – Той говореше, сякаш се извиняваше. – Искам да установи връзка с нея.

– А, това да! – каза Александър.

– Почвай! – рече Леополд.

Така приеха великата новина за звездата на Макилвейн неговите приятели. А после цяла вечер Макилвейн покорно игра карти. Тогава на Ричардсън му дойде на ум да съобщи за това откритие във вестника.

– Старецът Макилвейн приемаше всичко това сериозно – продължи Харигън – и в същото време някак се стесняваше. Разбирате ли, създаваше впечатление, че толкова дълго се е старал да намери своята звезда, че сега трудно може да повярва. Но звездата съществуваше. Той много подробно и многословно ми разказваше как се е случило – случайно, както обикновено. Такива случаи не са рядкост и разказът му звучеше напълно убедително. И все пак в дъното на душата си аз не му повярвах. Разбира се, записах си всичко както трябва и фотографирах старика, убеден, че тези снимки няма да ни дотрябват.

Да си призная, аз мъкнах тези записки в джоба си цели два дни и чак тогава ми дойде на ум, че мога да позвъня в обсерваторията в щата Уисконсин. Телефонирах и те потвърдиха, че такава звезда се е появила. Вестникът напечата очерка за Макилвейн и щедро го украси.

След две седмици старецът отново напомни за себе си.

* * *

В онази вечер Макилвейн изглеждаше още по-стеснителен от друг път и по нищо не приличаше на човек, готов да обяви много важна новина. Той влезе с рамото напред у Бикси и нерешително се приближи до масичката, където седяха приятелите му.

– Чудна вечер, като през лятото – тихо отбеляза той.

Ричардсън измърмори нещо под носа си.

– Впрочем, Мак, какво стана с твоята звезда? – попита Леополд.
– С тази, за която писаха във вестника.

– Струва ми се... – внимателно започна Макилвейн – дори съм уверен... Аз установих с тях връзка. Само че за беда... – той загрижено намръщи чело – не им разбирам езика.

– Тогава трябва да им кажеш, че това е твоя звезда и те са длъжни да говорят английски, за да ги разбереш – язвително забеляза Ричардсън. – И ще видите, че няма и да успеем да се обърнем, когато ти ще си намериш ракета или космически кораб, ще полетиш към своята звезда и ще станеш техен крал или нещо такова.

– Крал Тедиъс Първи! – тържествено провъзгласи Александър. – Ей, вие звездни жители, можете да целувате краката на вашия крал.

– Това би било доволно противно – намръщи се Макилвейн.

Нещастник! Цял час го измъчваха със своите шеги. Накрая той се прибра в къщи, настани се пред телескопа и още веднъж потърси своята звезда – тя беше станала толкова голяма, че би могла да закрие Арктур и не го беше закрила само защото се бе отдалечила настрани от тази кехлибарена звезда.

* * *

Да, без съмнение звездата на Макилвейн доста се беше приближила до Земята.

Макилвейн отново се опита да се свърже с нея по направеното от него радио и отново чу ритмичната звукова гама – разбира се, това беше реч, макар и необичайна, но реч – някакво скърцане, стържене, нищо общо с човешката реч. Звуците ту се повишаваха, ту се понижаваха, в тях звучеше нетърпение, настойчивост,

отчаяние – Макилвейн почувствува това и с всички сили се постара да разбере.

* * *

Той седя до радиото около два часа и изведнъж съвършено ясно чу някой да говори на родния му език. Но от приемника не излизаше никакъв звук. Макилвейн не разбра веднага, какво се бе случило: очевидно обитателите на неговата звезда са успели да усвоят английски език по най-лесния начин – да четат неговите мисли и по този начин да разговарят с него.

„Какви същества населяват Земята?” – заинтересуваха се те.

Макилвейн разказа. Той мислено си представяше човека и се опита да го обрисова с думи. Беше трудно, защото той не можеше да се отърве от усещането, че неговите събеседници по нищо не приличат на хората.

Оказваше се, че те и понятие нямат за човека и много се съмняват, че подобни същества могат да живеят на някоя друга звезда. На Алгола живеели разумни растения, на Денебола – мравки, на Бътългейза – шестоноги и четириръки същества, наполовина минерали, наполовина растения и никъде нямало нищо подобно на хора.

„Вие навярно сте единствените от този род в цялата Вселена” – каза неговият междувъзвезден събеседник.

– А какви сте вие? – с необичаен за него жар възкликна Макилвейн.

* * *

В отговор настъпи мълчание, но скоро, за негово учудване, в съзнанието му възникна ярък образ. Нищо подобно никога в живота

си Макилвейн не беше виждал: това бяха хиляди и хиляди мънички същества, съвършено непознати за човечеството; те напомняха плаващи във вода насекоми – люспести, четириноги, с тясна издължена глава и големи очи, със зачатъци на криле, приличащи на крилата на бръмбар и мустаци като у пеперудите. Странно, но Макилвейн не можеше да различи децата от старците; всички като че ли бяха на една възраст.

– Не точно така, защото ние непрекъснато се подмладяване – каза му неговият събеседник в отговор на мисълта на Макилвейн.

„А дали имат имена?“ – помисли си старецът.

– Аз се казвам Гуру – рече обитателят на звездата – а ти – Макилвейн.

„А каква цивилизация имат?“

И тутакси пред замисления поглед на Макилвейн израснаха огромни градове, които се извисяваха, както на него му се стори като в пустиня, тъй като тук човешкото око не би могло да различи ни дърво, ни мъхове, нито тревички. Здания без стъкла, само с мънички входни отвори, през които проникваха техните дребнички обитатели. Вътрешната мобилировка на жилищата говореше за висока и древна култура.

* * *

– Разбирате ли, Макилвейн вярваше искрено в това. Имаше много богато въображение! Неговите приятели се забавляваха с него до насита; вече не зная как той търпеше това. И продължаваше да ходи там. Ричардсън отново ни позвъни в редакцията; той с особено наслаждение правеше Макилвейн за посмешище. И мен отново ме пратиха да поговоря, със стареца.

– Той без съмнение е вярвал във всичко това, но не ми се струва да е бил побъркан.

– Но нали тези насекомоподобни обитатели на звездата направо са изскочили от страниците на Уелс, който струва ми се, пръв беше предположил, че на Марс живеят насекомоподобни. Наистина той смяташе, че са доста по-големи.

– И какво стана по-нататък?

– Е, аз дълго говорих с Макилвейн. Той ми разказа за цивилизацията на тази звезда и за приятеля си Гуру. Човек можеше да помисли, че говори за съседа си, с когото аз бих могъл да се запозная веднага.

После се отбих у Бикси и побеседвах с приятелите му. Ричардсън ми откри една тайна. Той решил да се включи в апарата на Макилвейн и да се нарече Гуру. Той се канеше да си направи още по-лоша шега със стареца, а после, когато онзи повярва, че е говорил със своята звезда, да се позабавляват на воля вечерта у Бикси.

Но всичко излезе по-иначе.

* * *

Макилвейн потръпна от изумление. Обликът на Гуру потъмня пред неговия мисловен взор, а гласът, говорещ английски, звучеше ясно и високо.

– Да, чувам – нерешително отговори Макилвейн.

– Тогава слушайте, аз съм Гуру. Вие ни дадохте достатъчно сведения, и ние сега можем да осъществим това, което бяхме замислили: в близките двадесет и четири часа ние, обитателите на Аала ще започнем изстребителната война против Земята.

– Но защо?! – извика потресен Макилвейн.

Видът на Гуру отново ясно възникна в съзнанието на Макилвейн. Неговите студени черти бяха явно изкривени от гняв.

– Пречат ни – каза Гуру. – отдалечи се от апарата, а ние ще пуснем в ход дезинтеграторите.

Макилвейн се отдалечи, но успя да забележи, че към преподавателя на тази далечна звезда включиха някакъв голям, мощен механизъм.

* * *

– Макилвейн ни разказваше, че след няколко мига зад неговия прозорец изригнала ослепителна светлина – продължи Харигън. – В същия миг в скалата на неговия апарат също се появила ярка светлина. Едва опомнил се, Макилвейн веднага излязъл от къщи, за да види какво се е случило. И съзрял под прозореца купчинка сива прах, точно такава, каквато става, ако някой е чистил прахосмукачка. Той се прибрал и огледал внимателно цялото пространство между прозореца и апарата. Там открил още две едва различими нишки от прах, проточили се от апарата към прозореца.

Естествено би било да се предположи, че там ходил Ричардсън, а нишките от прах са останали от жиците, които той съединил с микрофона на преподавателя на Макилвейн, докато звездоброецът е беседвал с другите двама приятели у Бикси. Но аз не съчинявам, а само преразказвам фактите, а най-пикантното е, че Ричардсън изчезна.

– Вие, разбира се, сте направили разследване? – попитах аз.

Харигън кимна.

– И не само аз. Полицията, наистина, не се постара особено. В това време в Чикаго се бяха изпотрепали две банди гангстери и на полицията не ѝ беше до това, още повече че Ричардсън не бе бог знае какво важно лице, а и влиятелни приятели не се намериха. Роднините му се погрижиха само да получат наследството и честно казано, съдбата на Ричардсън вълнуваше само неговите компаньони, в това число и Макилвейн.

* * *

Но старецът си изпати! В неговия дом обърнаха всичко наопаки. Прекопаха двора и мазето, а него самия разпитваха пристрасно, напълно уверени, че той най-добре подхожда за ролята на обвиняем в убийство. Нищо не можах да открият, нямаше никакви улики – не можах и да измислят такива, защото не успях да докажат, че Макилвейн е знаел как Ричардсън се е канел да се пошегува с него.

Освен това никой не беше виждал Ричардсън около дома на нещастния старец. Само Макилвейн твърдеше, че е чул това, което беше чул, но думите му не бяха никакво доказателство. Той би могъл да премълчи това, но го каза. Полицията реши, че е безвреден чудак. И го пуснаха. А какво се бе случило с Ричардсън остана загадка и до днес.

– Често се случва хората да заминават и да не се връщат вече – казах аз.

– Случва се. Но Ричардсън нищо подобно не бе направил. Или може би е заминал така както си е бил, без да вземе нищичко със себе си. Всичките му вещи си бяха в къщи.

– А какво стана после с Макилвейн?

Харигън се усмихна.

– Продължи да си живее както преди. И никой не очакваше промяна. През целия си живот той мечтаеше да влезе в контакт с други светове и сега, когато успя, не смяташе да се отказва. макар че изчезването на Ричардсън го огорчи много. Отначало той повярва, че Гуру действително е унищожил нещастника и дори се опита да обясни това на другите, но през това време прахта под прозореца изчезна и всички само се посмяха със стареца. Той отново се зае със своя апарат и Гуру, а вечер пак ходеше у Бикси.

– Какво ново има на твоята звезда? – попита Леополд, когато Макилвейн влезе в кръчмичката.

– Те имат намерение да ме подмладят – отвърна Макилвейн, като се усмихна свенливо, но изглеждаше доволен.

– Тоест как? – кисело подпита Александър.

– Те казват, че могат да ме направят отново млад. Както те самите там, на звездата. Те не умират. Живеят дълго, после се подмладяват и започват всичко отначало. Така са устроени.

– И така, те имат намерение да се спуснат тук, да те вземат със себе си и там да те обработят? – попита Александър.

– Не, Гуру казва, че няма нужда да ме вземат. Може да стане с помощта на апарата. Той може да им служи и като дезинтегратор, и за каквото си искат. И ще ме направят двадесет или тридесетгодишен, както поискам.

– И аз не бих имал нищо против да стана отново на двадесет години – призна Леополд.

– Ето какво, Мак – каза Александър – хайде опитай. После ще дойдеш и ще ни разкажеш, какво е излязло от това. Ако стане, ние всички ще опитае.

– Но за всеки случай отначало остави завещание.

– Вече го направих. Току що.

Леополд с мъка сдържа смеха си.

– Не го приемай на сериозно. В края на краищата вече загубихме един. Жалко ще бъде да се лишим и от тебе.

Макилвейн беше трогнат.

– Нищо лошо няма да ми се случи, само ще стана по-млад – бързо зауверява той приятелите си. – Те ще направят всичко чрез апарата и утре аз ще бъда млад.

– Навярно ще ти присадят жлези от маймуна – засмя се Александър.

– Тези бръмбарчета на твоята звезда изглежда са компетентни по всички науки – каза Леополд.

– Те не са бръмбарчета – не без досада възрази Макилвейн. – Те са хора, може би не такива като нас, но все пак са хора.

* * *

В онази вечер Макилвейн си тръгна за в къщи пълен с надежди. Той бе направил всичко към каквото се бе стремял и сега бе готов да стане отново млад. Гуру много се изненада, като разбра, че земляните умират, когато биха могли да избегнат това нещо и сам предложи да подмлади Макилвейн.

Макилвейн се настани пред своя апарат и започна да върти всевъзможни ръчки, натискаше копчета до тогава, докато не

установи връзка със своята тъмна звезда. Той почака, както му се стори доста дълго; накрая пред неговия умствен взор се появи Гуру.

– Готов ли си? – беззвучно попита той.

– Да, напълно готов – отговори Макилвейн тръпнещ от нетърпение.

– Не се вълнувай – каза Гуру. – Това ще ни отнеме само няколко часа.

– Не се вълнувам – отвърна Макилвейн.

И той наистина не се вълнуваше. Възторжено, като човек вярващ в чудесата, той чакаше това, което най-после щеше да стане най-великото събитие в неговия скучен живот.

* * *

– Изчезването на Макилвейн след изчезването на Ричардсън бе отлична тема за вестникарите – каза Харигън. – Едно беше лошо: когато узнахме за това в „Глобус”, вече не беше новина. Преди това за всичко ни съобщаваше Ричардсън, но ние се лишихме от него, а на Леополд и на Александър и през ум не им беше минало да ни позвънят и да кажат, че старецът кой знае защо не идва повече у Бикси. Най-после Леополд тръгнал да търси Макилвейн у тях, за да разбере, дали не се е разболял.

Млад мъж отворил вратата.

– Къде е Макилвейн – попитал Леополд.

– Аз съм – отговорил младежът.

– Трябва ми Тедиъс Макилвейн – обяснил Леополд.

– Това съм аз – бил отговорът.

– Трябва ми Тедиъс Макилвейн, който играеше с нас карти у Бикси – казал Леополд.

Младият мъж поклатил глава.

– Извинете, но на вас ви трябва някой друг.

– А вие какво правите тук? – попитал Леополд.

– Този дом ми е наследство от чичо ми – отвърнал младият Макилвейн.

* * *

И наистина така било. Леополд ми разказа всичко това и ме накара да отидем заедно с него при адвоката на Макилвейн. Там се изясни, че старецът е написал завещание и е приписал имуществото си на своя племенник и едноименник. Всички точки от завещанието бяха пределно ясни и сред условията бе категорично изразено разпореждането, че ако с него, Тедиъс стари, се случи нещо особено, и в случай че смъртта му остане недоказана, племенникът трябва незабавно да встъпи във владение на имуществото на своя чичо.

– Явно, вие сте се натъкнали на племенника – казах аз.

Харигън кимна.

– Разбира се. Точно както е било замислено. Било е предназначено за пресата и полицията. Разказът на племенника не събуди никакво подозрение. Всичко беше ясно и разбрано, освен две-три малки подробности. Макилвейн младши не ни каза откъде е дошъл, само между другото спомена Детройт. Аз позвъних там на един приятел, който работеше в един детройтски вестник и го помолих да разузнае на място за Тедиъс Макилвейн. Той издири неговите следи и оня се оказа не племенник, а чичо на Макилвейн, макар че описанието с точност подходеше и за племенника.

– Значи той е приличал на стареца?

– Да много. Лесно е да си представи човек, че старият Макилвейн в младостта си е изглеждал така. Само че вие не вярвайте на тази глупост – подмладяването. Когато племенникът встъпи в наследствените си права, той пръв счупи апарата на чичо си. Можете ли за секунда да допуснете, че старият Макилвейн би направил подобно нещо?

* * *

Аз поклатих глава, но неволно помислих: а що ли, ако в този разказ има поне зърно истина и че старецът не само са го подмладили, а едновременно с това са го върнали и назад във времето? Тогава той нищо не би могъл да знае за апарата и за какво служи той – ето каква ирония на съдбата! Ирония не само със стареца, но и с обитателите на неговата звезда: нали те са се надявали и занапред да се съобщават със Земята, а не са очаквали, че апаратът, направен от Макилвейн, никак не прилича на техните машини.

* * *

– Племенникът счупи машината на парчета. Каза, че понятие няма за какво служи и какво да прави с нея.

– А телескопът?

– Не, телескопът не пипна. Каза, че се интересува малко от астрономия и ще се заеме с нея, ако намери време.

– Значи, семейно увлечение.

– Да. И още нещо: старецът винаги изглеждаше срамежлив и свенлив. Такъв е и неговият племенник. Не зная откъде се е взел, но явно неговите роднини не са от тези, с които може да се гордее. Струва ми се, че се срамува от тях. Възможно е да в роден в

планинските райони на Кентъки. Съвременните понятия, явно не са за него. Той е спрял някъде в началото на века.

Трябваше да се видя с него още неведнъж. Полицията, разбира се, го поизтормози, но не чак толкова много: той явно не беше замесен в нищо и скоро го оставиха на мира. А и старецът не търсиха дълго: от онази последна вечер у Бикси никой не го беше виждал и тъй като всички отдавна го считаха за откачен, решиха, че съвсем е изгубил паметта си и се е залутал някъде, откъдето не знае как да се върне. Адвокатът Бърневъл, който бе съставил завещанието, каза, че старецът явно е предвиждал тази възможност и затова изведнъж е побързал да приведе в ред документите си.

– С цялата си душа го ожалих.

– Кого?

– Племенника. Той ми се струваше такъв объркан... като човек, който се мъчи да си спомни нещо и не може. Забелязвах това всеки път, когато се опитвах да говоря с него; през цялото време имах чувството, че той отчаяно се старее да свърже мислите си, но не може да намери връзката и думите. Стараеше се много, но нищо не излизаше.

– И какво стана с него?

– Все още живее тук. Струва ми се, че си е намерил някаква работа. Да, видях го едва вчера. Той навярно отиваше на работа и се спря пред кръчмичката на Бикси, притисна лице към витрината и се загледа. Приближих се, постоях до него. До масата седяха Леополд и Александър – двама самотни старци – и гледаха към улицата. А самотният млад мъж ги гледаше от улицата. На лицето

му имаше нещо... вече неведнъж съм виждал това изражение... като че ли трябва непременно нещо да узнае... да си спомни, да направи или каже, но никак не може да съобрази какво се е случило с него.

– Или ще се случи – невесело се усмихнах аз.

– Както и да е – отвърна Харигън. – Налейте ми още. – Аз му налях и той го изпи. – Нещастник – промърмори той. – На него би му било много по-добре там, откъдето се е появил.

– Това би могло да се каже и за всеки от нас – казах аз. – Но никой никога не се връща. А Макилвейн, може би все пак няма къде да отиде.

– Така и вие бихте решили, ако видехте неговото лице, когато гледаше Леополд и Александър. Впрочем, може би на мен така ми се е сторило – уличната светлина е измамлива. Но аз никак не мога да забравя неговото лице и все си мисля – по какво си приличат: старецът Макилвейн, който така отчаяно се стараеше да намери поне един човек, който да му повярва, и неговият племенник, който така отчаяно търси някого, който би го приел, или жадува да намери поне някакво кътче, където би се почувствувал у дома си.

Надалеч, надалеч

Научно-фантастичен разказ

Тошо Лижев

Когато експедицията сполучливо се добра до повърхността на планетата от тази страна, беше нощ. Хората изчакваха утрото мъчително. Терзаеше ги глух и властен, проникващ отвсякъде стон – той ги връхлетя още в мига, когато ракетните двигатели ревнаха за сетен път и всички очакваха да настъпи блажена тишина.

На сутринта пред погледите им се появи поразителна гледка.

От всички страни те бяха обградени от фантастично пъстра, висока гора. Не, не беше гора. По-скоро им приличаше на живи декори от детски театър. Непознатите, просто невъзприемаеми форми се сплитаха в невъобразима, ослепителна маса, която леко, едва доловимо потрепваше и издаваше дълбок приглушен звук като дишане. Отпървом на всички се стори, че „джунглата“ се извива и гъне в непрестанни безредни конвулсии. Ала това беше илюзия, създавана от преливането на багрите, от играта на светлината. Всяка частица от този фееричен декор поминутно сменяше ярката си дреха, с друга, още по-ярка.

Хората виждаха всичко. Не различаваха нищо. Не възприемаха нито формите, нито цветовете.

В радиус от няколко метра около ракетата беше застинала катраненочерна магмоподобна маса. Имаше нещо ужасяващо в мъртвешката ѝ неподвижност, в самото съществуване на този тъмен остров сред пъстротата и живостта на целия околел свят.

Отвориха люковете. Десетки автомати се впуснаха в четирите посоки на планетата. Електронните мозъци безшумно запулсираха. Като изгладнели неблагодарни животни те поглъщаха ненаситно купища информация и връщаха на господарите си трохи.

Такова нещо никога не беше им се случвало.

В своята безпомощност те си спомниха за своята човешка интуиция, на която толкова често са се доверявали в древността предците им. По принуда ѝ се довериха и двама от тридесетте – Сергей и Мат – тръгнаха на път през „джунглата”. Черният мъртъв остров около ракетата ги възпря пред изкушението да се наместят във въсдехода и да се понесат на стоманените му гъсеници. Вървяха пеш. Вървяха в една и съща посока от изгрев до мръкване. На раменете им ритмично се люшкаха пълни раници. На кръста им се подмятаха пистолети и бомби, прикрепени към широки колани, претъпкани с миниатюрни аптечки, мигновено сразяваща отрова и чудодеен елексир...

На четвъртата сутрин Мат каза:

– Половината ни време изтече. И – все едно и също. Все едно, че нищо не сме видели.

– Не. Ние видяхме много, Мат.

– Какво?

– Не мога да го кажа с думи. Но помня всичко. Всичко е отпечатано тук.

Сергей се плесна по челото.

Отгоре, през лилаво-виолетовата пелена на джунглата се донесе тихичко бръмчене. Звукът на винтолета им се стори като подкана –

беше време за път. Сергей пристегна раницата си, закопча тежкия колан и като разкърши плещи закричи след Мат.

И изведнъж Сергей спря удивен.

– Хей, Мат – възкликна той, – къде ти е раницата?

Другарят му спря, огледа се и неохотно се върна.

– Какво става с тебе, Мат?

– Не знам.

Над главите им, разбудени от утрото, подхванаха своя танц цветовете. Лилавото преливаше в оранжево, оранжевото в розово, розовото в синьо, синьото в резеда... Двамата си ги назоваваха със земни думи, защото не знаеха дали те имат свои и какви са. Плътено сплетените форми, изпълващи цялото пространство, се разстъпваха пред тях; там, където телата им изрядно ги докосваха, лумваха и след миг гаснеха ярки искрици. Нозете им стъпваха по меката гладка повърхност, която ги поемаше, услужливо наместваше и после леко ги изхвърляше напред. Обземаше ги познатото им още от първия ден чувство на безмерно спокойствие. То проникваше в тях бавно и властно, облъхваше ги с дружелюбие, изпълваше клетките им с радост. Те вървяха унесени, заплени като деца, попаднали между цветята на тропическа градина.

Заслушани в диханието на странния свят, вече не чуваха бръмченето на перката. Затова и двамата се сепнаха от гласа на Ван. От винтолета той ги питаше добре ли са. Добре ли са, о, как можеха да му отговорят? Тази дума беше някак неуместна, без значение тук. Целият познат им допреди три дни свят се градеше върху борбата между противоположностите, върху вечния антагонизъм на зависещи едно от друго или несъвместими неща,

кръговрат между живота и смъртта. Тук изглежда нищо не умираше и нищо не се раждаше. Тук всичко беше слято в едно неделимо цяло, беше облъхнато с дъха на вечността...

– Димов се безпокои за вас – каза Ван. – Струва му се странно дете всичко върви така гладко. Мисля, че той щеше да бъде доволен, ако ви бяха нападнали, или се беше случило нещо друго неприятно с вас. Направо е разстроен, момчета. Не иска да признае, че тази планетка не е лъжица за нашите уста. Сега му е хрумнало друго – да продължите срока за разходката. Останалите подкрепят командира...

Сергей и Мат се спогледаха.

– Кажи на Димов, че сме съгласни.

Зеленото око на индикатора помръкна. Изключиха радиовръзката и продължиха напред. Вървяха без почивка до вечерта – те просто не чувствуваха умора – докато се стъмни съвсем. Подготвиха се за нощувка набързо, без да изпълняват нито едно от безбройните правила на инструкцията за безопасност. Свалиха раниците, горните дрехи и коланите, нахвърляха ги безразборно и се мушнаха в спалните чували. Заспаха почти мигновено, унесени от тих и приятен, прииждащ от всички страни монотонен звук.

На петата заран Сергей вървеше пръв. Бяха изминали само няколко метра, когато Мат възкликна. Сергей спря, обърна се озадачен и стоя така около минута. Двамата се гледаха вторачено. После избухнаха в кратък пресилен смях. Бяха тръгнали без раници, а Мат беше забравил дори колана си.

– Хей, приятелчета, какво става там с вас?

Двамата вдигнаха глави.

Над тях светлееше късче синьо небе – те го виждаха за пръв път, откак бяха навлезли в „джунглата“ – сякаш някой с размах беше отдръпнал цветното ѝ покривало. По средата на този син прозорец кръжеше винтолетът. От сваленото прозорче на кабинката се подаваше дребната фигура на Ван.

– Какво се е случило? – провикна се Ван.

Как можеха да му обяснят защо се държат като хлапаци? Само за няколко дни те бяха загубили нещо от себе си, нещо много важно, но изглежда съвсем безполезно за този свят.

Винтолетът се снижаваше.

Какво можеха да кажат на Ван? Да признаят, че този свят ги е променил почти моментално и ги е накарал да се чувствуват съвсем иначе? Че той им е отнел инстинкта за самосъхранение и тук те крачат без капчица боязън, без да се послушат, без да трепват, без дори да помислят, че зад някой „храст“, някъде отпред, отстрани или отзад ги дебне опасност, както е било на всички чужди планети досега.

Мат се върна и донесе изоставените вещи.

Винтолетът се беше снижил съвсем, двамата усещаха полъха на завихрения от перките въздух.

Мат многозначително потупа двете претъпкани, издути до пръсване раници. Сергей кимна. Разбираше чудесно какво иска да му каже, макар че сам го осъзна едва сега. Храната си стоеше непокътната. Всичко беше останало така, както в деня на тръгването им. Звукът от перките взе да заглъхва. Когато Мат и Сергей вдигнаха погледи, от винтолета беше останал смътен размазан силует. „Джунглата“ отново се затваряше в себе си.

– Момчета, момчета – викаше ги по радиото Ван, – какво става с вас? Димов даде разрешение за слизване, да кацам ли?

– Не ни трябваш – сърдито каза Мат. – И стига с това „Димов, Димов...”

– Стори ми се... – Ван замлъкна, после смутено добави. – Нали знаете каква е инструкцията?

– Не разбираш ли, че тук никакви инструкции не прилягат?

– Откъде ще знае той – намеси се Сергей. – Ван, това е самата истина. Нашите, човешките правила са излишни, безполезни тук. Не се безпокой и моля те, не тревожи другите. Това за инструкциите не е беда. Лошото е дето не знаем с какво да ги заменим...

– Но вие утре може да тръгнете голи голенички. – Ван изруга. – Вчера Мат си забрави раницата и вие съвсем спокойно си говорехте за това, а днес... И какво всъщност можете да кажете за „джунглата”, какво?... Всяко поведение се подчинява на някакви правила, щом не знаете какво може да замени инструкцията, ще се придържате към нея.

– Ван – каза умолително Мат, – повярвай ни. Нас нищо не ни заплашва. Прашинчица няма да падне отгоре ни.

– И ние непременно ще се доберем до същността – добави бодро Сергей. – Поне частица от нея, но непременно ще я намерим. Трябва да отидем по-надалеч. Само ни дайте още две седмици. Още месец.

– Месец! – Те чуха как Ван подсвирна. – Вие мислите, че Димов и другите ще се съгласят? Добре, добре, ще предам на ракетата...

През нощта Сергей и Мат за пръв път спаха неспокойно. Стряскаше ги тих, неравномерно повтарящ се стон, приличен на

оня ужасен звук през първата им нощ на планетата. Той ги разбуди малко преди разсъмване. Вслушвах се дълго, напрегнато, но и спокойно, без капчица страх.

Това беше шестата им утрин. Преди да тръгнат, двамата старателно скътаха и прибраха багажа си, като се оглеждаха един друг. Преметнаха тежките раници, пълни с продукти, които нямаше да ядат, пристегнаха коланите, претъпкани със стотици вещи и хитроумни приспособления, до които нямаше да се докоснат...

Ван вече бръмчеше на своята птичка.

– Как спяхте, приятелчета?

И на двамата им се стори, че в гласа му се прокрадва лошо прикрита ирония.

– Отлично – каза Мат.

– Нищо ли не чухте?

– Някой издаваше по едно време неприятни звуци. Ако си бил ти, и ако мислиш да го повториш, мисли му – закани се Сергей.

От дълбочината на „джунглата” проехтя внезапен рев.

Сергей пръв забеляза чудовището. То се носеше стремително – трудно беше да се разбере дали върви или лети – срещу тях.

Светът отново замря и застана както в първата им нощ на планетата.

Сред фонтани от искри звярът ги доближаваше като ревеше с все сила и размахваше трите си едри уродливи глави с грозни изцъклени очи и с уста, от която час по час бълваше пламъци.

Мат очарован спря. Същински дракон! Класика. Такова зверище на сън не можеш си представи. Той почти с наслаждение наблюдаваше гъвкавите движения на люспестото тяло,

мълниеносния размах на дългата засукана опашка, пъргавия бяг на късите крака с огромни, застрашително закривени нокти.

Чудовището изпъна напред трите си глави, зина, и докато Мат, който беше поизостанал, се опомни, то погълна другаря му.

Едва сега Мат изпита страх. Той стоеше втрещен, вцепенен от изненада.

Драконът спря, втренчи се в него и се сви, сякаш се готвеше за скок. Мат се опомни и с привично движение измъкна пистолета си. Дълъг откос се вряза в туловището на звяра. Той потръпна, отърси се като излязла от пепелище кокошка и отново ревна заканително.

Мат изруга – в бързината беше стрелял с най-безобидни сачмички. Като чу гласа си и разбра, че си е възвърнал дар-словото, той се ободри. След миг в лявата си ръка стискаше бомба, а в дясната пистолетът беше готов да изхвърли смъртоносен лъч. Мат вече натискаше спусъка, когато от полуотворената паст на чудовището се понесе човешки глас:

– Не стреляй!

Беше гласът на Сергей.

– Не стреляй! – викаше той. – Стой си мирно. Остави се да те погълне. Заедно с раницата, моля те...

И докато се опомни, Мат се озова във вътрешността на дракона.

– Имаш ли батерийка? Този нахалник ме налага без багажа ми, а в корема му виждаш каква тъмница е...

Мат се разрови, несъвзел се още от сътресението, напипа джобното си фенерче и светна.

Двамата се намираха в тясно, изпълнено с проводници, печатни схеми, релета и жужащи електромотори помещение. Мат само примигна и конвулсивно преглътна.

– Ето! – възкликна Сергей. – То било съвсем просто.

Той отмести някакво лостче и двамата почувствуваха как моторчетата заглъхнаха, а огромното тяло на чудовището се отпусна. Като се блъскаха из тесния лабиринт на вътрешността му, като пухтяха и се промъкваха между кабелите, най-сетне те се озоваха на свобода.

Отвън драконът приличаше на полусмачкан книжен змей. Очите му бяха затворени, ноктите прегънати на разни страни, а опашката – съвсем сплесната.

– Това е работа на Ван – каза Сергей, – обзалагам се. Само неговото въображение може да роди такова нещо. Те ужасно много се боят за нашия безценен животец, а тъй като не успяхме да им вътълпим, че и муха не може да ни ухапе тук, са решили да ни поразтърсят. Да ни подложат на мъничко изпитание. Те са убедени, Мат, че ние деградираме, че за да не атрофират и рефлексите ни, на нас е нужна опасност. А щом няма истинска работа може да свърши и измислена.

– Сергей – каза Мат, – аз наистина вече малко се страхувам.

– Така ти се струва – неуверено рече Сергей.

Очите му блеснаха.

– Слушай, дай да им изиграем един номер, а? Продължаваме си така, все едно че нищо не е било. Ни чули, ни видели. Ще се пукнат.

– Нищо няма да излезе. Ван сигурно ни слуша.

– Все едно. Нека се държим така, като че ли нищо не се е случило.

Мат вдигна рамене и го последва. Двамата заобиколиха разпростряното тяло на чудовището.

Вървяха внимателно и бавно. Ослушваха се и се оглеждаха.

Отпред Сергей докосна някаква „вейка” и от допира се разсипаха хиляди разноцветни искри. Такава картина те бяха наблюдавали постоянно през цялото си пътуване из „джунглата”, но този път рефлексът се прояви мигновено – Мат светкавично измъкна пистолета си. Проехтя изстрел.

– Защо? – сепна се Сергей и наведе смутено глава – неговата длан също стискаше пистолет.

След час двамата се умориха. Седнаха да си починат. Мълчаха, но знаеха, че мислят за едно и също. По-рано те не се уморяваха.

Разкопчаха раниците, наизвадиха продукти и лениво задъвкаха. Не им беше вкусно, но бяха гладни. А преди те не огладняваха.

Над тях бръмчеше винтолетът. Макар че чуваха добре познатия привичен шум, те мислеха за Ван. По-рано все той ги търсеше пръв, но сега и на Сергей, и на Мат се искаше да му се обадят, да чуят гласа му...

Следващата нощ почти не спяха. Час по час се будеха. Ту им се струваше, че е студено, ту им се причуваха стъпки, гласове. Едва дочакаха утрото.

– Слушай – каза Мат, – господ си е почивал на седмия ден. Защо и ние да не последваме примера му? Нека останем тук до утре.

Досега разчитахме на движението, може би трябва просто да поседим и да почакаме.

– Кого? Какво?

– Това, което търсим, може би е някъде съвсем наблизо. Току виж то само дошло...

– Не вярвам – каза Сергей.

Мат въздъхна.

– Боя се, Сергей, боя се, че не сме се приближили ни на йота до целта си. А сега може би сме съвсем далеч.

– Само от това ли се боиш?

– Там е работата, че...

Сергей кимна.

Бръмченето се усили. През лилаво-виолетовата пелена се вряза винтолетът и кацна на няколко метра от тях. Ван пъргаво скочи от кабината и размаха ръце:

– Стягайте се. Връщаме се.

Сергей и Мат се изправиха объркани. Засипаха го с въпроси.

– Е, е, нищо няма. Причината не е във вас. По предложение на Димов разходката се прекратява. Тя и тъй си беше предвидена, за седмица. Всички се боят за вас, не бива да се рискува.

– Че какъв риск има? – учуди се Сергей.

– Щом казват, значи има – мъгляво обясни Ван. – Трийсет мозъка са повече от три!

Винтолетът плавно се издигна. Премина през лилаво-виолетовото покривало на „джунглата“ и през стъклата се втурнаха лъчите на утринното слънце.

Сергей откъсна очи от гледката и се обърна към Ван.

– Ти ли ни погоди този номер с дракона?

– Димов ме попита от какво бих се уплашил, след като кръжа вече толкова време над „джунглата“. От дракон, пошегувах се, от едно такова екзотично чудовище, което съвсем ще подхожда на декора... Без да ща им дадох идея, на кораба смятах, че е крайно време да ви постреснем.

Настъпи мълчание. След това някой отрони:

– Жалко.

Ван се усмихна:

– Ще се върнем, момчета. Ще дойдем с повече техника. Човекът е едно такова инатище, не се дава лесно да го оставят с пръст в устата. Трябва ни малко повече сила.

– Сила тук не е нужна – каза Сергей. – Трябва да се отиде надалеч, надалеч, толкова надалеч, колкото никой преди нас не е и помислял. Иначе нищо няма да разберем.

Ван пое курс към ракетата.

Сергей и Мат дълго се взираха към мястото, докъдето бяха стигнали в своя едноседмичен път. Там пелената се беше надигнала, набъбнала и сега полека се свиваше и изравняваше с трепкащата вълнообразна маса. Под тях пулсираше огромно море от разноцветни багри.

Инспекторът от отдел „Полезни изкопаеми“

Научно-фантастичен разказ

Иля Варшавски

Част първа

1

Джек Клинч пристигна в Космополис инкогнито. Затова се дразнеше, че всички – от стюардесите до дежурната в хотела – го гледаха с нескрито любопитство. Впрочем, това бе в реда на нещата. Двуметровият му ръст, рижавата грива и пухкавите мустаци винаги предизвикваха повишен интерес особено у жените. Не можеше да се каже, че самият Клинч бе равнодушен към прекрасния пол, но сега той предпочиташе временно да не притежава такава екзотична външност. Но нима трябваше да обръсне мустациите, които бе пуснал с толкова грижи!

Стаята в хотела бе поръчана на името на Юджин Конели, инженер от Лондон, затова Клинч освен малкото куфарче взе и голяма чанта от биволска кожа с много закопчалки.

Чантата бе празна, както бележникът, поставен във вътрешния джоб на тъмносивото сако, ушито при един от най-добрите шивачи на Англия. Цената на костюма погълна по-голямата част от получения аванс. Не че Клинч беше много беден, но през последната година поръчките бяха по-малко, а той бе свикнал да живее нашироко, без да се лишава от нищо.

– Моля, мистър Конели! – дежурната му подаде ключа. – Къде да изпратя за багажа Ви?

– Не се безпокойте. Ще остана само няколко дни.

Клинч тръгна след пиколото, което взе куфара и чантата.

Той придирчиво огледа луксозния апартамент – спалня, кабинет и гостна. Професията частен детектив свързваше Клинч с най-различни хора, но той не можеше да търпи стиснатите клиенти. Този път всичко изглеждаше наред.

– Имате ли нужда от нещо, сър?

– Не, можете да си отидете.

Клинч извади от джоба на панталоните няколко монети.

– Благодаря, сър. Барът е на втория етаж, ресторантът – на първия. Ако желаете обядът да Ви се сервира тук, моля позвънете на този звънец.

– Добре.

– Да Ви помогна ли при подреждането на нещата?

– Не е нужно, ще се оправя сам.

Клинч почака докато вратата се затвори след момчето, извади от куфара бельото си и започна да пълни ваната.

След един час, отпочинал и избърснат той слезе в бара.

Там имаше малко хора. В ъгъла три момчета със значки на пилоти от КОСМОЮНЕСКО пиеха уиски в компанията на три млади момичета, а край бара дремеше някакъв тип в износено туидено сако и смачкани панталони. На носа му се мъдреха огромни очила.

Едно от момичетата учудено погледна Клинч.

– Мили, – обърна се то към кавалера си – следващия път ми донеси от някъде такова чудо, разбра ли?

– Ще ти донеса – кимна той. – Непременно ще ти донеса и похубаво, с мустаци до пода.

Клинч кипна. Той не търпеше подигравки над външността си. Но да прави скандали сега, съвсем не беше нужно. Като изгледа презрително пияната компания, той се приближи до бара.

– Двойно мартини! Само че вместо маслини поставете късче от корен на сладника.

Барманът го погледна учудено.

– Вие сте прав, сър... но...

– Добре! Щом няма сладника, сложете карамфил.

– Веднага, сър!

Дремецият до бара отвори едното си око.

– А пък аз съм те виждал някъде, момко! Не мога само да си спомня къде. Я се обърни!

Той постави ръката си на рамото на Клинч. Без да се обръща, Клинч стисна с два пръста лакътя му и очилатият извика от болка.

– Аха, така ли?! Почакай, все едно, ще науча кой си! Имам репортерска памет!

Клинч пресуши наведнъж чашата си и стана.

– Съветвам те, приятелю, да не се мяркаш пред очите ми, защото всичко може да се случи. Не винаги съм толкова добър, разбра ли?

Той хвърли на тезгяха една монета и гордо се отправи към вратата.

Срещата с комисията бе насрочена за другия ден и Клинч реши да се поразходи и едновременно да разгледа зданието, в което тя трябваше да се състои. Едно от неговите основни правила беше предварителното разузнаване на местността.

Четиридесететажното здание на КОСМОЮНЕСКО, цялото от бетон и матово стъкло направи добро впечатление на Клинч. Такова учреждение не може да го вика за дреболии. Очевидно миришеше на солиден хонорар.

Хапна в малко кафене. Парите бяха малко и трябваше да ги икономисва.

2

– Моля, мистър Клинч, доктор Роу Ви очаква – секретарката се усмихна и отвори тапицираната с кафява кожа врата.

Доктор С. Роу, директор на отдел Полезни изкопаеми към КОСМОЮНЕСКО, седеше зад голямо бюро, на което освен няколко телефона с различни цветове нямаше нищо. Точно такъв, надут, мършав, петдесетгодишен, със студен поглед на избелелите сини очи, си представяше Клинч този човек. Блестящата научна кариера и навикът да се заповядва винаги слагат своя отпечатък.

В дълбоко кожено кресло, отделено от бюрото толкова, че да се чувствава разликата между общественото положение на посетителя и на стопанина на кабинета, седеше старшият инспектор от Интерпол Вили Шнайдер. Клинч се беше срещал вече с него.

Очевидно работата беше сериозна, щом бе повикан Интерпол. Клинч знаеше, че Шнайдер не се занимава с дребни престъпления.

Третият човек в кабинета бе двадесет и пет годишно момиче, хубаво като кукла. То седеше на дивана, подвило очарователното си краче, обуто в ажурен чорап. Черните му къдрици падаха по раменете, а в сините му очи, когато погледна към Клинч, имаше нещо, от което той усети сладка тъпа болка в гърдите си.

Клинч се поклони.

– Радвам се, мистър Клинч, че приехте нашата покана – каза Роу.

– Разрешете ми да Ви представя мадмоазел Лоран. Тя завежда нашия Личен състав. А това е хер Шнайдер от Интерпол.

– Ние вече се познаваме.

– Да, наистина – потвърди Шнайдер. – Веднъж мистър Клинч ни направи голяма услуга по делото с хонгконгската шайка търговци на наркотици.

– Тогава отлично! – Роу се изкашля и се замисли, очевидно не знаеше с какво да започне най-напред. – Трябва да Ви предупредя, мистър Клинч – продължи той след кратка пауза, – че работата, за която се обръщаме към Вас, има... строго поверителен характер.

Клинч не обичаше такива изказвания.

– За работата аз още нищо не зная – сухо отвърна той, – но гаранцията за запазване на тайната е едно от задължителните условия в работата на частния детектив.

– Превъзходно! – Роу погледна ръцете си, сякаш търсеше някакво мръсно петно по тях. – Тогава да пристъпим направо към същността. Мисля знаете, че ние, имам пред вид КОСМОЮНЕСКО, се занимаваме с търсене и разработване на полезни изкопаеми в Космоса.

– Зная.

– Една от планетите, на която ние извършваме такива проучвания, се нарича Мези.

– Странно название! – усмихна се Клинч. – Повече подходя за ездитен кон. Кой я е нарекъл така?

Роу се намръщи.

– Няма нищо странно. Мези означава метални залежи на иридий. Надявам се, че Ви е известно какво представлява иридият?

– Да кажем.

– По образование мистър Клинч е геолог, – намеси се момичето.
– Впрочем, това бе една от причините, поради която...

– Не е съвсем така, мадмоазел – прекъсна я Клинч. – Някога аз наистина завърших трети курс на геофизическия факултет. Но няма да сбъркам иридия с оловото.

– Толкова по-добре – Роу изпитателно погледна Клинч. – Тогава Вие би трябвало да знаете, че мощните иридиеви залежи са съвсем уникално явление. В дадения случай то е резултат от жизнената дейност на бактерии, които разлагат иридиево-осмиевата сплав и не се срещат на Земята.

– Ясно.

– Мези е твърде своеобразна планета – продължи Роу. – деветдесет и осем процента от повърхността ѝ е заета от океан, чиято дълбочина дори край бреговете стига до шест километра. Затова каквото и да било подводно сондиране е изключено. Малкото парче суша на Мези се състои от базалтови скали със следи от тектонски разлом. Единственият район, подходящ за прокарване на шахтата, е една педя място в дълбочината на клисурата.

– Били ли сте там, сър? – попита Клинч.

– Не, но познавам добре обстановката по отчетите на експедицията.

Клинч въздъхна. Искаше му се по-бързо да стигне до същността на въпроса. Нали са го извикали за нещо, пък и Интерпол...

– И така, с какво мога да Ви бъда полезен? – направо попита той.

– Почакайте. Сега ще Ви стане ясно.

– Ако изобщо нещо може да стане ясно – иронично добави мадмоазел Лоран.

Роу сякаш не чу забележката ѝ и продължи със същия наставнически тон.

– В състава на атмосферата на планетата осемдесет цяло и три десети процента е кислород. Той се отделя от планктона в океана. Животни няма. Силата на тежестта на екватора е около три четвърти от земната. С една дума, условията за живот и работа са подходящи. Ние изпратихме работна група и пренесохме оборудване на стойност сто милиона.

– Сто милиона фунта?

– Не, долара. Изобщо цялата операция ни струва около милиард.

– Е, и какво?

– Още от началото там стават странни неща. При прокопаването на главната шахта избухна взрив, в резултат на който шахтата е наводнена с подпочвени води. А после инженерът на експедицията се самоуби.

– По какъв начин?

– Застрелял се.

– Оставил ли е някаква бележка?

– Там е работата, че не е оставил.

– И Вие предполагате, че това не е било самоубийство?

– Предполагам! Аз почти съм уверен!

– Нищо, може да се направи ексхумация на трупа и съдебно-медицинските експерти винаги ще определят...

– Труп няма. Той е изгорен на място. Прахът е доставен на Земята.

Клинч подсвирна.

– Да, от пепелта не можеш да измъкнеш много сведения.

– Тъкмо тук грешите, Джек – намеси се Шнайдер. – Именно от пепелта ние извлякохме главната улика. – Той извади от джоба си обгоряло късче метал. – Вижте внимателно. Напомня ли Ви на нещо?

Клинч протегна ръка и Шнайдер сложи на дланта му своя трофей.

– Прилича на деформирана обвивка на куршум тридесет и пети калибър.

– Правилно! – кимна Шнайдер. – И какви изводи можете да направите от това?

– За изводи мисля, че е още рано, макар че разбирам какво имате пред вид. Ако човек стреля в себе си с пистолет от такъв калибър, куршумът преминава през него, така ли?

– Разбира се. И следователно?...

– Изстрелът е бил произведен от разстояние.

– Това се искаше да се докаже! – Шнайдер се усмихна доволно.

Клинч се замисли. Имаше чувството, че напразно е дошъл тук. Щом Интерпол се е заел с тази работа, нека продължава. Ролята на съветник на Шнайдер съвсем не му харесваше. Може би трябва още днес да се върне в Лондон, добре че клиентът заплаща самолета отиване и връщане. Есента е благодатно време за частния детектив. Все ще попадне на нещо интересно.

– Много съжалявам, мистър Роу – каза той, ставайки от креслото,
– но едва ли ще Ви бъда с нещо полезен. Струва ми се, че Интерпол е намерил достатъчно поводи, за да започне разследването. Мисля, че хер Шнайдер ще се справи отлично с всичко.

– Интерпол няма да се занимава с тази работа – каза Шнайдер.

– Защо?

– Седнете, Джек, всичко ще Ви обясня. Според устава на нашата организация ние нямаме право да действваме извън пределите на Земята. Междупланетна полиция още не е създадена. Така че Вие ще трябва да летите на тази планета.

Клинч изумено го погледна.

– Какво?! – Вие искате аз да замина на тази... как я наричаха... Сузи?

– Мези – поправи го Роу.

– Но това ще отнеме сума време!

– Около една година. – Роу извади от чекмеджето на бюрото бележник и започна да прелиства. – Аха, ето! Двадесети октомври – старт на „Хермес“. Значи до излитането Ви остават десет дена. След това пет месеца път. „Хермес“ облита група планети, На Мези няма кацане. Ще слезете с пощенската ракета. След месец със същата ракета ще излезете на постоянна орбита, откъдето „Хермес“ ще Ви вземе и ще Ви достави на Земята.

– И всичко това, за да се изясни кой е застрелял инженера?

– Не само заради това, мистър Клинч. Ние нямаме радиовръзка с експедицията. По пътя има много смущения. Пощата, както сам виждате, пътува няколко месеца само в едната посока. На мен ми е

необходимо да знам какво става там. Може ли да се изпомпи водата от шахтата и изобщо, между нас казано, струва ли си да се продължава това начинание. Сега там има само трима души, единият от тях е химик, другият е лекар, а третият – биолог. В тази работа те не са компетентни.

– А кой работи в шахтата?

– Автомати.

– Роботи?

– Щом желаете, можете да ги наречете така, само не мислете, че те са се разбунтували и са убили своя господар. Това са механизми с висока степен на автоматизация.

– Значи предполагаемият убиец е един от тримата членове на експедицията?

– Очевидно.

– Така... – Клинч извади от джоба си златно цигаре. – Разрешавате ли, мадмоазел?

Лоран погледна Роу.

– Пушете! – отвърна той и небрежно бутна пепелника към Клинч.

Клинч смукна дълбоко и издиша голямо кълбо дим. Известно време той наблюдаваше с интерес облака, който се разтапяше във въздуха. Миниатюрно подобие на вселената с нейните галактики. Може би в една от тези спирали има също планета с такова глупаво име, подобна на планетата, до които трябва да пети пет месеца, за да разследва самоубийство, което прилича на престъпление. Подсъзнателно Клинч чувствуваше, че Роу нещо премълчава. Едва ли е необходимо да се ангажирва един от най-добрите частни

детективи за такава работа. Интересно до колко те са наистина заинтересовани от цялата тази история?

Клинч загаси фаса и се обърна към Роу:

– Впрочем пресметнахте ли колко ще ви струва всичко това? Имам пред вид моя хонорар.

– Предполагам, че четиридесет и петте хиляди долара, отпуснати от дирекцията, ще стигнат.

Наистина това беше повече от сумата, която самият той смяташе да поиска.

– Освен това – продължи Роу – ние имаме пред вид, че Вие не можете да отидете там в качеството си на... таен агент. Затова по предложение на мадам Лоран ще Ви назначим за инспектор в отдел Полезни изкопаеми със заплата две хиляди долара на месец и с всички надбавки, които получава нашият персонал в космоса.

Клинч погледна мадам Лоран. Тя седеше в същата поза. Очарователно дяволче, което току виж изплези език зад някой гръб. Началник на Личен състав. Очевидно с мнението ѝ се съобразяват. Интересно кой я покровителства? Дали не е самият Роу? Тогава вкусът му не е лош.

Клинч стана.

– Ще помисля, мистър Роу. Но първо ми е нужно да се запозная по-подробно с обстоятелствата по делото.

– Разбира се! Мадам Лоран и хер Шнайдер ще Ви съобщят всички необходими

данни. След два дни чакам окончателния Ви отговор.

– Е, Джек, виждам, че у Вас възникнаха толкова много въпроси, та не знаете кой пръв да зададете – Шнайдер се усмихна и отпи голяма глътка бира от еднолитровата глинена халба.

Клинч замислено въртеше между пръстите си своята чаша. Те се бяха разположили удобно в малка изба. Други посетители нямаше. Очевидно Шнайдер знаеше къде може да се поговори спокойно. Може би и барманът беше негов човек. Е, тогава може да говори съвсем откровено.

– Преди всичко не разбирам за какъв дявол сте се заели с тази работа, Вили. Доколкото знам, Интерпол не е организация, която се захваща с първото попаднало й убийство.

– Това ли е единственото нещо, което Ви смущава?

– Не. Непонятно ми е също защо КОСМОЮНЕСКО хвърля на вятъра толкова много пари. В края на краищата толкоз важно ли е от каква смърт е умрял този инженер? Нима се страхувате, че роднините му ще подушат нещо и ще вдигнат скандал?

– Той няма роднини.

– Тогава?

Шнайдер въздъхна.

– Всичко е много сложно, Джек. Чували ли сте за концерна „Горгона“?

– Спомням си нещо. Добив на полезни изкопаеми в страните от Латинска Америка, така ли беше?

– Точно така! Имайте пред вид, че лъвският пай от добива на иридий на Земята е в техни ръце. През последните години цените на иридия се покачиха невероятно много и концернът получава огромни печалби. Ако шахтата на Мези започне да работи, въпреки

големите транспортни разходи цените ще паднат и концернът ще се окаже пред фалит. Изводите си направете сам.

Клинч се намръщи. Досега той не бе имал работа с промишлен саботаж. Да, работата изглеждаше много по-сериозна, отколкото самият той предполагаше. И въпреки това някак странно излиза. Взривът в шахтата – това е ясно, но какво може да даде убийството?

Изглежда, че Шнайдер прочете мислите му.

– Джек, не мислете, че това е обикновено убийство. „Горгона” е частен капитал, а КОСМОЮНЕСКО – международен. КОСМОЮНЕСКО работи със средства на ООН. Там има противници на разработката на полезни изкопаеми в космоса. Ако това, което става на Мези, попадне в печата, те ще се постараят да го използват при поредното обсъждане на бюджета. Затова Роу нервничи и е готов на всякакви разходи.

– Значи, Вие смятате, че на Мези работи агентура на „Горгона”?

– Почти съм уверен.

– И само въз основа на металното късче, отделено от пепелта?

– Вие забравяте за взрива и наводнената шахта.

– Не, не забравям. Но това може да бъде обикновено съвпадение. Впрочем, кой е констатирал смъртта?

– Лекарят на експедицията Долорес Салиенте.

– Испанка?

– Мексиканка. Тя е извършила и кремацията.

– А кой откри обвивката на куршума?

– Погребалната служба на КОСМОЮНЕСКО.

– Нина има такава служба?

– Да. За съжаление тя е заета много повече, отколкото би ни се искало. Сам разбирате, че работата в космоса не е разходка извън града. Бедната Лоран трябва не само да подбира персонала, но и да се грижи за прилични погребения.

Клинч се замисли отново. Ще трябва да поговори с Лоран. Нужно е да има подробните досиета на всички членове на експедицията. Очевидно в Личен състав имат достатъчно сведения.

В този момент вратата откъм улицата се отвори и мислите на Клинч бяха прекъснати от един учуден възглас:

– Ето ти неочаквана среща!

Клинч вдигна глава. Пред него, като се поклащаше, стоеше очилатият с туиденото сако. Той се опита да се задържи за масичката и събори на пода халбата с бира.

– Удивително! Страшилището на бандитите Вилхелм Шнайдер и кралят на тайните агенти Джек Клинч! Проклет да съм, ако в космоса не се е случило нещо сензационно!

Клинч стана.

– Имате ли телефон? – обърна се той към бармана.

– Да, сър. Моля!

– Извикайте лекар. Ще трябва да оправя челюстта на този тип.

– Престанете, Джек! – Шнайдер хвана Клинч под ръка и насила го изведе на улицата. – Не знаете с кого се забърквате! Това е Макс Дрейк, кореспондентът на „Космически новини“. Не дай боже да узнае нещо. Тогава Роу може да се прости с всяка надежда за увеличаване на кредитите.

– Добре! – Клинч пхна ръката си в джоба. – Ще дойде време и аз все пак ще разбия мутрата му!

– Когато дойде това време, удряйте и заради мен, а сега стойте по-далеч от него. Имате ли още въпроси към мен?

– Засега не. Утре ще поговоря с мадмоазел Лоран и ще съобща решението си на Роу.

– Той вече го знае.

– Виж ти! Да не е телепат?

– Не, аз просто му казах, че сте съгласен.

– Интересно, защо пък решихте така?

– Зная, че Джек Клинч никога не се отказва от голям хонорар. Ето и авансът, който Ви е така нужен сега. – Шнайдер измъкна от джоба си пачка банкноти. – Вие нямате повече от пет долара, нали?

Клинч се засмя.

– А Вие винаги знаете повече, отколкото трябва.

– Какво да се прави! – въздъхна Шнайдер. – Всеки детектив е длъжен да знае повече, отколкото трябва.

4

– И така, с какво ще започнем, мистър Клинч? – попита мадмоазел Лоран.

„С целувка, мила – помисли Клинч. – Тогава ще ни бъде по-лесно да определим с какво да свършим.“

Той се огледа. Обстановката явно не предразполагаше към целувки. Бял пулт с множество копчета, стереоекран, долапи с някакви хитроумни приспособления. В такова обкръжение мадмоазел Лоран, макар че не бе изгубила привлекателността си, изглеждаше по-недостъпна, отколкото когато седеше подвила краче на дивана.

– С личността на убития – отговори Клинч.

– Добре! – Тя натисна едно копче на пулта, взе изскочилата от улея касетка и я постави в отвора на апарата. – Ето го, полюбувайте му се!

Клинч погледна към стереоекрана. Там се мъдреше типична физиономия на неврастеник. Слабо, измъчено лице, дълъг, леко изкривен встрани нос. щръкнали уши, лявата вежда доста по-високо от дясната, рядка коса, вчесана така, че да скрие плешивото теме. Да, такъв би могъл да си тегли куршума.

Лоран натисна друго копче и от репродуктора се разнесе неизразителен глас:

„Едуард Майзел, швейцарец, четиридесет и две годишен. Ерген. Завършил факултета по Механика при цюрихския политехнически институт. Специална подготовка във Висшите курсове на КОСМОЮНЕСКО. Експлоатация на рудодобивните механизми. Двегодишен стаж на Урания. Изпратен като инженер в състава на експедиционната група на Мези. Няма роднини. Отказал да се застрахова.“

Гласът млъкна.

– Това ли е всичко? – попита Клинч.

– А какво бихте искали още?

Отново дяволът пошепна нещо съвсем неприлично на ухото на Клинч, но с усилие на волята той изгони изкусителя.

– Някакви сведения, по... – Клинч се запъна под изучаващия поглед на очите й.

– Интимни? – дойде му тя на помощ.

– Именно.

– Имаме данни от психоневрологичното изследване. Искате ли да ги чуете?

– Моля.

– Обикновено ние не ги казваме никому, но смятам, че в случая можем да направим изключение, нали?

– Разбира се! – потвърди Клинч.

Лоран натисна червеното копче.

„Емоционално възбудим – замърмори гласът. – Сексуален индекс четиридесет и три по скалата на Кранц, коефициент на общителност – нула цяло тридесет и шест, показател за достигане на нормата след шокова възбуда – две цяло и петнадесет, критерии на дружбата по Шмалц и Рождественски...”

– Спрете, моля – каза Клинч. – Съвсем се обърках. Какво е това сексуален индекс?

– Има специална формула. Ако желаете...

– Не желая. Кажете ми само четиридесет и три по скалата на Кранц много или малко е?

– Зависи от това, с какви изисквания се подхожда – усмихна се Лоран.

– С най-големи.

– Тогава е малко.

Клинч не успя да се замисли и сякаш дяволът зададе вместо него въпрос.

– А какъв според Вас ще бъде индексът за мен?

– За Вас? Съдейки по това, как ме гледате през цялото време, не по-малко от сто.

Клинч преглътна. Ако не беше полученият аванс... Но няма защо да се мисли сега за това. Все пак не се удържа и самодоволно каза:

– Ирландска кръв!

– Представям си – каза Лоран. – Но не Ви ли се струва, че малко се отвляхохме от темата?

– Хм, извинете мадмоазел! Така, с Едуард Майзел свършихме. Впрочем, защо са го кремирали там, на Мези?

– Така изисква уставът. За да не се пренесе инфекция. Ние снабдяване експедициите със специални портативни пещи и лекарят трябва да извърши кремацията лично.

– Ясно. А после?

– После контейнерът с праха се изпраща на Земята.

– И къде отива?

– В погребалната служба. Там те пренасят праха в нова урна. Имаме работа и с роднините. Не е много приятно задължение.

– Така мисля и аз. Но нали в този случай няма никакви роднини?

– Да, той беше самотен. Погребяхме го тук, в КОСМОПОЛИС.

– Присъствува ли някой на погребението?

– Мистър Роу, Шнайдер и аз.

– Не е имало навалица.

Мадмоазел Лоран се намръщи.

– Разбирате ме, нали, че след намирането на обвивката на куршума ние не можехме... С една дума на покойника е все едно, а интересите на работата...

– Накратко, във вестниците не съобщихте нищо и се надяхахте всичко да прикриете?

– Да, докато не се изясни всичко.

– И кой трябва да го изясни?

– Вие, мистър Клинч. Настоях да извикат именно Вас, защото ми се струваше, че по-добре от Вас никой няма да успее да се справи. Така и казах на мистър Роу.

С привичен жест Клинч подръпна мустаците си. Не всеки ден му се случваше да изслуша комплименти от такива очарователни устенца. И все пак в балсама, който се изливаше в душата му, се чувствуваше някаква горчивина. Очевидно момичето е много предано на този сухар Роу.

– Добре, ще се опитаме да се оправим – каза той. – И така, Майзел е бил собственоръчно изгорен от Долорес...

– Салиенте.

– Долорес Салиенте. Дайте да видим що за птица е тази Долорес.

Мадмоазел Лоран изтъка от светлинни лъчи обемния портрет на Долорес.

– Да, а... – замислено каза Клинч.

– Хубава ли е?

– Хубава не е точната дума! Дори да бях самият сатана, не бих мечтал за нищо по-хубаво!

– Смятате ли, че и сатаната има ирландска кръв? – подигравателно запита Лоран.

– Несъмнено! Всички ирландци са потомци на сатаната. По негов съвет Адам в първия вариант бил риж. Бог се изплашил и веднага го изгонил от рая.

– Сатаната или Адама?

– И двамата.

– Без Ева?

– Разбира се. Затова винаги търсим жената.

Лоран се усмихна и включи репродуктора.

„Долорес Салиенте, мексиканка, двадесет и седем години. Разведена. Моминска фамилия – Гарсия. Бивш мъж – Хозе Салиенте, фабрикант. Родители: майка – Ана Мария Гарсия, баща – Христофор Гарсия, местожителство – Мексико. Долорес Салиенте е завършила медицинския факултет на Мадридския университет. Специалност – космическа медицина. Работила в санитарния отдел на КОСМОЮНЕСКО. Изпратена като лекар в състава на експедиционната група на Мези. Застрахована за двеста хиляди долара.

– Предполагам, че индексът по скалата на Кранц не е нужен? – попита Лоран.

– Не. Как не Ви беше жал да изпратите такава красавица в джендема?

Лоран скри една прозявка.

– За тези неща трябва да мислиш, когато си избираш професия – равнодушно каза тя. – Ние не само че не правим отстъпки на красотата, а по-скоро точно обратното.

– Не разбрах.

– Тук няма какво да се разбира. Винаги се стремим да включим в групата красива жена. Мъжете много бързо се отпускат в космоса, а присъствието на жена ги стяга. Неволно съревнование, свойствено за силния пол.

„Което понякога води до самоубийство, приличащо много на углавно престъпление“ – мислено допълни Клинич.

– И с кого трябваше да се съревновава покойникът? – запита той. Мадмоазел Лоран изразително вдигна рамене.

– Там един през друг са по-хубави. Погледнете макар само Милн.

Томас Милн, притежател на университетска диплома на химик и на розова свинска муцунка не приличаше на покорител на женски сърца. Осемдесет килограма най-нежен бекон. Такъв човек не ще откъснеш от вкусна храна и меко легло, но зад гърба си има три космически експедиции. Наградата Роулинс. Жена и три деца. Или фанатик в науката, реши Клинч, или трупа пари за старини. Мъчно можеше да си представи Милн, стоящ в засада с пистолет в ръка. Впрочем, кой го знае. Всичко се случва.

Но пък Енрико Лорети беше идеалния любовник, възплътената мечта на седемнадесетгодишните момиченца. Възрастта на Исус Христос, черни очи и профил на гондолиер. Липсва му само китара в ръцете: „Санта Лучия, санта Лучия!“ И съвсем необикновена биография. Два развода по италиански. Първата му жена се удавила по време на къпане, втората се отровила от пържена писия. Скандална история с непълнолетната дъщеря на милионер. Причини, напълно достатъчни, за да плюе на университетската кариера и да прекара няколко години в космоса. Интересен тип. „Стоп – прекъсна се Клинч. – Твърде очевидна версия. Противоречи на класическите традиции на детективския роман. Но все пак кой от тримата? Добре, няма да бързаме.“

– Това ли е всичко? – попита мадмоазел Лоран. Клинч погледна часовника. Девет и половина. Свиня, задържа момичето до късна вечер!

– Още един въпрос.

– Какъв? – Лоран направи гримаса.

– Ще се съгласите ли, мадмоазел, да вечеряте с мен?

– Слава богу! Най-после се сетихте! И моля Ви, престанете с това идиотско „мадмоазел“, наричам се Жюли.

5

Джек Клинч не напразно бе живял няколко години във Франция. Сега той имаше пари и най-големият чревоугодник не би намерил недостатък в поръчаната от него вечеря. Стриди по марсилски, лангуста а ла кокот, петел във вино и филе от дива коза с трюфели.

За десерт салата от плодове с брезов сок и бланманже. Колкото до вината, дори виделият много метрдотел дишаше като изморен до смърт кон, когато накрая Клинч избра подходящия асортимент.

Очевидно Жюли бе гладна и с нескрито удоволствие излапваше всичко, което Клинч ѝ поднасяше в чинията. От няколко чаши вино тя стана много оживена и още по-съблазнителна.

Когато сервираха кафето, Клинч сякаш случайно сложи ръката си върху нейната и каза:

– А сега, Жюли, разкажете какво Ви доведе на работа в КОСМОЮНЕСКО?

Отведнъж Жюли някак помръкна. От нейното предишно оживление не остана и следа.

– Това е много тъжна история, Джек.

– Извинете – смути се Клинч. – Наистина, аз не исках... – Щом Ви е неприятно...

– Не, нищо. Понякога даже става по-леко, ако разкажеш някому. И така, чуйте сантименталната повест за нещастната девойка. Баща ми бе търговец, натрупал състояние от доставка на бразилско

кафе. Той се оженил за майка ми, когато бил на четиридесет години, а тя на двадесет. Аз бях единствено дете. Имахме чудесна къщичка в околностите на Париж, три автомобили и всичко необходимо. Глезеха ме много. Завърших едно от най-добрите частни училища и постъпих в Сорбоната. Баща ми уреждаше работите си винаги така, че можехме да прекарваме ваканциите всички заедно някъде на море.

Бях във втори курс, когато се случи нещастieto. Баща ми и майка ми отлетяха за Хаваите, а аз трябваше да се присъединя към тях след няколко дни, когато взема последния си изпит. И ето, нелепа катастрофа при кацането на самолета. Родителите ми загинаха. След смъртта на баща ми стана ясно, че работите му са съвсем объркани. Напоследък той залагаше крупни суми на борсата и все несполучливо. Продадох цялото ни имущество, но това едва стигна да покрия дълговете. Трябваше да се разделя с университета и да си потърся някаква работа. Приятели на баща ми ме наредиха в управата на личния състав като секретар. Но доктор Роу се отнесе много добре към мен и както виждате...

– Да... Историята не е от веселите. Роу познаваше ли баща Ви?

– Не, те не се познаваха.

„Така, така – помисли си Клинч. – Старата история за мекосърдечния старец и момичето, изпаднало в беда. Никой не иска да изтърве лакомото късче.“

В това време в ресторанта се появи вездесъщият Макс Дрейк. Той подигравателно се поклони на Клинч, а на Жюли махна с ръка.

– Вие вече сте успели да се запознаете с Дрейк? – попита тя.

– Да, този тип ме преследва навсякъде.

– Представете си, мен също.

– В такъв случай за минутка ще Ви оставя сама. – Клинч стана и се упъти към Дрейк.

– Нужен сте ми за малък разговор.

Дрейк се усмихна и тръгна с Клинч към тоалетната.

Ъперкътът е страшен удар, особено ако противникът стига едва до рамото ви. Клинч повдигна безчувственото тяло и пхна главата му под чешмата.

– Изплюй кръвта, синко, – каза той, когато Дрейк най-после отвори очи. – И не забравяй вече, че нито мадмоазел Лоран, нито аз желаем да виждаме муцуната ти. Ясно ли е ?

В отговор Дрейк промърмори нещо съвсем непонятно.

Клинч се върна на масата.

– Извинете, Жюли! Трябваше да уредя с Дрейк една работица. Мисля, че той повече няма да Ви досажда.

– Вие сте истински рицар, Джек. За награда Ви се разрешава да ме изпратите до дома.

Те вървяха из нощния шумен Космополис. Гостоприемно отворените врати на ресторантите, кафенетата и кръчмичките, препъващите се синкопи на джаза, огньовете на светлинните реклами, всичко това напомняше на Клинч родния Сохо. Стана му тъжно при мисълта, че след няколко дни ще трябва да се раздели с всички радости на щедрата Земя и да се отправи към съвсем чужд свят, където някой подло, из засада е застрелял нищо неподозиращ човек.

Ослепителна виолетова светлина удави града. За един миг рекламните огньовете избледняха. Исполинска ракета начерта огнена

диря в небето. Клинч погледна Жюли. Лицето ѝ му се стори тъжно и загрижено. Той здраво стисна ръката ѝ и в отговор почувствува слабо стискане.

На кръстовката черен олдсмобил изскочи иззад ъгъла и препречи пътя им. От рязката светкавица Клинч неволно затвори очи. Олдсмобилът се втурна напред. На Клинч се стори, че зад волана седеше Дрейк. В ръката му имаше фотоапарат.

Клинч тихичко изруга.

– Видяхте ли? – попита Жюли.

Той кимна.

– Дрейк е подушил нещо – замислено каза тя. – Този тип може много да ни напакости.

– Следващия път ще му извия шията.

– Бъдете внимателен, Джек! – каза Жюли и Клинч отново почувствува нежното стискане на ръката ѝ.

Настроението бе помрачено. Вървяха мълчаливо и всеки си мислеше нещо.

– Ето тук, на двадесетия етаж, прекарвам живота си самичка – неочаквано каза Жюли. – Може би ще дойдете да изпием по чашка чай?

Сърцето на Клинч се провали някъде долу, а после заработи с прекъсвания, като мотор, на който карбураторът се е запушил.

– Ще бъде чест за мен! – дрезгавият му глас беше в пълна хармония с тази надута фраза.

* * *

Останалите до отлитането дни бяха пределно наситени с най-различни неща. Клинч изучаваше рапорти на експедицията, ровеше

се във фактурите на снабдителното управление, звъня по телефона в Мексико Сити и в Рим. По негова молба Шнайдер летя някъде с някаква тайнствена задача. Донесените от него сведения подобриха настроението на Клинч. Той принадлежеше към онези хора, които са щастливи, само когато пред тях стоят главозамайващи задачи.

Всяка вечер прекарваше с Жюли. Тя се оказа очарователна приятелка, весела и нежна. Скитаха по улиците, влизаха да вечерят в малки кръчми, возеха се с автомобила на Жюли из околностите на КОСМОПОЛИС.

Най-после настъпи денят, когато Клинч, снабден с удостоверение за инспектор на КОСМОЮНЕСКО, попълнено на името на същия мним Юджин Конели, трябваше да се качи на борда на „Хермес“.

До космодрума го изпратиха Жюли и Шнайдер. Вили мълчаливо стисна ръката му, а Жюли му пошепна нещо, което явно не бе предназначено за чужди уши.

ЧАСТ ВТОРА

1

Джек Клинч с мъка отвъртя ключалките на пощенската капсула. Имаше чувството, че се бе подложил на смъртно наказание чрез разкъсване на четири. Капсулата явно не бе съобразена за пътници с неговия ръст. Болеше го врата, ръцете му бяха изтръпнали и му се струваше, че краката му ще останат завинаги свити. Най-напред той изхвърли торбата с пощата, а после, надвивайки болката в коленете, изпъзля от капсулата и се огледа. Картината не беше радостна. Голи кафяви скали, нито дръвче, нито тревичка. На хоризонта се очертаваше тъмnochервеният диск на някакво светило. Силен студен вятър донасяше глух рев. Клинч си спомни, че почти

цялата повърхност на планетата е заета от океан и това съвсем не подобри настроението му. Мислено (за кой ли път вече!) той изруга Роу. На него, разбира се, му е добре да си седи в кабинета и да разсъждава за съвсем подходящите условия на работа.

Клинч изруга още веднъж, този път гласно, извади от капсулата раницата си и започна да се спуща в клисурата, като се ориентираше по светлинния фар. Той беше лош катерач, а му пречеха раницата на гърба и торбата с пощата в ръката. Ако се съдеше по описанието, някъде наблизо минаваше пътят, но в здрача Клинч не успя да го намери. Няколко пъти стъпи накриво, удари коляното си и едва не си счупи врата, когато падна надолу от една издатина. Той съвсем загуби пътя и излезе в района на шахтата на около километър и половина встрани от базата.

Малкото равно място между скалите бе затрупано от покрити механизми. В средата се намираше сондажната инсталация. Атомната електроцентрала беше в изкуствена пещера, металната врата бе заключена. Клинч реши да отложи подробното запознаване с работното място. Той беше много уморен.

Тук, в клисурата, вятърът духаше като в аеродинамична тръба. Макар че го буташе откъм гърба, Клинч не се движеше по-леко. Голямата раница играеше ролята на платно, а големите камъни по дъното на клисурата му напомняха подводни скали, заплашващи всеки момент да обърнат кораба.

Когато най-после Клинч стигна до базата, видът му беше окаян. Мокрите от пот мустаци бяха провиснали, дрехите му бяха изцапани, коляното на десния крачол бе скъсано. Шлемът си той

загуби някъде между скалите и вятърът развяваше къдриците му. Същински крал Лир, търсец подслон за през нощта.

Вратата на алуминиевата къщичка бе заключена.

„Странно! – помисли си Клинч. – От кого трябва да се заключват“.

Почука. Никой не се обади. Почука по-силно. Сякаш базата бе напусната от хората. Прозорците бяха затворени с капаци, през които не можеше да се види нищо. Клинч заудря вратата с крак. Неочаквано ти се отвори. На прага, търкайки очи стоеше Томас Милн. Очевидно той току що беше станал от леглото. Смачкана пижама, извехтели пантофи. На всичко отгоре лауреатът на наградата Роулинс вонеше на бъчва. Той изумено гледаше Клинч, като се опитваше да съобрази от къде се е взел.

Клинч се представи. Инспектор Юджин Конели от отдел Полезни изкопаеми и т. н.

Милн се почеса по главата.

– Донесохте ли заповед за евакуация?

– Не. Трябва да установи какво е нужно за продължаване на работата.

Химикът се засмя.

– За продължаване на работата? Интересно как си го представляват онези. Нима не знаете, че шахтата е наводнена?

– Зная.

– И какво?

– Може би ще ме пуснете? – раздразнено каза Клинч. – Нямам намерение да обсъждам нещата, изложен на този дяволски вятър.

– Извинете! – Мили се отдръпна и пусна Клинч. – Искате ли да хапнете?

– Няма да откажа.

Клинч последва Милн по полутъмния коридор.

– Ще трябва да се настаните тук – Мили отвори една от вратите.

– Ако, разбира се, не се страхувате от призраци.

– Това стаята на Майзел ли е?

– Да. Оставихме всичко, както си беше.

Клинч се огледа. Стая като стая, прилича на бунгало от второкласен къмпинг. Легло, маса, кресло, прибираща се в стената вана. Чешма с два крана. Топлата вода очевидно идва от атомната електроцентраля. Изобщо може да се живее.

На масата, до дебела тетрадка лежеше пистолет марка „хорн“. Клиич се направи, че не го е забелязал. Великолепна улика, ако провери отпечатъците от пръстите.

– Кают-компанията е в края на коридора – каза Милн. Аз ще бъда там. А това пощата ли е ?

– Съвсем забравих, моля, вземете я! – Клинч му подаде торбата.

Докато се изкъпе и смени дрехите си, изминаха около четиридесет минути.

Когато се появи в каюткомпанията, там бяха събрани вече всички.

– Запознайте се! Мистър Конели, инспектор от КОСМОЮНЕСКО – представи го Милн. – Сеньора Салиенте, лекар, и Енрико Лорети, биолог.

Прекрасната Долорес награди Клинч с ослепителна усмивка. Лорети се откъсна за момент от вестника и небрежно кимна.

Милн сложи на масата пред Клинч кутия от самозагриващи се консерви, пакетче сухар и термос.

– Вие пристигнахте вместо Майзел ли? – попита Долорес.

Клинч сдъвка твърдия сухар и отговори:

– Не, с инспекционна цел.

– Така ли? И с каква по-точно?

Клинч си наля кафе от термоса.

– Трябва да изясни в какъв срок може да започне работата в шахтата.

Неочаквано Лорети започна да се смее.

– Не лъжете! – Той подаде вестника на Клинч. – Вие не сте никакъв инспектор Конели, а полицейският таен агент Джек Клинч. Ето, вижте.

Клинч разгърна вестника. Беше „Космически новини“. На първа страница се мъдреше голяма негова снимка, а под нея написано с едри букви:

„ДЕТЕКТИВЪТ ДЖЕК КЛИНЧ СЕ ОТПРАВЯ ЗА МЕЗИ, ЗА ДА РАЗСЛЕДВА ПРЕДПОЛАГАЕМОТО УБИЙСТВО НА ЕДУАРД МАЙЗЕЛ“.

Да... Явно Дрейк имаше истински нюх на репортер. И само като си помисли, че той самият бе донесъл този брой на вестника! Досега такава грешка в своята работа Клинч не бе допускал нито веднъж.

Лорети стана и демонстративно излезе от каюткомпанията.

Милн впи своите мънички очички в Клинч.

– Е, Пинкертон, ще трябва да играеш с открити карти.

– Ще трябва – усмихна се Джек. – Но не забравяйте, че са ми дадени и инспекторски пълномощия.

– Ще се постареем да не забравим.

Милн стана и заедно с Долорес напусна каюткомпанията, като остави Клинч да допива изстиналото кафе.

2

ИЗ ДНЕВНИКА НА ДЖЕК КЛИНЧ

21 МАРТ

И така, по волята на нелепа случайност аз се превърнах от детектив в следовател. Целият разработен план се провали. Трябва да водя играта открито. Надеждата ми е, че убиецът неволно сам ще се издаде. Трябва да премина към тактиката на изчакване, нищо да не предприемам, да чакам, докато нервите на престъпника не издържат и той започне да прави грешка след грешка. Впрочем все нещо има. Пистолетът „хорн“. Някой го е измил със спирт и е изчистил отпечатьците от пръстите. При това толкова е бързал, че не е забелязал няколко нишки памук, полепнали по предпазителя. Всичко е било направено, докато пиех кафето. Когато се върнах в стаята, миризмата на спирта още не беше изчезнала.

В пълнители липсва един куршум, в цевта има следи от изстрел. Претърсих цялата стая, за да намеря изстреляната гилза. Напразно. Или изстрелът е произведен на друго място, или гилзата предварително е взета. Първата версия е по-вероятна. Стаята е твърде малка, за да не може куршум тридесет и пети калибър да мине от единия до другия край.

Няма да бързам с изводите, време е за сън!

22 МАРТ

Спах отвратително. През цялата нощ ми се счуваха стъпки в коридора и някакъв шепот. Няколко пъти ставах и отивах до

вратата, стъпките спираха. За всеки случай заключих вратата и пъгнах пистолета под възглавницата.

Сутринта закусих сам. Пак консерви и кафе, което сам си сварих на котлона. Обитателите на базата не се показват.

Прегледах тетрадката, която е на масата. В нея има данни за геофизическото изследване с многобройни бележки, направени от ръката на друг човек. Очевидно това е почеркът на Майзел. Твърде характерен, неразбираем и с наклон наляво. Жалко, че не съм графолог, струва си да се занимаеш с този почерк.

Ако наводняването на шахтата е диверсия, то тя е направена от знаещ човек. До главния клон се намира подземно езеро с милиони кубически метри вода. Взривът е разрушил преградата между главната шахта и езерото. Ако е така, водата едва ли ще може да се изпомпи.

Като прелистих тетрадката, открих нещо любопитно: по полетата на няколко места е нарисуван женски профил. Рисунката не е изпипана, но все пак се долавя нещо с профила на прекрасната Долорес. Масилото е същото, с което са направени бележките от Майзел. Любопитно. Веднага се оформя следната версия: ревнивец, който стреля по щастливия съперник... Но това са глупости! Външността на Майзел не му позволява да спечели при такива надбягвания. Тогава? Несподелена любов. И все пак повод за самоубийство. Но самоубийство няма, значи... Значи хипотезата е неприемлива.

Около два часа на обяд чух, че някой минава по коридора. Отворих вратата и се сблъсках с учения Томас Милн. Той беше

толкова пиан, че вървеше, държейки се за стената. Попитах го кога обядват.

Той повдигна смъкнатите си панталони и ми отговори:

– Когато поискат. Що се отнася до мен, ще се постарая да правя това в такова време, когато Вие няма да бъдете там. Ясно ли е?

– По-ясно не би могло да се каже!

Обядвах сам. В кухнята, която е до каюткомпанията, има хладилна камера. Най-различни продукти, но не се забелязва да се използват. Тиганите и тенджерите са покрити с дебел слой прах. Намерих замразено месо и си изпържих бифтек, цели два фунта. Пийнах си бира. След това ми стана някак по-весело да живея.

Измих съдовете и се отправих към стаята си.

В каюткомпанията открих Енрико Лорети да лапа консерви. Като ме видя, трепна и изпусна вилицата.

Попитах го защо никой, не приготвя обяд.

Сви рамене.

– Така е по-безопасно.

– В какво отношение?

– В затворената консервена кутия е по-мъчно да се сипе отрова.

Почувствувах как изяденият бифтек се преобърна в стомаха ми. Но разговорът взе интересна насока и аз реших да го продължа.

– Глупости! Та кой може да сложи отрова?

– Не се безпокойте, ще се намерят желаещи.

Той хвърли кутията в сметопровода и без да ме погледне излезе от каюткомпанията.

Върнах се в стаята си и веднага почувствах, че в нея нещо се е изменило. Тетрадката на масата бе преместена, а във въздуха се носеше едва доловим дъх на парфюм.

Отново прегледах тетрадката. Един лист бе откъснат. За съжаление бях я само прелистил и сега съвсем не можах да си спомня какво би могло да има на тези страници.

Прегледах отново всички бележки. Нищо интересно, ако не се смятат рисунките по полетата.

Легнах си рано, като взех съответните мерки срещу неканени посетители.

23 МАРТ

Първият разпит на Долорес Салиенте. Всичко стана съвсем неочаквано. Приготвих си закуска, когато тя влезе в кухнята.

– Добро утро, мистър Клинч!

– Добро утро, синьора!

– Можете да ме наричате Долорес.

– Благодаря Ви.

Тя седна на табуретката. Залюбувах ѝ се неволно, толкова беше хубава в дантеления си халат. Миришеше на познатия ми вече парфюм.

Предложих ѝ кафе.

Седеше, свела очи, докато пържех омлета.

Обикновено жените не умеят да крият възмущението си. Издава ги напрегнатата им поза. Долорес се опита няколко пъти да каже нещо, но не се решаваше. Трябваше да ѝ помогна:

– Вие искате да ме попитате нещо?

– Да.

– Моля!

– Защо... защо не ме разпитвате?

Засмях се.

– А защо решихте, че трябва да Ви разпитвам?

Тя ме погледна в очите и аз почувствувах, че е костелив орех, много по-костелив, отколкото би могло да се предположи. В погледа на мексиканката имаше нещо, което мъчно можеше да се определи. Някаква смес от страх и твърда решимост да се бори до край. Ранена пантера, приготвена за скок.

– Та Вие навярно ме подозирате в убийство на Майзел – ми каза тя със спокоен тон, сякаш ставаше дума за съвсем обикновени неща.

Трябваше да променя с нещо този тон. Запитах я:

– Защо идвахте в стаята ми вчера?

Тя побледня и прехапа устни.

– Случайно. Свикнала съм да поддържам в нея ред и вчера съвсем машинално...

– Не лъжете, Долорес! Вие сте откъснали един лист от тетрадката. Защо? Какво имаше там, което Вие непременно трябваше да вземете.

– Нищо. Кълна Ви се, нищо особено.

– И все пак?

– Е, там имаше... стихове и аз се страхувах, че неправилно ще разберете... С други думи това е лично нещо.

– Къде са тези стихове?

– В моята стая.

– Да вървим.

Тя се поколеба няколко секунди.

– Какво пък, да вървим!

В коридора срещнахме Лорети. Трябваше да се види израза на лицето му, когато влизах след Долорес в стаята ѝ.

– Ето! – протегна ми тя сгънат на четири лист от тетрадка.

По полето, наред с данните за гравитационните измервания, бяха надраскани стихове, които не бях забелязал по-рано:

Когато със светлината на лампата
Смесва бледата си светлина
Мъртвородената зора,
През прозореца пропълзява бълнуването.
И това, което пълзи към мен
Е огромно, жадно и безлико.
Страхувам се, в тишината
Немите спазми на вика раздират устата ми.
Няма за мен спасение от него
Чувствувам аз слонска тежест...
И казват, че това бълнуване
В бълнуването съм нарекъл любов.

– На Вас ли са посветени тези стихове?

– Не зная. Възможно е.

– Беше ли Ваш любовник?

– Не.

– Обичаше ли Ви?

– Да... струва ми се.

– А Вие него?

– Не.

Върнах ѝ листа със стиховете. Не ми беше нужен, а на нея... Кой ще се оправи в душата на жената, на всичко отгоре и красива.

– Как умря Едуард Майзел?

– Застреля се.

– Къде?

– Край шахтата.

– Кой го намери?

– Милн.

– Как се е оказал там Милн?

– Едуард не се върна да нощува и Милн тръгна да го търси.

– Милн ли донесе трупа в базата?

– Не, той дотича за нас и ние тримата...

– Къде е стрелял Майзел?

– В главата.

– Излязъл ли беше куршумът?

– Не зная. Черепът беше съвсем обезобразен и аз...

– Доизкажете се!

– И аз... Тежко ми беше да го гледам.

– И все пак собственоръчно ли го кремирахте?

– Бях длъжна да направя това.

– Помогна ли Ви някой?

– Енрико.

Замислих се. Имаше една тънкост, която ми даваше повод за размисъл. Долорес, навярно без сама да забелязва това, наричаше Майзел и Лорети по име, а Милн – по фамилия. Това не беше случайно. Очевидно отношенията между членовете на експедицията бяха твърде сложни.

– Как смятате, защо Майзел се е застрелял?

Умишлено временно поотпуснах юздите. Дадох вид че вярвам в самоубийството. Но в погледа на Долорес отново проблесна страх.

– Не зная. Той изобщо беше някак странен, особено напоследък. Давах му транквилизатори.

– Винаги ли беше такъв?

– Не, отначало не се забелязваше. После започна да се оплаква от безсъние, а след взрива в шахтата...

– Приемаше ли сънотворни лекарства?

– О, да!

Още една загадка. Ако убиецът е Долорес, по-леко би й било да го отрови. Тя е лекар и сама е трябвало да определи причината за смъртта. Най-просто от всичко би било да му вкара смъртоносна доза наркотик, а в заключението да постави диагноза: парализа на сърцето. Не, тук нещо не е в ред! И все пак защо се страхува? Спомних си думите на Лорети за отровата, която могат да поставят в храната. Те всички се страхуват от нещо. Не напразно се хранят само с консерви! Пазят се един от друг? Случва се и така, когато престъплението е извършено съвместно.

Реших да разузная в друга насока.

– Какво знаете за взрива в шахтата?

– Почти нищо. Едуард каза, че е от натрупването на газове.

– По това време някой беше ли на работната площадка?

– Ние всички бяхме в базата. Обядвахме.

Във всеки разпит има критична точка, след която или разпитваният, или следователят губят почва под краката си. Чувствах, че настъпва решаващият момент и запитах направо:

– Може ли взривът в шахтата да бъде резултат на диверсия?

Изглежда, че попаднах в целта. Погледът на Долорес стана като на човек, който потъва.

– Не, не! Това е невъзможно!

– Защо?

– Не зная.

Стори ми се, че нещо започна да се изяснява и зададох нов въпрос:

– Имате ли оръжие?

– Да... пистолет.

– Такъв? – извадих от джоба си пистолета на Майзел.

– Да.

– За какво Ви е на Вас? Нали тук на Мези, няма от кого да се пазите?

– Не зная. Всички експедиции се снабдяват с оръжие.

Проклятие! Спомних си, че в документите нямаше никакви данни за номерата на пистолетите. Този, който сега държах в ръката си, можеше да принадлежи на всеки член на експедицията.

– По какъв начин пистолетът на Майзел се оказа в стаята му?

– Аз го прибрах край шахтата.

– А защо след моето идване тук Вие премахнахте отпечатъците от пръсти по него?

Тя учудено повдигна вежди:

– Не разбирам за какво говорите.

– Завчера вечерта пистолетът е бил измит със спирт.

– Кълна Ви се, че за това не зная нищо!

Може би този път не лъжеше.

– Благодаря Ви, Долорес! Моля Ви, не разказвайте на никого за нашия разговор.

– Ще се постарая.

Поклоних се и отидох в стаята си. И така, нова версия: Долорес взривява шахтата. Това научава Майзел и тя в бързината го убива със своя пистолет. После взима пистолета му, а своя оставя на мястото на престъплението.

24 МАРТ

Отново спях много лошо. През нощта някой тихо мина по коридора, постоя пред вратата ми, после опита да я отвори. С пистолет в ръката отворих широко вратата, но в коридора вече нямаше никой. После дълго не можах да заспя. Не съм страхливец, но понякога тук просто ми става страшно. В цялата обстановка има нещо зловещо.

Сутринта реших да огледам шахтата. Впрочем сутрин е твърде относително понятие. Всички ние живеем тук по земното време. А фактически нито ден, нито нощ има. Винаги е сумрак и вечно мяркащият се на хоризонта пурпурен диск по-скоро грее, отколкото свети. Неволно си спомних стиховете на Майзел: „Мъртвородената зора“ – казано е много точно.

Това беше моето първо излизане извън границите на базата. В клисурата духаше вятър и да се върви срещу него съвсем не бе лесно.

С годините у мен се е изработило изострено чувство за опасността. Обикновено инстинктивно се обръщам, преди да стрелят в гърба ми. Ето че и сега, вървейки приведен в плътната пелена от биещия в очите дъжд, чувствавах, че някой се прокрадва зад мен. Както вървах, на няколко пъти разглеждах пространството

зад мен с помощта на джобното си огледалце. Веднъж ми се стори, че зад издатината на една скала се мярна сянка. Пъхнах ръката си в джоба и освободих предпазители на пистолета. За съжаление това не изменяше положението. Шумът на вятъра заглушаваше всички други звукове, а за този, който се, прокрадваше отзад, аз бях отлична мишена.

До шахтата все пак се добрах без всякакви приключения. Тук над „педята място“, където беше сондажната инсталация и стояха бездействащите механизми, скалите надвисваха от всички страни, като образуваха своеобразен тунел. Тук вятърът свирепствуваше с особена сила.

Когато погледнах в отвора на шахтата, видях огледалото на водата на около десет метра от повърхността.

Опитах се да си представя всичко, което беше станало тук, и внезапно ме осени мисъл. Необходимо е да се изясни точно къде е бил намерен трупът, а после да се опитам да намеря гилзата от куршума. Ако това е самоубийство, тя трябва да се намира някъде тук наблизо. За всеки случай реших да прегледам почвата около самата шахта, още повече че с мен беше и електрическият фенер.

Бях изцяло погълнат от търсенето и само присъщото ми шесто чувство ме застави да отскоча встрани преди на мястото където стоях, да се сгромоляса къс от скалата.

Сега вече отпаднаха всички мои съмнения. Искат да ме премахнат по същата причина, поради която са убили Майзел. От ловец аз се превърнах в жертва.

ПРОДЪЛЖАВА В БРОЙ 12

Инспекторът от отдел „Полезни изкопаеми“

Научно-фантастичен разказ

Иля Варшавски

Продължение от брой 11

3

ИЗ ДНЕВНИКА НА ДЖЕК КЛИНЧ

25 МАРТ

Вчера се върнах в базата капнал от умора. Закачих дрехите си да съхнат и се строполих върху леглото. Макар че бях много уморен, спях лошо. В съня ми се мяркаха ту сива сянка с пистолет в ръка, ту Роу, който ми нареждаше да намеря убиеца, ту окървавеният Майзел, който стоеше на ръба на шахтата и призоваваше към възмездие. Събудих се с твърдото намерение без никакво отлагане да доведа до край всичко, което бях решил вчера. Облякох се и без да закузвам почуках на вратата на Томас Милн.

Чух пресипнал глас, който ме канеше да вляза. Господи! Стори ми се, че съм попаднал в клетката на пор. Разхвърляно легло с мръсни чаршафи, маса, затрупана с колби и епруветки, хартиени късове и фасове по пода. Миризма на мръсно тяло и алкохол.

Химикът седеше полуоблечен на леглото и лапаше консерви. В краката му се търкаляше празна бутилка от уиски.

– А, комисарят Мегре! – поздрави ме той с подигравателна усмивка. – Не очаквах! Да се чукаем по този повод! – Милн отиде до долапа и извади нова бутилка. – Дявол да го вземе! Тук някъде

имаше чаша. Впрочем, пийте пръв Вие направо от шишето, аз не съм гнуслив, ще пия след Вас.

Взех бутилката, приближих се до долапа, поставих я на мястото ѝ, заключих вратичката и сложих ключа в джоба си.

Изблеещил очи, Милн ме гледаше.

– Хей! С какво право се разпореждате в моята стая?

– С правото на старши.

– Тук няма старши. Нашият оркестър е без диригент, затова ми дайте ключа и вървете по дяволите!

– Аз съм инспектор от отдел „Полезни изкопаеми“!

Сега вече той избухна.

– Кучи син, а не инспектор! Ако бяхте наистина инспектор, щяхте да видите какво става тук! Време е да се закрива тази черупка, иначе...

– Защо млъкнахте? Аз Ви слушам.

Той уморено махна с ръка.

– Дайте ми ключа.

– Няма да Ви го дам. Нужен сте ми трезвен, за да дойдете с мен до шахтата.

Отново познатият ми израз на уплаха по лицето му.

– До шахтата? Там аз няма да отида!

– Защо?

– Нямам работа там.

– Помните ли мястото, където намерихте трупа на Майзел?

– Е, и какво?

– Покажете ми го.

– Не мога.

– Защо да не можете?

– Забравил съм го.

Приблжих се до него, хванах го за рамото и го разтърсих с такава сила, че зъбите му изтракаха.

– Обличайте се и да тръгваме!

– Не мога – изведнъж измънка той. – Болен съм!

– Не сте болен, а пиан!

– Не, болен съм. Имам кашлица, висока температура и ме боли черния дроб.

– Добре. Сега ще повикан синьора Салиенте. Тя ще определи дали сте болен или не и ако е нужно ще Ви даде лекарства.

Внезапно той изтресня.

– Салиенте? Не, не! По-скоро ще си пъкна главата в устата на лъв, отколкото да взема лекарство от ръцете на тази усойница.

– Защо?

– Все още ми се живее.

Започнах да губя търпение.

– Чуйте, Милн. Или ще престанете да се правите на глупак и да говорите с недомлъвки, или така ще бухна главата Ви о стената, че ще забравите как се казвате.

– Аз не говоря с недомлъвки. Просто се страхувам от тази жена.

– Допущате ли, че тя е могла да убие Майзел?

Милн се разсмя така, че сълзи потекоха от очите му.

– Да убие Майзел?! Ох, умори ме! Дали Долорес е могла да убие Майзел? Знаете ли, че тя се грижеше за това нищожество като за дете? След взрива в шахтата той получи нещо като нервно разстройство. И тя по цяла нощ стоеше с него без да мигне. А Вие –

да го убие! Не, уважаеми Шерлок Холмс, Вашият метод направи засечка.

– Уверен ли сте, че Майзел се е самоубил?

– Кой го знае! Може и да се е самоубил. Не съм бил, не съм видял. Изобщо той беше откачен...

– Стига! Обличайте се!

Очевидно Милн разбра, че няма да се отърве от мен.

– Дайте ми ключа, тогава ще дойда.

– Няма да го дам. Когато се върнем, пийте колкото си искате.

– Само една глътка!

– Дявол да ви вземе! Смучете!

Отворих долапа и му налях два пръста в мензурата. Но изведнъж ръката ми се отпусна и бутилката се разля в краката ми. Сред огризките от хляб и недопушените цигари, на масата се търкаляше гилза от изстрелян патрон.

– Престанете да излизате уискито! – извика Милн. – Нямам толкова много, че да поливам с него пода.

Поставих бутилката обратно.

– Милн, откъде имате тази гилза?

Той изпи алкохола и отново си наля. Не му попречих.

– От къде е гилзата ли? Намерих я около шахтата.

– Кога?

– Не помня. Отдавна.

– За какво Ви е?

– Защо да се търкаля там?

Взех гилзата. Ако се съдеше по окислената ѝ повърхност, тя бе стояла дълго време на открито и бе попаднала на масата на Милн не по-рано от вчера.

– Добре. Походът се отлага, а сега седнете да поговорим откровено.

– Нима досега не говорихме откровено?

Започнал беше да се напива, но си помислих, че може би така е по-добре. Пиян може да каже нещо повече.

– Милн, имаме основание да смятаме, че Майзел е убит и подозрението пада върху Вас.

Той се ухили.

– Не! Номерът няма да мине! Имам желязно алиби. Тогава два дни не бях излизал от базата.

– Но Вие сте намерили трупа.

– Това още нищо не доказва.

Милн се намръщи и засумтя. Очевидно такава постановка на въпроса не му беше много приятна. Направих дълга пауза и го запитах:

– Вие ли вървахте вчера след мен към шахтата?

– Вървах.

– С каква цел?

– Обожавам детективските романи. Искях да видя как работи прославеният Джек Клинч.

– И за да ме улесните ли скрихте гилзата?

– Може би.

– Къде я намерихте?

– Тя сама ми попадна под краката. Край входа на шахтата. Вероятно е била отнесена от вятъра.

Мислено се наругах. Тази възможност не бях предвидил. Наистина силният вятър би могъл да премести леката гилза.

– И после все поради същия интерес към детективските сюжети ли се опитахте да ме убиете?

– Не съм, правил това. Чух как падна скалата, но бях вече долу.

– И какво, скалата сама ли падна?

– Може би. Тук се случват такива неща. Пълно е с бактерии, които разрушават скалите. Останалото върши вятърът.

– Не допускате ли, че тази скала е хвърлена от някого нарочно?

– Допущам, разбира се.

– Кой би могъл да направи това?

Мили учудено ме погледна.

– Как кой? Разбира се, че Енрико. Вие не го познавате. Затрил е две жени и въобще да убие човек за него е по-лесно, отколкото да изпуши една цигара.

* * *

Господи! Престанах да разбирам вече изобщо каквото и да било. Дори да се допусне, че те тримата са убили Майзел, защо му е да натопява Лорети? Нали за главната улика – куршумът, намерен в пепелта, те не знаят нищо? И защо Милн толкова лесно се съгласява с версията за убийството? Все едно, пред съда истината ще блесне, още повече, че те извъртат нещата много неумело. Но разпитът трябваше да се проведе до край.

– Значи Лорети би могъл да убие и Майзел?

– Разбира се.

– Имате ли някакви факти за това?

– Казах Ви, че той е истински негодник.

– А взривяването на шахтата също ли е работа на някого?

– Не мисля. Тук всичко се обяснява много просто. Бактериите отделят много водород. Предупреждавах Майзел да бъде внимателен.

– И той не Ви послуша?

– Явно не ме е послушал.

* * *

В стаята беше непоносимо задушно, целият бях мокър. Искях по-скоро да се измъкна от тази бърлога на алкохолизма, но още много оставаше неясно. Реших да насоча разпита в друга посока.

– Кажете, Милн, защо сте се отпуснали така? На Земята имате жена и три деца. Нима няма да Ви е срам да се покажете пред тях в този вид?

Той трепна, сякаш го ударих през лицето.

– Страх ме е, Клинич – каза той след кратка пауза. Цялата му палячовщина бе изчезнала. – Знаете ли какво нещо е страхът?

– Зная.

– Не, не знаете – въздъхна той. – Вие сигурно никога не сте умирали от страх. Струва ми се, че подлудявам. Страхувам се от всичко. Страхувам се от тази проклета планета, страхувам се от Лорети, страхувам се от Долорес, страхувам се...

– От мен? – подсказах му.

– Да, от Вас. Страхувам се, че ще ми лепнете обвинение за убийство, което не съм извършил!

Подадох му бутилката и той жадно залепи устни за гърлото ѝ.

– Нямам намерение да Ви обвинявам без основание, но ако в ръцете ми попаднат достатъчно улики, пазете се!

– Благодаря за откровеността! – той отметна глава и жадно засмука неразреденото уиски.

– И още нещо, дайте ми Вашия пистолет.

Без да каже дума Милн извади от джоба на панталоните си лъскава чер „хорн“ и ми го подаде. Пистолетът бе зареден, предпазители бе спуснат. Затрепери ми под лъжичката, като си помислих, че е било достатъчно, само да пъхне ръката си в джоба, за да изпразни в корема ми целия пълнител. Впрочем, така открито той едва ли би се решил. Такива обикновено нанасят удара скрито, иззад ъгъла.

Станах и вече бях до вратата, когато сякаш случайно го запитях:

– Между другото, вие ли измихте със спирт следите от пръсти по пистолета на Майзел?

– Аз.

– Защо?

– Все поради същата причина. Там можеше да има отпечатьци и от моите пръсти.

26 МАРТ

Отново не можах да заспя. Поводи за размисли имах повече от достатъчно. Що за птица е Милн? Откъде идва тази смес от наглост и страх у него? Защо се мъчи да оправдае Долорес и да постави под подозрение Лорети? Защо не е скрил гилзата, а я е оставил на масата? Мъчно бе да се предположи, че не е очаквал моето посещение. Тогава? Желаяше да участва в опасна игра?

Струваше ми се, че понякога той се правеше на по-пиян, отколкото беше.

Ако поведението на Милн се приеме за сериозно, налага се версията, при която престъпници са Милн и Долорес, а Лорети знае нещо, но по неизвестни причини не се решава да ги разобличи. Тогава стават ясни загадъчните думи на Лорети за отровата, която може да бъде сложена в храната.

Освен това оставаше неизяснен случаят с камъка вчера. Случайност ли беше или покушение?

Очевидно развиването на цялото кълбо трябваше да започне с камъка.

Облякох се и като се мъчех да се движа колкото се може по-тихо, за да не разбудя никого, излязох навън.

Вятърът бе стихнал, дъждът престанал и аз стигнах до шахтата много по-бързо, отколкото завчера. Бях сигурен, че след мен не се промъква никой, затова си позволих да се отпусна напълно. След няколко дни на непрекъснато напрежение за пръв път се наслаждавах на чувството за безопасност и с удоволствие вдишвах свежия въздух.

Лесно намерих мястото, където едва ли не се отправих към оня свят. Парчето скала, тежко няколко тона, изглеждаше достатъчно внушително за надгробен паметник на ирландец в чужбина. От такова парче не би се срамувал дори дядо ми, който приживе си бе поръчал най-разкошната гробница в Дъблин.

Въоръжих се с лупа и най-внимателно изследвах повърхността на отломъка. Милн казваше истината. Цялата скала с изключение

на тънко мостче бе проядена като сирене рокфор. Това мостче можеха с еднакъв успех да счупят и вятърът, и човек.

Оставаше да огледам бегло почвата. Следите от кръв би трябвало отдавна да са измити от дъждовете, а на някаква случайна находка разчитах малко.

Скоро се отправих обратно, без да намеря нищо интересно.

До базата оставаха не повече от четиридесет крачки, когато чух високи гласове. За всеки случай се скрих зад една издадена скала и като почаках малко, внимателно подадох глава.

Пред вратата на базата оживено разговаряха Милн и Лорети. Почточно говореше Милн, а Лорети се смееше весело. След това Лорети потупа Милн по рамото и те, като продължиха да разговарят, се скриха вътре.

Постоях в скривалището си още няколко минути, а после с безгрижен вид се приближих до базата.

Самообладанието ми обаче стигна колкото да се прибера в стаята. Хвърлих се на леглото и в отчаяние хванах главата си. Сега вече решително нищо не разбирах! Дори ми мина мисълта, дали не ме разиграват. Хубаво сюжетче за водевил. Агентът е дошъл да разследва убийство, а уморените от безделие учени му подхвърлят една след друга лъжливи версии и после се веселят зад гърба му. Ако е така... Впрочем, не! Целият ми многогодишен опит на детектив подсказваше, че това не е така. Спомних си уплахата в погледа на Долорес. Нужно е да бъдеш изключителна актриса, за да играеш с такова изкуство. Освен това Майзел е мъртъв, а в джоба ми се намира обвивката на куршума. Тук вече няма място за шеги.

Измих главата си на чешмата и реших да се избърсна, но сега пък ми бе поднесена нова изненада. Някой почука на вратата и гласът на Долорес произнесе с най-сладкия тембър:

– Мистър Клинч, елате да закусим!

Най-малко от всичко очаквах това.

В каюткомпанията пред очите ми се откри идилична картина. Начело на масата седеше прекрасната Долорес. Облечена бе в ажурна рокличка от трико, за изготвянето на която е отишло по-малко вълна, отколкото би могло да се настриже от моите мустаци. Вдясно от нея седеше Милн, избърснат, с колосана риза и връзка, при това съвсем трезвен. Вляво – Лорети, красив като супермен от етикет на цигарена кутия.

Ядяха омлет с бекон. В средата на масата бе поставена голяма чиния с препечени филийки.

Пожелах им приятен апетит. Долорес с ръка ми посочи мястото срещу нея.

– За Вас кафе с мляко или черно? – попита тя.

– Благодаря Ви, черно.

Лорети ми подаде тиган с омлет и ние си разменихме най-любезни поклони.

Помислих си, че това е моята последна закуска. Не е лошо измислено! Трима свидетели на внезапната смърт на Джек Клинч. Извинете, на Юджин Конели, инспекторът и т. н. Другото – всичко по шаблона. Контейнерът с праха се отправя към Земята, прелестните пръстчета на мадмоазел Лоран привързват траурна лента на урната, скромно погребение на гробището в Космополис.

– Защо не ядете? – интересува се Долорес.

– Благодаря, не съм гладен.

– Страхувате се, че ще Ви отровят? – усмихна се Милн.

– Не, не се страхувам.

– Страхувате се! – той набоде с вилицата голямо парче омлет от моя тиган и го налапа. – Е, какво! Убедихте ли се?

– Убедих се. – Мислено си прочетох молитвата до свети Патрик и наведнъж изпих кафето.

– Харесва ли Ви тук? – със светски тон се осведоми Долорес.

– Благодаря, много е хубаво. Днес празник ли имате?

– У нас сега всеки ден е празник – каза Милн. – Няма какво да работим.

– Зависи – намръщи се Лорети, – аз имам работа колкото искаш.

– Значи Вие продължавате работата си? – за мен това беше нещо ново.

– Правя по нещо.

– Кога все пак ще ни върнат на Земята? – отново зададе въпрос Долорес.

– Не зная. Това трябва да реши мистър Роу.

– А Вашето мнение какво е?

– Според мен базата трябва да се ликвидира. Едва ли ще може да се изпомпи водата от шахтата, а да се пробива такава грамада от скали е невъзможно.

– Правилно! – удари с ръка по масата Милн. – Ето, това са думи! Приятно е да слушаш!

Лорети стана.

– Моля да ме извините, имам работа.

Аз също се надигнах.

– Благодаря за кафето, Долорес. Трябва да поговоря с Вас, сеньор Лорети.

Лорети учудено повдигна вежди.

– Моля, но след един час, не по-рано. Трябва да завърша експеримента.

Прекарах този час в стаята си, като се мъчех да си обясня от какво беше предизвикана тази чудна метаморфоза. Колкото повече предположения изказвах, толкова по-малко разбирах нещо.

Така, без да реша нищо, се отправих към Лорети.

Вратата на стаята на Милн беше отворена. Надникнах. Долорес, боса, в шорти, миеше пода. Милн без обувки, подвил крака, седеше на внимателно застланото легло. Прозорецът бе отворен и дори небето, което се виждаше от него, имаше някакъв необикновен синкав оттенък.

Наистина ден на чудесата!

Долорес ме забеляза и като отметна с опакото на дланта си кичур коси, се усмихна.

– Мистър Клинч, нали и Вие сте на мнение, че Милн е страшен мърльо?

Разбирам от женски крака и мога без преувеличение да твърдя, че краката на Долорес стоят по-високо от всякакви похвали. Уви! Детективът често трябва да принася в жертва най-хубавото, с което животът може да надари мъжа. Впрочем, лириката настрана! Предстоеше ми важен разговор, който можеше да поизясни нещичко.

Почуках на вратата на Лорети.

Той седеше пред микроскопа и като ми кимна с глава, предложи да седна.

Огледах се. В стаята цареше идеален ред. В ъгъла над леглото висеше снимка на младо момиче, почти дете. Неволно си спомних историята с непълнолетната дъщеря на милионера.

– Вижте, мистър Клинч, миниатюрен металургичен завод.

Нагласих окулярите за очите си. В капката върху предметното стъкло сновяха някакви животинки.

– Бактериално разлагане на иридиево-осмиевата сплав – поясни Лорети. – Пълен поврат в техниката. Огромна икономия, не е нужно нито електричество, нито сложна апаратура. Всичко става без намесата на човека.

– Да, интересно. Но какъв смисъл има това сега, когато шахтата е наводнена, а друго място за прокопаване на планетата няма? – Зададох нарочно този въпрос. Интересуваше ме как той приема всичко станало.

– Не е беда – отвърна Лорети небрежно. – Подготвил съм няколко щама за изпращане на Земята. Като не успяхме тук, ще организираме работата на Земята.

– А не е ли опасно?

– В какъв смисъл да е опасно?

– Все пак, това са бактерии. Ами, ако изведнъж причинят някаква епидемия на Земята?

– Изключено!

– Защо?

Той взе от масата кутия с цигари. Това бяха моите любими „Корона корона“ и аз с удоволствие запуших.

– Мистър Клинч – каза Лорети, като пусна голямо кълбо дим. – Тук на Мези никога не е имало животни, затова не може да има опасни за живия организъм бактерии. Те просто не са успели да се появят в процеса на еволюцията.

– Ами ако като попаднат на Земята вместо към осмиево-иридиевата сплав се приспособят да паразитират върху живите същества?

– Не ми се вярва. Тогава те няма да са същите бактерии. Освен това ще бъдат взети всички предпазни мерки.

Реших да сменя темата на разговора.

– Как си обяснявате днешната тържествена закуска в пълен състав?

Лорети се намръщи и смачка цигарата в пепелника.

– На хората понякога им омръзва да вършат щуротии, мистър Клинч.

– И на Вас ли?

– И на мен.

– А пък аз си помислих да не би тук да има някакви бактерии, които предизвикват умопобъркване.

– Такива бактерии тук не може да има, обясних Ви защо...

Изгасих цигарата и станах.

– Благодаря Ви за разговора. Ако нямате нищо против, пак ще намина.

– С белезници?

– Засега. без тях.

Лорети отново се зае с микроскопа си. Почаках, докато мислите му превключат напълно към наблюдението, и го попитах:

– Кое предизвика взривяването на шахтата?

– Не зная – отвърна той, без да се отделя от микроскопа. – Това не е по моята част, попитайте Милн.

– Милн смята, че е предизвикано от избухването на газ.

– Значи е избухване на газ.

– И за смъртта на Майзел ли не можете да ми съобщите нещо?

– И за смъртта на Майзел нищо не мога да Ви съобщя, обърнете се към Долорес.

– Довиждане, сеньор Лорети!

– Довиждане, мистър Клинч!

4

ИЗ ДНЕВНИКА НА ДЖЕК КЛИНЧ

4 АПРИЛ

Осем дни не записах нищо. Внезапно възникналата нежна дружба между обитателите на базата се топи като бучка захар в чаша чай. Съвместните трапези продължиха известно време, но вече без предишния блясък. Долорес приготвяше нещо набързо, а да се съберат навреме всички за обяд, беше мъчно. Още на третия ден Милн започна да идва в каюткомпанията леко пийнал, а Лорети често отсъствуваше, като се извиняваше със срочни опити.

Все пак тези срещи ми даваха единствената възможност да продължа наблюденията си. Останалото време всички прекарваха по стаите си. Отново духа вятър и ние живеем при изкуствена светлина. Трябва да държим капаните на прозорците затворени. Дори специалните стъкла не издържат напора на вятъра. Не може и да се помисли за разходка.

През тези дни се опитах наново да преразгледам всичко, което ми е известно за членовете на експедицията. Струва ми се, че са една шайка и ако съдя по впечатленията си, главатарят е Лорети. Майзел им е пречил и те са го убили. Дори не съм уверен наистина ли взривът в шахтата е предшествувал смъртта на Майзел. Може би обратно. За съжаление сега е мъчно да се установи това.

Съвсем неясна ми е ролята на Долорес. Ако се съди по поведението ѝ, тя е изцяло във властта на Милн и Лорети. Знае много, но играе чудесно ролята си. Защо им трябваше да инсценират тази дружба? Впрочем, не е само инсценировката. Та нали с очите си видях как приятелски разговаряха Милн и Лорети. Тогава инсценировка е била взаимната им неприязън?

Можеха лесно да ме отровят, но кой знае защо се уплашиха, Или разбираха, че два смъртни случая ще предизвикат подозрение. Може би ако не беше тази лисица Дрейк с неговата бележка в „Космически новини“, аз отдавна да бях на оня свят. Този престъпник без сам да подозира ми направи добра услуга. Наистина трябва да играя с открити карти, но те знаят, че се намират под подозрение и са принудени да действуват много внимателно.

О, с какво удоволствие бих ги дал в ръцете на правосъдието! Но нямам никакви преки улики. Бръщолевенето на Милн не може да се вземе за сериозно; той още на предварителното следствие може да отрече всичко. Прибраната от него гилза? Но моите показания едва ли ще бъдат взети под внимание, а други доказателства няма. Обвивката на куршума? Това наистина е сериозна улика, но върви

докажи кой е убил! На съда е необходим конкретния убиец, а не трима вероятни. Значи, трябва да продължа да търся убиеца.

7 АПРИЛ

Изключително произшествие! От няколко дни вече усещах, че назрява нещо. Някаква гнетяща атмосфера на страх и взаимно недоверие. Всички стоят по стаите си и отново се хранят с консерви. Мен просто не ме забелязват. Когато ги срещам, се извързват и не отговарят на поздрава ми. Милн денонощно пиянствува. Чувам как се блъска по стените когато отива до тоалетната. Долорес ходи със зачервени очи. Отново някой идва до вратата ми посред нощ и опитва заключена ли е.

И ето че вчера се разрази.

Бях задрямал, когато ме събуди висок шепот в коридора. Разговаряха Милн и Лорети. Не можех да чувам какво говорят. Само един път дочух откъслечна фраза: „...той може да чуе и тогава...“ Очевидно ставаше дума за мен. След известно време шепотът премина в кавга. Гласът на Лорети високо каза: „Не мисли, че ще успееш!“ Последва звук от удар, тропот на крака, Долорес изпищя, а после проехтя изстрел.

Изскочих на коридора.

Милн се беше облегнал на стената. С едната си ръка той се държеше за страната, а в другата стискаше дълъг ловджийски нож. Срещу него бе застанал Лорети с пистолет. Вратата на стаята на Долорес бе отворена.

– Какво става тук, дявол да ви вземе!?

– Той ме рани! – захленчи Милн.

На вратата се показва Долорес. Облечена бе в копринена пижама. Явно бяха я вдигнали от леглото.

– Какъв негодник! – каза тя с треперещ глас. – Боже, какъв негодник!

Не разбрах за кого се отнасяше това.

Милн прекрачи напред.

– Хей, вземете му ножа, че ще Ви ръгне! – извика Лорети.

Ударих Милн по ръката и той изпусна ножа. После се обърнах към Долорес и Лорети:

– Дайте оръжието си!

Лорети запрати своя „хорн“ в краката ми.

– И Вие, Долорес!

Погледна ме предизвикателно.

– Не мога да остана без оръжие. Не забравяйте, че съм жена!

Гледайки я, човек мъчно можеше да забрави това.

– Добре, защитавайте честта си. И какво все пак стана?

– Той влезе с взлом в стаята ми! – Долорес посочи с пръст към Лорети.

– Той стреля в мен, рани ме, искаше да ме убие! – изохка Милн.

– Милн искаше да ме удари с ножа, започнахме да се бием, не успях да се задържа на краката си и нахълтах в стаята на Долорес, а после... трябваше да стрелям.

– Вярно ли е това?

Долорес се усмихна презрително.

– Не му вярвайте. Този негодник е способен на всичко!

– Психопатка! – Лорети се обърна и се отправи към стаята си.

– А Вие, Милн, постарайте се... – Обърнах се към него и видях, че той, затворил очи, се смъква на пода. Ризата му бе пропита с кръв.

Пренесоха го с Долорес в стаята му.

Раната беше много лека. Куршумът беше се плъзнал по реброто, но ако беше минал малко по-вдясно, експедицията щеше да се лиши от още един специалист.

Милн скоро се съвзе и отново започна да охка. Долорес искаше да му направи обезболяваща инжекция, но той изпадна в ярост като видя спринцовката. Наложих се да му дадем уиски.

Почакахме докато заспа с наполовина изпразнена бутилка до него и излязохме в коридора.

– Е, Долорес, все още ли няма какво да ми кажете?

Тя закри лице с ръце.

– Не ме питайте за нищо, мистър Клинч, наистина аз нищо не зная.

– Все едно, Вие ще трябва да дадете показания не тук, а на Земята.

– Съжалете ме!

За първи път в живота ми на колене пред мен стоеше жена. И то каква жена! Колко беше красива в позата на каеща се грешница.

– Моля Ви, изпратете ме на Земята. Готова съм на всичко, само да не понасям този ужас!

Какво можех да й отговоря? Да я изпратя вместо мен? Нямах право. Пред мен стоеше загатката на неразкритото убийство и виновна или не до края на следствието не трябваше да й се дава

възможност да се скрие от правосъдието. Върви после я търси по целия свят! Вдигнах я и я отведох в стаята ѝ.

– Успокойте се, Долорес. Обещавам Ви, че щом се върна на Земята за вас ще изпратят специален кораб. А сега легнете да поспите. Аз сам ще наглеждам Милн. Ако потрябва, ще Ви събудя.

Не стана нужда да я будя. Легнах в леглото и сякаш се провалих в ада. Мъчеха ме кошмари, счуваха ми се някакви викове и дълго не можех да се събудя от настойчивото чукане по вратата.

– Мистър Клинч, мистър Клинч! Отворете, нещастие – това бе гласът на Долорес.

Изтърчах по пижама и бос.

– Какво е станало?

– Милн е мъртъв, отровил се е.

В стаята на Милн миришеше на горчиви бадеми. Хвърлих поглед върху тухления цвят на лицето на покойника и попитах:

– Цианкалий?

– Да.

На масата намерихме мензура със следи от отровата и бележка. С пиянски почерк бе надраскано:

„Принуден съм да постъпя така, защото по-добре е да умра, отколкото...”

Тук бележката прекъсваше.

10 АПРИЛ

Кремирахме Милн. Трябва да занеса праха му на Земята.

От време на време ми се струва, че подлудявам. Всички версии една след друга се пукат като сапунени мехури. Не мога да свържа

фактите в едно цяло. Такъв позорен провал в практиката ми не е имало.

С нетърпение чакам деня на отлитането. Скоро ще свърши периодът на мусоните. Стартът е определен за 20 април – тогава настъпва относително затишие. Изучавам инструкцията. Пощенската ракета е напълно автоматизирана. Трябва само да натисна копчето, но има много правила за действие в случай на авария и те трябва да се знаят наизуст.

От Лорети и Долорес нищо не може да се измъкне. Напразно се заех с тази работа. Сега нека с тях се занимават следователите от Земята. На мен ми стига вече!

21 АПРИЛ

След няколко часа трябва да стартирам на постоянна орбита. Отбих се да се сбогувам с Долорес. Бедната! Сърцето ми се свива, като я гледам. Страхувам се да я оставя тук, но какво мога да сторя?!

Следващото посещение е на Лорети. След като му заявих, че без разрешението на Роу нито една бактерия не може да бъде изнесена от тук, отношенията ни са повече от обтегнати.

Все пак този път ме посрещна без обичайните остроти. Очевидно радостен е, че ще се отърве от по-нататъшни разпити. Дори измъкна от запасите си бутилка старо бренди.

– За благополучието пътешествие! Или при изпълнение на служебните си задължения Вие нямате право да пиете със следствията?

– Грешите, Лорети. Аз не работя в полицията и мога да пия с когото си поискам. Наливайте!

Няколко минути седяхме мълчаливо с чаши в ръце.

– Е, мистър Клинч, успяхте ли да намерите убиеца?

Не му отговорих веднага. Вниманието ми бе погълнато от течността в чашата. Чак дъхът ми пресекна от внезапно възникналата идея. Поразително как всичко изведнъж зае местата си. Накрая повдигнах глава и казах:

– Намерих го, сеньор Лорети.

– Виж ти?! И кой е?

– Засега това е професионална тайна. Кажете, къде Майзел пазеше взривното вещество?

– Взривното вещество? – той учудено повдигна рамене. – Май че във втория склад. Защо Ви е?

– Искам да организирам салют по повод на успешното завършване на разследването!

Погледнах часовника. Имах съвсем малко време. Трябваше още един път внимателно да изследвам обвивката на куршума, а после... В душата ми пееше всичко. Дори бих се преметнал през глава, ако не се страхувах, че ще уроня престижа на фирмата „Джек Клинч, частен детектив“.

ЧАСТ ТРЕТА

1

И ето че отново, както преди една година, те се събраха в кабинета на Роу. Стопанинът зад бюрото, Жюли – на дивана, Шнайдер – в креслото, а Клинч – на стола.

Роу потърка челото си, огледа присъстващите и се обърна към Клинч:

– И така, мистър Клинч, аз се запознах с Вашия рапорт и с дневниците. Трябва да кажа, че съм поразен.

– Благодаря Ви! – Клинч вежливо се поклони.

– Страхувам се, че не ме разбрахте добре – продължи безстрастно Роу. – Няма за какво да благодарите. Аз не само съм поразен, но и възмутен. Струва ми се, че дадените Ви от нас инструкции бяха достатъчно точни. Възлагаше Ви се да изясните причината за взривяването на шахтата, да намерите убиеца и да определите възможността за експлоатиране на залежите от иридий. Така ли беше?

– Съвсем вярно! – съгласи се Клинч.

– Нека видим сега какво сте извършили. Ще разгледаме точка по точка. Причината за взривяването Вие не сте установили, убиеца не сте намерили, а в замяна на това предлагате... сюжет за научнофантастичен роман, при това извлечен от... чашата с бренди. Съгласен ли сте с мен?

– Абсолютно не съм съгласен! – Мустаците на Клинч стърчаха като две копия, лицето му се покри с червени петна, чувствуваше се, че той е готов да започне бой.

С жест на ръката Роу му предложи да замълчи.

– Към този въпрос ние ще се върнем пак. Да анализираме как сте изпълнил всичко, което Ви бе възложено. Тогава, когато нашите специалисти тук разработиха метод за изпомпване на водата от шахтата, Вие без всякакво разрешение за това взривявате скалата и затрупвате цялата площадка, при това така, че голяма част от оборудването е повредено. Кажете ми, как бих могъл да квалифицирам тези действия?

– Струва ми се, че аз достатъчно ясно изложих всичко в своя рапорт.

Роу разпери ръце.

– Може би Вие, хер Шнайдер, разбрахте нещо?

Шнайдер започна да се върти в креслото. Никак не му се искаше да признае, че изобщо нищо не разбира от това, за което става дума.

– Искрено казано, аз имам още много въпроси. Може би, Джек, Вие ще ни разкажете подробно всичко, защото от рапорта някои неща остават неясни.

– Добре! – Клинч запуши и кръстоса крака... – ще започна с психологическия климат, който цари в базата. Именно заради него аз ви дадох дневниците си. Кажете, Вили, не Ви ли учудва поведението на абсолютно всички членове на експедицията?

– Да, наистина, те се държат странно.

– И кой елемент от поведението им Ви прави най-силно впечатление?

– Хм... Може би страхът.

– Правилно. Именно страха. Те се страхуват от мен, това може все някак да се обясни. Нали се води разследване на убийство. По волята на Дрейк аз бях принуден да го върша открито и всеки от тях смята себе си за заподозрян.

– Но убиецът трябва да се страхува повече от другите, а тук...

– Всички се страхуват. Радвам се, че сте почувствували това, Има и нещо друго. Те се страхуват и един от друг, а това може да стане само в случай?...

– Ако са убили заедно.

– Вярно! Или ако всеки подозира в убийство другите и има за тези подозрения сериозни причини. И едното, и другото предположение се изключва, ако Майзел наистина се е самоубил.

– Но нали Майзел е бил убит! Ние притежаваме обвивката на куршума.

– Към куршума ще се върнем после. Нека засега вземем за основа версията за самоубийство. Тогава трябва да търсим друга причина, която предизвиква страха. И нея, както справедливо отбеляза мистър Роу, аз намериха чашата с бренди.

– Сега вече не Ви разбирам.

– Стоящите вълни в течността. Те ме наведоха на следата. През цялото ми пребиваване на Мези аз също се страхувах., Постоянно ми се чуваха някакви стъпки и шепот в коридора. Преследваше ме чувството за най-голяма опасност. Понякога усещах, че съм на границата на подлудяването.

– И очевидно в това състояние решихте да прибегнете до спасителната хипотеза за инфразвук? – иронично забеляза Роу.

– Точно така. Разположената в клисурата главна галерия на наводнената шахта представляваше исполинска тръба на орган, настроена на ниска честота, недостъпна за човешкото ухо. В литературата са описани множество случаи, когато хора, подложени на въздействието на мощен инфразвук, са изпитвали необясним страх и дори са стигали до пълно психично разстройство.

– Твърде смело заключение, мистър Клинч. Ами ако сте се излъгали?

– Аз проверих предположенията си. Спомняте ли си необичайната за обитателите на базата колективна закуска, когато те всички се държаха съвсем нормално?

– Да допуснем, и какво следва от това?

– В този ден имаше пълно безветрие. И щом само вятърът отново задуха, всичко тръгна по старому.

– Разсъжденията на мистър Клинч ми се струват много логични – обади се Жюли.

Роу погледна намръщено към нея.

– Ние отново навлизаме в областта на фантастиката. Мистър Клинч, ще благоволите ли да отговорите на главните въпроси: причината за първия взрив, обстоятелствата за смъртта на Майзел и окончателното разрушаване на шахтата, за което Вие носите лична отговорност. По всеки въпрос очаквам кратък, но разумен отговор, по възможност без психологически екскурзии. Интересуват ме само фактите.

– Ще се постарая да се придържам към фактите, макар че без психологически екскурзии работата ми би била безсмислена. И така, взривяването на шахтата е станало вследствие натрупване на газове.

– Какви основания имате, за да смятате така?

– Нямам основания да смятам иначе. Самоубийството на Майзел не подлежи на съмнение. От всички членове на експедицията той е имал най-неустойчива психика. Прибавете към това шока, предизвикан от взрива. Следващата жертва стана Милн. Постоянното пиянство усили ефекта на действието на инфразвука.

– Чакайте, чакайте! – помоли Шнайдер. – Вие говорите за самоубийство на Майзел като за нещо установено, а обвивката на куршума?

– Обвивката на куршума не говори нищо. Спомняте ли си как беше деформирана?

– Да, но тя е била в кремационната пещ.

– Значи, не помните. Краят на обвивката беше разкъсан. Очевидно преди това в нея е имало пукнатина. В такива случаи след изстрела оловото по силата на инерцията излита напред, а обвивката остава в тялото. Не напразно Долорес разказваше, че черепът на Майзел бил обезобразен. Типичен ефект от разрязаната обвивка. Някога англичаните са използвали такива куршуми във войната с бурите.

– Покажете да видим! – протегна ръка Шнайдер.

Клинч извади от джоба си велурено портмоне.

– Къде ли може да се е пъкнала? – измърмори той, като зарови с пръсти. – Дявол да го вземе! Страхувам се, Вили, че в бързината съм я забравил на Мези.

– Много жалко! – сухо каза Шнайдер. – Тя беше много важно веществено доказателство. Но щом твърдите...

– Можете да ми вярвате, Вили.

– С куршума ще се оправите Вие сам, хер Шнайдер – каза Роу. – А аз все пак ще помоля Мистър Клинч да ми отговори на третия въпрос: въз основа на какви пълномощия бе взривена скалата и окончателно разрушена шахтата?

– Такива пълномощия наистина не съм имал. Но ако не бях направил това, сега на Мези можеше да има още два трупа. Нещо

повече, уверен съм, че и следващата експедиция щеше да бъде постигната от същата участ. Такъв източник на инфразвук и при това с насочено действие, е нещо наистина много страшно!

Роу стана от креслото, давайки да се разбере, че съвещанието е приключило.

– Добре, мистър Клинч. Принуден съм да докладвам за всичко на съвета на директорите. Надявам се, разбирате ме, че засега въпросът за изплащане на хонора на Ви не може да бъде решен. А Вие мадмоазел Лоран, останете тук. Искam да чуя съображенията Ви за евакуацията на останалите членове на експедицията.

Клинч и Шнайдер излязоха в приемната.

– Старецът е много разстроен – каза Шнайдер. – Струва ми се, че сте поработили добре там, но все пак искам да Ви задам няколко въпроса.

– Мисля, че е най-добре да направим това пред чаша бира – усмихна се Клинч. – От тази мила беседа всичко вътре в мен изсъхна!

2

Същия ден вечерта Клинч се разхождаше из разкошния си апартамент в хотел „Галактика“. Меката светлина на лампиона, бутилките за коктейли, тихата музика, която се лееше от магнетофона – всичко говореше, че Клинч чака някого.

Няколко пъти той нетърпеливо погледна часовника.

Най-после, точно в осем часа вратата скръцна и в стаята тихо се вмъкна Жюли. Клинч изключи магнетофона и с протегнати ръце тръгна насреща ѝ.

– Здравей, скъпа! – Той я понесе към дивана, но тя ловко се изплъзна от прегръдката му.

– Почакай, Джек! Първо работата, а всичко друго после. – Жюли извади от чантата си голям пакет. – Ето парите. Както виждаш, за подобни услуги „Горгона“ плаща в брой. Не се безпокой. Тази сума не е записана в нито една счетоводна ведомост. Трябва да ти кажа, че за пръв път виждам да дават такава огромна сума за най-безсъвестната лъжа.

– Лъжата винаги е безсъвестна – спокойно каза Клинч, докато броеше пачките с банкноти. – Поръчано ми бе да разруша окончателно шахтата, направих го, а всичко останало е литература, фантастичен сюжет, както казва Роу.

Жюли се изсмя презрително.

– Но на съвещанието видът ти беше много жалък.

– Как не! Тази обвивка на куршума едва ли не ме довърши. „Хорн“ има къс патрон, а ти си пхнала в урната обвивка от куршум на „колт“. Представяш ли си какво би станало, ако беше попаднала в лабораторията по криминалистика? Затова се наложи бързо да изгубя главното веществено доказателство; Все пак ти би трябвало по-добре да познаваш пистолетните марки,

Жюли седна на коленете му и го прегърна.

– Не придирияй толкова, Джек. Имах съвсем малко време. Помисли за друго: ако не бях измислила номера с обвивката, ние с теб нямаше да се познаваме.

– По-точно, не би ме завербувала.

– Пфу! Как грубо се изразяваш за такива неща!

– Добре – каза Клинч, – победителите не ги съдят.

– Разбира се! – Жюли сложи главата си върху гърдите му. – Сега имаме пари. Бъди сигурен, че ще намеря начин да накарам този стар осел Роу да ти изплати всичко, до цент. А това, което получи от „Горгона“, ще ти стигне за цял живот. Можем да си купим вила във Флорида.

– Предпочитан Ница.

– Нима не можеш да ми отстъпиш дори за такава дреболии?

– Добре, нека бъде Флорида.

– Можеш да ме целунеш.

– Чакай, ще заключа вратата.

Клинч се запъти към вратата, но в този миг тя се отвори. На прага стояха Шнайдер и Роу. Зад тях се мяркаха двама униформени полицаи.

Жюли се опита да се промъкне в спалнята, но Клинч й препречи пътя.

– Влезте, джентълмени, – каза той. – Разрешете да ви представя началника на секретната служба „Горгона“ Мина Хорст, известна ви под псевдонима Жюли Лоран. Разговорът ни е записан на магнетофона, а ето парите, заплатени чрез нея от концерна за диверсионния акт на Мези. Мисля, че това е достатъчно, за да се арестува Хорст-Лоран и да се заведе съдебно дело против „Горгона“

Жюли измъкна от чантата си пистолет.

Първият изстрел направи на парчета крушката на лампиона. В настъпилия мрак вторият изстрел просвистя край главата на Клинч. Той се хвърли по посока на звука. Чу се борба, още един изстрел и

някакво тяло падна. Светнаха фенерчетата в ръцете на полицаите. Жюли лежеше на пода.

Клинч запали полилея и приближи до Жюли. Тя бе мъртва. Очите ѝ гледаха към него сякаш с ням укор. Клинч изтри потта от челото си и се обърна към Шнайдер:

– Много ми е неприятно, че така се получи. Искях да взема пистолета от ръката ѝ, а тя... Надявам се, разбирате, че това е чиста случайност?

– Не ще и дума. Ние дори няма да правим съдебно-медицинска експертиза. Ще се ограничим с показанията на свидетелите.

– И все пак жалко! – замислено каза Клинч. – Каква красива жена и на всичко отгоре, каква актриса!

Шнайдер печално поклати глава.

– Кажете, Джек, кога за пръв път у Вас възникна подозрението, че Жюли Лоран не е тази, за която се представя?

– Когато вечеряхме в ресторанта. Нито една францужойка няма да пие червено вино, когато яде стриди.

3

Трупът бе отнесен в моргата, магнетофонната лента бе прослушана два пъти а Роу все още не можеше да дойде на себе си.

– Господи! – каза той. – Съвсем се обърках в този безкраен поток от лъжи. Може би все пак ще ми обясните, Клинч?

– Е, какво пък, – Клинч погледна топящите се кубчета лед в чашата със „скач“ – ще се опитам. На мен самия ми омръзна да разигравам този фарс, но иначе не бихме могли да разобличим престъпницата. Жюли Лоран беше секретен агент на „Горгона“.

Наистина, че в действителност се казва Мина Хорст научих едва днес от Шнайдер. Той е свършил голяма работа, докато бях на Мези.

– Да, – самодоволно допълни Шнайдер. – Трябваше да се преровят досиетата на всички, свързани някога с промишлен шпионаж.

– Мина Хорст – продължи Клинч, – е изпратила Едуард Майзел на Мези с диверсионна задача. Той взривил шахтата. Това не подлежи на съмнение; на работната площадка намерих парче от опаковката на детонаторите. Но Майзел не оправдал напълно надеждите на господарите си. Постоянното въздействие на инфразвука и страхът да не бъде разкрит са го довели до нервна треска. Съдейки по всичко, в бълнуването той е наприказвал много излишни неща и Долорес започнала да се досеща за някои работи. Може би след оздравяването му тя му е казала направо за това. И на Майзел не е оставало нищо друго, освен да си пусне куршума в главата.

– Значи Долорес е знаела и нищо не Ви разказа? – попита Роу.

– Да, очевидно. Но не бива да я обвиняваме за това. Първо, тя се е смятала свързана с лекарската тайна, второ, Майзел е вече мъртъв, и трето, не забравяйте, че той е бил безумно влюбен в нея. Няма жена, която да бъде съвсем равнодушна към това.

– Хм, и по-нататък?

– Положението на Мези остава неизяснено. Не се знае дали водата от шахтата може да бъде изпомпена, дали няма да се направи нов опит за организиране на добиването на иридий. Затова

Мина Хорст решава да изпрати там нов диверсант. Измисля се номера с обвивката на куршума, а мен ме извикват от Лондон.

– Познавахте ли се преди това с нея?

– Не.

– А защо тя така много настояваше именно за Вашата кандидатура? На какво е разчитала?

Клинч се поизчерви.

– На неотразимостта на своя чар. Тя знаеше, че ние, ирландците, сме много чувствителни към женската красота.

– И май че не се е излъгала! – засмя се Шнайдер. – Извинете ме, Джек! Моля, продължавайте!

– Какво да продължавам? Това е всичко.

– Как всичко?! – учуди се Роу. – А повторното взривяване, извършено от Вас? Наистина ли само искахте да запушите тази „органна“ тръба?

– Разбира се! Имах обаче и други съображения! Спомняте ли си за парчето скала, което едва ли не ме превърна на кюфте.

– Спомням си.

– Когато изследвах повърхността на скалата, открих метален иридий. Бактериите работеха и в скалите. С повторното взривяване аз открих най-богатото находище, което може да се разработва по открит метод. Всъщност това беше ясно още от данните на геофизическото изследване и ако Майзел се е отнасял честно към задълженията си, той навярно би обърнал внимание на това. Така че, мистър Роу, по-скоро изпратете на Мези нова експедиция и започвайте работа. Що се отнася до старите механизми, които пострадаха при взривяването, те там сега не са ви нужни.

Роу стана и закрачи из стаята.

– Да, мистър Клинч, смятам, че Вие заслужихте хонора си.

– С двадесетпроцентна надбавка – невъзмутимо отвърна Клинч.

– Защо?

– Петнадесет процента за откриване на залежите и пет – Клинч ехидно се усмихна – пет процента за фантастичния сюжет, както благоволихте да се изразите. Сигурно няма да Ви се иска да продам този сюжет на някой писач?

– Разбира се, не – неочаквано сериозно отвърна Роу: – Още повече, че цялата тази история ще трябва да мине в архива. Сега се водят преговори между правителствата на латиноамериканските страни за национализиране на рудниците на „Горгона“. Предполага се, че ще се организира междудържавен концерн под егидата на ЮНЕСКО. Цялото производство ще се преустрои на научна основа и тук ще ни потрябват бактериите на Лорети. Но, мистър Клинч, тези сведения са съвсем секретни и аз се надявам на Вашата дискретност.

Джек Клинч стана, гордо издърпа мустаците си и снизходително погледна към Роуот висотата на своя ръст.

– Вече Ви казах, че гаранцията за запазване на тайната е едно от задължителните условия в работата на частния детектив. Освен това, дявол да го вземе, имате честната дума на ирландец, която също значи нещо.

